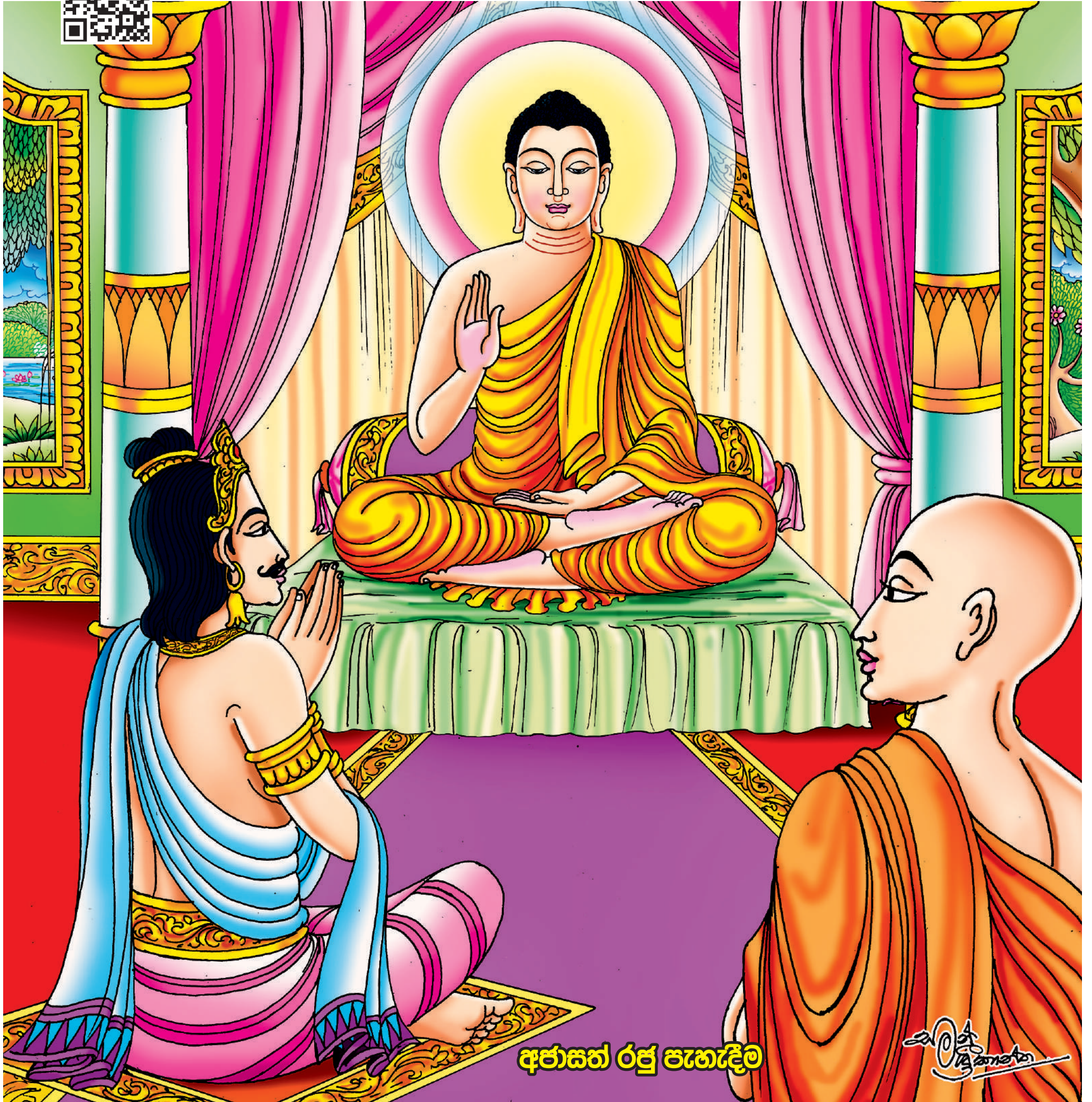

බුදුසරණ

ධර්ම භාණ්ඩාගාරයක් - සාරධර්ම සංග්‍රහයක් www.budusarana.lk email:budusarana@lakehouse.lk

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2565 ක් වූ පොසොන් අව අවචක පෝ ද, 2021 ජූලි 01 මුහුර්තනදී **BUDUSARANA THURSDAY JULY 01, 2021**
56 කාණ්ඩය, 02 පත්‍රය, ආරම්භය 1965-06-13, ප්‍රවෘත්ති පත්‍රයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි කරන ලදී. පිටු 20 මිල රු. 40.00

අනුසව රජු පැහැදීම

Handwritten signature

ජය ශ්‍රී මහා බෝ සමිඳුන් සමග බෝ මලුවේ පරිවාර බෝධීන් වහන්සේ හැත්තෑවක් වර්තමානයේ පවතින බව ඔබ විශ්වාස කරන්නේද? බෝ මලුවේ තේවානේ භාරව කටයුතු කර වසර හතළිහකට වඩා අත්දැකීම් ඇති වර්තමාන ලංකාරාමාධිකාරී උතුරුමධ්‍යම දිසාවේ ප්‍රධාන අධිකරණ සංඝනායක රැළපනාවේ ධම්මජෝති නාහිමියෝ බෝධීන් වහන්සේලා ගැනත්, වීහි අංකුර ලබා ගන්නා හැටි හා මහබෝධියේ ආරක්ෂාව තහවුරු කරන හැටි ගැනත් සැලැවුණු තොරතුරු රැසක් හෙළිකළ අයුරුයි මේ.

ජය ශ්‍රී මහා බෝ හාමුදුරුවන් වහන්සේ ආරක්ෂා කරන පරිවාර බෝධීන් වහන්සේ

“ජය ශ්‍රී මහා බෝධී රෝපණ උත්සවයේදී හටගත් එක් ඵලයකින් අංකුර අටක ද තවත් ඵල හතරකින් හටගත් අංකුර 32ක් ද යන අටඵල බෝ රුහ බෝධී සහ දෙකීස්ඵල රුහ බෝධී දිවයිනේ බොහෝ විහාරාලයන්හි රෝපණය කර ඇත.

මෙසේ රෝපණය කර ඇති ස්ථාන පොදුවේ හඳුන්වනු ලබන්නේ බෝධි මලු වශයෙනි. ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ වැඩවසන පිත්තීමත් බොහෝ කාලයක පටන් බෝ මලුව ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. අදටත් මෙම ස්ථානය හඳුන්වනු ලබන්නේ බෝ මලුව පත්සල ලෙසටයි. මෙහි වැඩසිටින සංඝරත්නය බෝ මලු පරම්පරාවේ හිත්පුත් වහන්සේ ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

අටමස්ථානාධිපති පදවිය දරන හිමියන් අතිවාර්යයෙන්ම බෝ මලුව පත්සලේ වැඩසිටිය යුතු වේ. එයට ප්‍රධාන හේතුව ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ අනෙකුත් ස්ථානයන්ට වඩා සුවිශේෂ වන බැවිනි. ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේට ජීවයක් ඇත. උන්වහන්සේ අවි, වැසි, සුළං මැද වැඩ වෙසෙති. ඊට ඊලා, වඳුරු, වවුල්, ගිරා, කොට්ටෝරු වැනි සතා සිටුවා හරින්නේ උවදුරු සිදුවිය හැක. මෙබඳු විපත් ඇතිවුවහොත් සොයා බලා ආරක්ෂා කර ගැනීමේ වගකීම අටමස්ථානාධිපතින් වහන්සේ මත පැවරී ඇති බැවිනි. නිදසුනක් වශයෙන් 1994 ඔක්තෝබර් 10 වැනි දා ඇතිවූ සුළිකුණාටුව පෙන්වාදිය හැකිය. මේ අවස්ථාවේ බෝධීන් වහන්සේගේ නැඟෙනහිර දිසාවට (බුදු මැදුර දෙසට) බරව තිබූ ශාඛාවට හානියක් ඇතිවිය. එම අවස්ථාවේ අටමස්ථානාධිපති ව වැඩ සිටි පල්ලේගම ඤාණරතන නාහිමියෝ පේරාදෙණිය උද්භිද උද්‍යානයේ උද්භිද විද්‍යාඥ හානිය සුම්නාරච්චි මහතාට වහා දැනුම් දී ගෙන්වාගෙන, ප්‍රතිකර්ම කොට බෝධීන් වහන්සේ ආරක්ෂා කරගත් හ.

එවකට තේවාන භාරව සිටි මාගේ ද කපු මහත්වරුන්ගේ ද, විහාරස්ථානයේ ගිහි පැවිදි සැමගේ ද, අනුරාධපුර දුම්රිය ස්ථානයේ සේවක මහතුන්ගේ ද සහාය ඒ සඳහා වැදගත් විය. වර්තමාන අටමස්ථානාධිපති සිරිතිවාස නාහිමියන් ද ඇතැම් අවස්ථාවල ජීවිතය පරදුවට තබා මේ ආකාරයෙන්ම බෝධීන් වහන්සේ ආරක්ෂා කරගෙන ඇත. අටමස්ථානාධිපති හිමියන්ගේ නිත්‍ය වාසය

බෝ මලුව පත්සල බැවින් ඇත අතීතයේ සිට උන්වහන්සේ හඳුන්වා ඇත්තේ බෝ මලුවේ තෙරුන් වහන්සේ නමිනි.

ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ වැඩසිටින භූමියට පිවිසෙන විට එහි රෝපණය කර ඇති විවිධ මට්ටමේ බෝධීන් වහන්සේලා දැකිය හැක. බුදුගේ මලුවෙන් පහත වැලි මලුවෙන් බෝධීන් වහන්සේලා පහස් දෙකමකි. පිටත ප්‍රාකාරයේ අටතමකුත්, දේවාල වැලි මලුවේ තුන් තමකුත්, දෙවන රත්වැට මලුවේ පස් තමකුත්, පළමු රත්වැට මලුවේ දෙකමකුත් වශයෙන් පරිවාර බෝධීන් වහන්සේ දිස්වේ.

වරින්වර මේ වැලි මලු අතර බෝධීන් වහන්සේලා රෝපණය කර ඇති බව පෙනේ. දිරාපත්වීමෙන් හෝ සුළඟින් බෝධීන් වහන්සේ නමකට අතතුරක් සිදුවුවහොත් එම ස්ථානවල අලුතින් බෝධීන් වහන්සේලා රෝපණය කළ යුතුය. ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ කේන්ද්‍ර කරගෙන මෙතරම් සංඛ්‍යාවක් පරිවාර බෝධීන් වහන්සේලා රෝපණය කර ඇත්තේ දුරදක්නා තුවණින් එහි ආරක්ෂාව සඳහා දීර්ඝ කාලයක සිට ය. හමා එන තද සුළඟක වේගය අඩු කර වෙනත් දිසාවකට යොමුකිරීමෙන් ජය ශ්‍රී මහා බෝධියේ ගැටීම අවම කිරීම මෙහි අරමුණය.

එමෙන්ම කොළ, දළු, ගෙඩි කැමට රාත්‍රී කාලයේ පැමිණෙන වවුලන් ඇතුළු වෙනත් පක්ෂීන්ගෙන් බෝධීන් වහන්සේ ආරක්ෂා කර ගැනීමට ය. තෙතමනය ආරක්ෂා කරගනිමින් වා ගැබ සිසිල් කිරීමටත්, වර්ෂාව පතින කර ගැනීමටත් මෙය පිටිවහලකි. පැමිණෙන සතුරකුට වුව එකවර බෝධීන් වහන්සේ හඳුනා ගැනීමට අසීරු කිරීමට මෙම පරිවාර බෝධීන් වැදගත් වේ.

නිදසුනක් ලෙස 1985 මැයි 14 වැනි දා කොට් භුස්තවාදීන් බෝ මලුවට පිවිස කළ විනාශයේදී බෝධීන් වහන්සේ ආරක්ෂා කර ගැනීමට හැකිවීම පෙන්වාදිය හැකිය. තවද දිනපතා ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ වන්දනාමාන කිරීමට පැමිණෙන බැතිමතුන් තද අවි රශ්මියෙන් ආරක්ෂා කර නිව් සැතපිල්ලේ බෝධීන් වහන්සේ වන්දනා කිරීමට සැලසීමට ය.

බෝ සමිඳු වැඩවසන භූමිය තුළ පිරිසුදු වානාශ්‍රයක් ඇති කර පරිසරය අලංකාරවත් කිරීම සිදුවන්නේ මේ පරිවාර බෝධීන් මගිනි. ලක්ෂ්මන් කඳුරගාමර් මහතා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා ව සිටි කාලයේ ඉන්දිය රජයෙන් ලැබුණු පරිත්‍යාගයක් ලෙස ලැබුණු බෝධීන් වහන්සේ නමක් පහත මාලයේ දකුණු පැත්තේ ගලින් බඳන ලද කොටුවක රෝපණය කර

ඇත. මෙතුමා අත්‍යලබ්ධිකයකු වුවද බෝධීන් වහන්සේ කෙරෙහි දක්වන සැදැහැවත් බව ඉන් පිළිබිඹු වේ. එතුමා බෝධිය මෙහි රෝපණයට පෙර සිය නිවෙසේ වඩා හිඳුවා වැඳුම් පිදුම් කර තිබේ. අටමස්ථානාධිපති පල්ලේගම ඤාණරතන නාහිමියන් සමඟ සාකච්ඡා කර මේ රෝපණය සිදුකර තිබේ. ඒ 1997 අප්‍රේල් 27 වැනි දාය.

මලුවේ උතුරු පැත්තේ ද මෙවැනි ම බෝධීන් වහන්සේ නමක් දැකිය හැකිය. එය රෝපණය කර තිබෙන්නේ එවක ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ මැතිතුමා විසිනි. මෙරට අවුරුදු තිහක් පැවැති යුද්ධය විජයග්‍රහණය කිරීම සිහිපත් කිරීම වස් රෝපණය කරන ලද්දකි.

පහත මලුවේ වසර තුනක් පමණ වයසැති බෝධීන් වහන්සේලා කිහිප නමක් දැකිය හැකි වේ. එම බෝධීන් වහන්සේලා වන්මත් අටමස්ථානාධිපති පල්ලේගම සිරිතිවාස නාහිමියන්ගේ අදහසකට අනුව 2015-2019 කාලයේ අමාත්‍යවරයකු වූ ගාමිණී ජයවික්‍රම පෙරේරා මහතාගේ මැදිහත්වීමෙන් රෝපණය කරන ලදී.

ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ ඵලයන් පරිවාර බෝධීන් වහන්සේලාගේ මෙන් සරුවට හට නොගනී. ගෙඩි හටගන්නේ කිසියම් ප්‍රමාණයකට ය. ඊට හේතුව පැරණි බව යැයි සිතිය හැක. ඵල හටගත් පසු පේරාදෙණිය උද්භිද උද්‍යානයේ අධ්‍යක්ෂතුමා දැනුවත් කෙරේ. එතුමා හෝ ඒ වෙනුවෙන් සුදුස්සකු පැමිණ හටගත් ගෙඩි මෝරන තුරු සුරක්ෂිත කර ගනියි. බිමට වැටෙන්නට නොදී සුදුසු හල් රෙදිපටි වලින් ගැටගසයි. පසුව ඉදුණු ගෙඩි උද්භිද උද්‍යානයට ගෙන ගොස් ඉතා ප්‍රවේශමෙන් හා වගකීමෙන් බීජ තවාක් කර පැළ වූ පසු ආරක්ෂිත ව තබාගනී.

බෝ අංකුර අවශ්‍ය වූ විට අටමස්ථානාධිපති හිමි උද්‍යාන අධිකාරීතුමාට දැනුම් දී අවශ්‍ය අංකුර ප්‍රමාණය ලබාගනී. ලබා ගත් අංකුර උඩමලුවේ තැන්පත් කරගනියි. දිවයිනේ විවිධ විහාරස්ථානවල රෝපණය සඳහාත් බොද්ධ විදේශ රටවල විහාරස්ථානවල රෝපණය සඳහාත්, පරිත්‍යාග කරන්නේ මෙම බෝධි අංකුරයි.

විහාරස්ථානවලට බෝධි අංකුරයක් පරිත්‍යාග කිරීමේදී අනුගමනය කරන පැරැණි වාරිත්‍ර විධික්‍රමයන් පවතී. විහාරස්ථානයකට බෝධි අංකුරයක් අවශ්‍ය නම් විහාරාධිපති ස්වාමීන් වහන්සේ අවශ්‍යතාවය සඳහන් කර අටමස්ථානාධිපති හිමියන්ගෙන් ලිඛිත ඉල්ලීමක් කළ යුතුය. එසේ ඉල්ලීම කළ

පමණින්ම බෝ අංකුර පරිත්‍යාග කළ නොහැකිය. රෝපණය කෙරෙන විහාරස්ථානයේ හිමිතමක් අතිවාර්යන් ම සිටිය යුතුය. එය අර්බුද නොමැති ආරක්ෂිත තැනක් විය යුතුය. එමෙන්ම බෝධීන් වහන්සේ නමක් තැනී තැනක් ද විය යුතුය. තුන් වරුව ආවතේව කිරීම සඳහා බැඳී සිටිය යුතුය. යන මේ තහවුරුව ඇති නම් ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ අංකුරයක් රෝපණය කිරීමට අවස්ථාව සලසා දෙනු ඇත.

එසේ ලැබෙන්නේ ඉල්ලීම් කර ඇති අනුපිළිවෙලට ය. ඒ සඳහා බෝ මලුව විහාරයෙන් ලබා දෙන දිනය, වේලාව හා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සඳහන් කර ලිඛිතව දැනුම් දීමක් කරනු ලැබේ. ඒ අනුව පැමිණෙන පිරිසට පුරාණ වාරිත්‍ර විධි පවත්වා අටමස්ථානාධිපති සුරකිත් සෙන් පිරිත් මධ්‍යයේ බෝ අංකුරය අවශ්‍ය ස්වාමීන් වහන්සේට භාර දෙනු ලැබේ.

පිට රටවලට ලබා දුන් බෝ අංකුර මේ වන විට තායිලන්තය, ජපානය, ඉන්දියාව, කොරියාව, බුරුමය, මැලේසියාව, සිංගප්පූරුව, ජර්මනිය, අමෙරිකාව, එංගලන්තය, ඕස්ට්‍රේලියාව ආදී බොහෝ රටවල රෝපණය කර ඇත. පිට රටකට බෝ අංකුරයක් අවශ්‍ය වුවහොත් අටමස්ථානාධිපති හිමිට දැනුම් දිය යුතුය. සුදුසු නම් එම අවශ්‍යතාවය ඉටුකරයි. පැරැණි සිරිත් විරිත් අනුගමනය කරමින් සංකේතවත් ලෙස බෝ අංකුරය ලබා දෙන්නේ දේවාල මලුවේ දීය. අදාළ අංකුරය අතු ඉති කපා පස් ඉවත්කර, රසායනික දියර ගල්වා, අදාළ ලිය කියැවීලි සකස්කර සුදානම් කරනු ලබන්නේ උද්‍යාන අධ්‍යක්ෂවරයා විසිනි.

බෝ අංකුරයේ භාරකරු වශයෙන් අටමස්ථානාධිපති හෝ උන්වහන්සේ තියෝජනය කරමින් හිමිතමක් හෝ කිහිප දෙනෙක් මේ ගමන සඳහා යාමට සුදානම් වෙතී. දෙස් විදෙස් කාහට හෝ මෙම වාරිත්‍ර විධි ක්‍රමයන්ගෙන් බැහැර ව බෝ අංකුරයක් වැඩමවීමට අවකාශ නොලැබේ.

ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ මුල්කරගෙන ඉහත සඳහන් සියලු කාර්යයන් බෝ මලුව තුළ සිදුකරනු ලබන බැවින් මේ පූජනීය ස්ථානය අනාදිමත් කාලයක සිට බෝ මලුව පත්සල නමින් හැඳින්වූවා විය හැක.

අනුරාධපුර ලංකාරාමාධිකාරී රැළපනාවේ ධම්මජෝති නාහිමි සමඟ කළ සාකච්ඡාවක් ඇසුරිනි
සරත් මනුල වික්‍රම
 අනුරාධපුර විශේෂ

නොනොන් අවි අවචක නොදා
දුම් දෙසුම

ගිහි ගෙදර ගිහි ගෙයක් ද?

තමහට රිසි, නොරිසි කර ගන්නේ තමන් ම ය. අනෙකෙක් අන් කෙනකු රිසි හෝ නොරිසි නො කෙරේ. ආදි වශයෙන් විවිධ තැන්හි අඹුසැමියන් ලෙස ජීවත් වීමේ වහි ක්‍රමවේදය හා පිළිවෙළ පිළිබඳ සඳහන් වේ.

අද ලෝකය ගත් කල්හි ප්‍රශ්න ජාලාවක තෝකැන්තක් බවට පත් වී හමාරය. ඒ අතර ජීවත් වන නිවෙස් ද ගිහි ගෙවල් බවට පත් වී ඇත. “අන්තෝ ජටා බහි ජටා” ඇතුළත් ප්‍රශ්නය. පිටතත් ප්‍රශ්නය මිනිසුන් ප්‍රශ්න තුළ නිමග්නව අන්ත අසරණ දුක්වලට පත් වී ඇත.

ම.නි. ඔපමම වග්ගයට අයත් වමිමික සූත්‍රය තුළින් රාත්‍රියට දුම් දමන, දහවලට ගිහි ගන්න තුමසක් පිළිබඳ දේශනා කොට ඇත්තේ ද උපමා ස්වරූපයෙන් හෝ මිනිසුන්ගේ මනෝ භාවයන් හා ජීවන රටාවන් පිළිබඳ හුවා දැක්වීමටය.

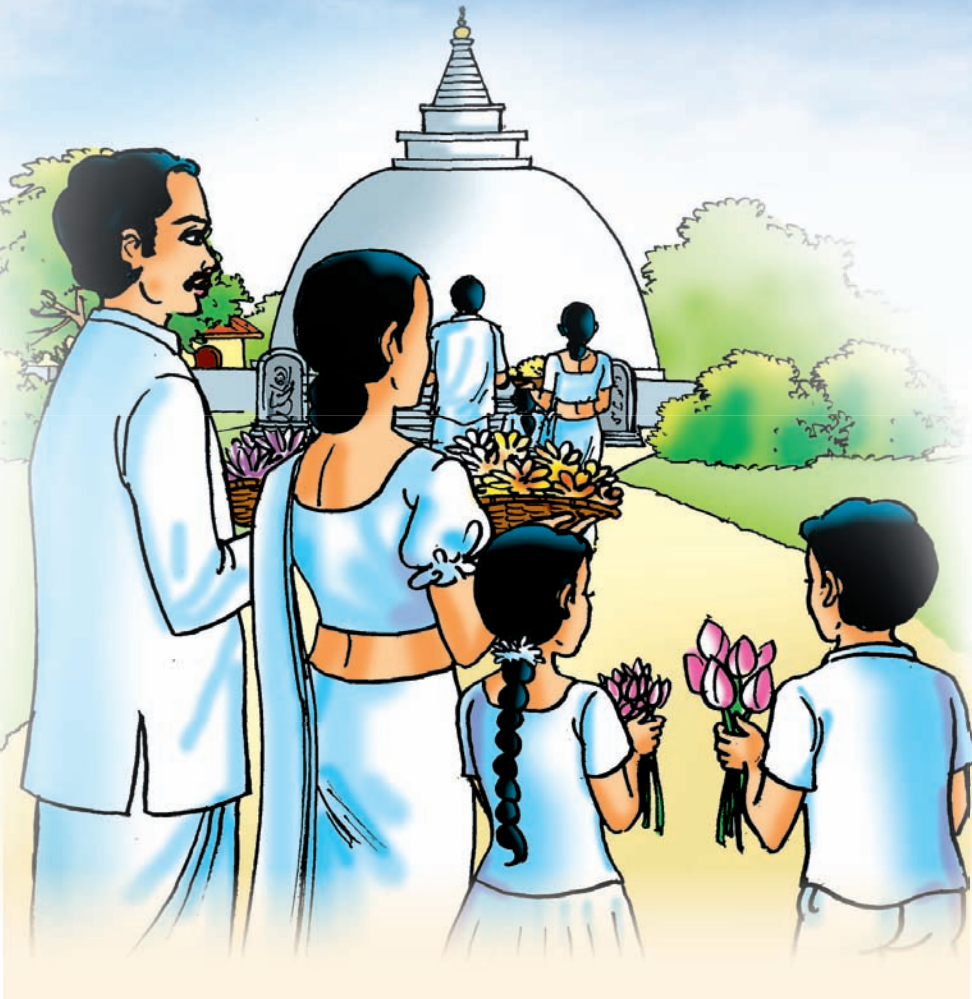
ලෝකය ලස්සන වන්නේ නිරවුල් හා සාමකාමී පවුල් සංස්ථා එක් වූ විට ය. ජීවිතයක ප්‍රධානම කඩඉමක් වන්නේ ද අඹු සැමියන් වශයෙන් පවුල් සංස්ථාව ගොඩ නැගීම තුළිනි. එය අන්‍යෝන්‍ය බැඳීමක් හා විශ්වාසයක් මත පවතින්නක් විය යුතුය. ඒ සඳහා බුද්ධ දේශනා ඉතාම වැදගත් වේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ලස්සන පවුල් සංස්ථාවක් උදෙසා මග කියූ ශාස්තාවරයෙකි. උන්වහන්සේගේ දේශනයන් තුළින් සැබෑ අඹු සැමියන් කවුරුන් ද යන වග පැහැදිලි වේ.

තම පවුල් ජීවිතය ලස්සන හෝ අවලස්සන වන්නේ අනුන් නිසා නොව තමන් විසින් ය. ඒ බව සිරිකාලකණ්ණි ජාතකය තුළින් ද පැහැදිලි වේ.

ජීවිතය වර්තමානය තුළ පවතින්නක් බව සිතන්නේ ඉතා සීමිත ය. බොහෝ දෙනෙක් අතීතය හා අනාගතය තුළ සිරවී දුක් විඳිති. අතීතය ගැන දුක් වීමත්, අනාගතය ගැන සිහින මැවීමත් හේතුවෙන් පැන නැගෙන්නේ මොහොතින් මොහොත අතෘප්තිය, අසහනය වැනි මානසික පීඩාවන් ය.

තේමිය ජාතකය ඊට හොඳම උදහරණයක් ලෙස දැක්වීමට පුළුවන. ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ මනෝභාවයන් අනුව තම පවුල් ජීවිතය දිව්‍ය ලෝකයක් හෝ අපායක් වනු ඇත.

බුද්ධ දේශනයට අනුව සැබෑ අඹු සැමියාව වන්නේ සම සම ව ගුණ ධර්ම පිහිටීම තුළිනි. ලෝකයේ විවිධ පවුල් සංස්ථා ඇති අතර සෑම පවුලක්ම සැබෑ පවුලක් නොවනු ඇත. අ.නි. සාරාණිය වර්ගයට අයත් සංවාස සූත්‍රය

ජවො ජවාය සද්ධිං සංවස්සති - ජවෝ දේවියා සද්ධිං සංවස්සති
දේවෝ ජවාය සද්ධිං සංවස්සති - දේවෝ දේවියා සද්ධිං සංවස්සති.

තුළින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පවුල් සංස්ථා හතරක් පිළිබඳ දේශනා කොට ඇත. එනම්, මෙයින් පළමු පවුල වන්නේ මළ පෙරෙතයෙක් මළ පෙරෙතියක් සමග ජීවත් වන පවුලයි. එනම් ස්වාමියා බිරිඳ යන දෙදෙනා තුළම ගුණ ධර්ම නොමැති බවයි. දෙවැනි පවුල වන්නේ මළ පෙරෙතයෙක් දෙවහනක් සමග ජීවත් වන පවුලයි. එම පවුලේ ස්වාමියා තුළ ගුණ ධර්ම නොමැති අතර බිරිඳ තුළ ගුණ ධර්ම පවතී. තෙවැනි පවුල හැටියට සැලකෙන්නේ දෙවියෙක් මළ පෙරෙතියක් සමග ජීවත් වන පවුලයි. එම පවුලේ ස්වාමියා තුළ ගුණ ධර්ම පවතින අතර, බිරිඳ තුළ ගුණ ධර්ම නොපවතී. ඉහතින් මතක් කළ පවුල් වර්ග තුනම සැබෑ පවුල් සංස්ථාවට අයත් නොවනු ඇත.

සිව්වැනි පවුල වශයෙන් සැලකෙන්නේ “දේවෝ දේවියා සද්ධිං සංවස්සති” යන පවුලයි. එනම් දිව්‍ය කුමාරයෙක් දිව්‍ය කුමාරියක් සමග ජීවත් වීමයි. බුදු දහමට අනුව සැබෑ අඹු සැමියන් වන්නේ එම පවුලයි. එයට හේතුව

මහව, උඩගම ශ්‍රී ඉන්ද්‍රසූමන මහ පිරිවෙන්නි ප්‍රවීණාචාර්ය, ප්‍රචචිත කීර්ති ශ්‍රී ලේඛණ ශාස්ත්‍රී
ගලගෙදර රතනවංස හිමි

වන්නේ ඔවුන් දෙදෙනා තුළම ගුණ ධර්ම සම සම ව පැවතීමයි. ඒ සඳහා හොඳම උදහරණයක් ලෙස අංගුත්තර නිකායේ සාරාණිය වර්ගයේම “තකුල පිතු” සූත්‍රය පෙන්වා දීමට පුළුවන. තකුල යනු එම දෙපළගේ පුතනුවන්ගේ නම ය. ඒ අනුව

මවිසියනට තකුල මාතා තකුල පිතා කියා නම් ව්‍යවහාර විය. එම දෙපළ ශ්‍රද්ධා, ශීල, ක්‍රියා, ප්‍රඥා යන ගුණ ධර්ම සම සම ව පවත්වාගෙන ගිය දෙපළකි. විවාහ ජීවිතය ඉතා සාර්ථක ව දිව්‍ය විමනක ජීවත් වන්නන් ලෙසින් මනෝ භාවයන් හසුරුවා ගන්න. වර්තමාන අඹු සැමියන් ද ඔවුන්ගේ වර්ත කතාව කියවීමට පවුල් ජීවිතය ලස්සන කර ගැනීමට මහගු පිටුවහලක් වන්නේ ය.

සැබෑ අඹු සැමියන් තුළ අන්‍යෝන්‍ය බව තහවුරු වන්නේ යුතුකම් හා වගකීම් මත ය. එසේ නොමැති වුවහොත් ඉහතින් මතක් කළ ප්‍රේත පවුල් සංස්ථාවන් ගොඩ නැගෙනු ඇත. ඒ අනුව දී. නි. සිඟාලෝවාද සූත්‍රය තුළින් පෙන්වා දෙන එම අඹු සැමියුතුකම් අද සමාජයට බෙහෙවින්ම බලපානු ඇත. ඒ අනුව අඹු සැමියු සබඳතාවය ආචාර සම්පන්න ව සකස් විය යුත්තක් බව තහවුරු වේ.

ස්වාමියා විසින් බිරිඳ කෙරෙහි දැක්විය යුතු ආකල්පය වන්නේ, අවමන් නොකිරීම, ගරු සරු ලෙස කතා කිරීම, සම්පත් පැවරීම, වස්ත්‍රාභරණ ගෙනැවිත් දීම, පර ස්ත්‍රී සේවනය නොකිරීම ය.

එසේ ස්වාමියා විසින් යුතුකම් ඉටුකරන කල්හි ස්වාමියාට කරුණු පහකින් සංග්‍රහ කිරීමට බිරිඳ සැඳි පැහැදි සිටී. ඒ අනුව කටයුතු මැනවින් සංවිධානය කිරීම, පිරිවර ජනයාට සංග්‍රහ කිරීම, සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම, සියලු කටයුතුවලට අලස නොවීම, පර පුරුෂයන් සේවනය නොකිරීම ය.

ඉහත කරුණු ස්වාමි භාර්යා සම්බන්ධය හොඳින් පවත්වාගෙන යාම උදෙසා ඉවහල් වනු ඇත. “පුත්ත දරා දියා පව්වා” යනුවෙන් ඔවුන් දෙපළ බටහිර දියාවට සම්බන්ධ කොට ඇත. පවුල් සංස්ථාවේ ප්‍රධාන බල කණු දෙක වන්නේ ස්වාමියා හා බිරිඳයි. ඔවුන්ගේ සුසංයෝගයෙන් නිර්මාණය වන්නේ පවුලයි. එම පවුල සැබෑ පවුලක් කරගනු වස් ඒ සම්බන්ධව ඇති බුද්ධ දේශිත කරුණු අනුගමනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

සැබෑ ලෙස පවුල් සංස්ථාවක් පවත්වාගෙන යන අයට සක් දෙවිඳු පවා තමස්කාර කරනු ඇත. ස.නි. සක්ක සංයුක්තයේ සක්කතමස්සන සූත්‍රය තුළින් සඳහන් කර ඇත්තේ එම කාරණයයි.

යේ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරා -
සීලවත්තා උපාසිකා
ධම්මේත දරං පොසෙත්ති -
තෙ තමස්සාමි මාතලී
එම ගාථා ධර්මයට අනුව පැහැදිලි වන්නේ පින් කරන, සිල් රකින, දැහැමින් අඹු දරු රකින ඇත්තන්ට සතු දේවේන්ද්‍රියාගේ පවා තමස්කාරය හිමි වන බවයි.

ඉහත කරුණු පිළිබඳ අවධානය යොමු කොට සැබෑ පවුල් සංස්ථාවක් ගත කිරීමට ගිහි පක්ෂයට අයත් අඹු සැමියන් හිතට ගත යුතුය. එය පවුලක උත්තතියටත්, දු දරුවන්ගේ අභිවාද්ධියටත් හේතුවේ.

තම නිවස දෙවි හවතක් සේ හාත්පස සුවදවත් කරවීමට සැබෑ පවුල් ජීවිතය සෘජුව හේතු වන බැවින් ඉහත කී ගුණ ධර්ම පිළිබඳ අවධානය යොමු කොට ඒවා ප්‍රායෝගික ජීවිතයේ දී ප්‍රගුණ කොට සුවදවත් පවුල් ජීවිතයක් ගත කිරීමට සැවොම අධිෂ්ඨාන කර ගනින්නා සි පනතෙමි.

සිරුවෙන් සිහි බුද්ධියෙන්

තමන් පාලනය කර ගන්න

හොඳ දේට ඇබ්බැහි වී ඉතා හොඳ ය. එසේම නරක දේට ඇබ්බැහි වී ඉතාමත් නරක ය. මතට, අල්ලසට, සුරාවට, වංචාවට, බොරුවට, ස්ත්‍රියට, හොරකමට, දූෂණයට ඇබ්බැහි වීමෙන් තමා හොඳුනුවත්ව ම පරාභවයට ඇදී යයි. අපගේ ආත්ම දමනය මුළුමනින් මානව සමාජයට ම පුර්වදර්ශයක් වන හෙයින් තමන් මනාව පාලනය කර ගැනීමෙන් සමාජයට යහපතක් සිදුකළ හැකි ය.

හි වඩුවෙන් තමන් කැමති පරිදි හිදවුනමනි. සීසාන ගොවියා තමන් කැමති පරිදි හිටිට දක්කනි. තොටියා තමන් කැමති පරිදි ඔරුව පදවනි. ලේඛකයා තමන් කැමති පරිදි පත, පොත ගොනු කරනි. එසේ වුව ද නමාට තමන් පාලනය කර ගැනීම පහසු දෙයක් නොවේ. එය සිරුවෙන් සිහි බුද්ධියෙන් හසුරුවා ගත යුතු ය.

අනුන්ට හරි මග කියා දෙන්නට පෙර තමන් හරි මග යා යුතු ය. අනුන් දමනය කරන්නට පෙර තමන් දමනය විය යුතු ය. ලෝකයේ ඉතාමත් අමාරු දෙය වන්නේ තමා විසින් තමා දමනය කර ගැනීමයි. හොඳ දේ ලබා ගැනීම ඉතාමත් අමාරු ය. අමාරුවෙන් ලබා ගත් දේ හරි විදියට හසුරුවා ගැනීම ඊටත් වඩා අමාරු ය.

යමකු පව් වැඩ කළොත් එයින් තමා අපිරිසිදු වෙයි. ක්‍රෝධ කරන්නා මෙමතියෙන් ද අසත්පුරුෂයා සත්පුරුෂකමින් ද බොරු කියන්නා සත්‍යයෙන් ද වංචනිකයා අවංකකමින් ද මසුරු මිනිසා ධන පරිත්‍යාගයෙන් ද දිනිය යුතු ය.

මිනිසා අතර ගැටුම් ඇතිවීමට හේතුව කුමක්දැයි වරක් ගනු දෙවියන් විසින් සම්බුදු හිමියන්ගෙන් විමසූ බව “සක්ක පඤ්ඤ” සූත්‍රයේ විස්තර වේ. මේ සියල්ලටම හේතුව තණ්හාව බවත්, තණ්හාව දුරු කළ විට බෝසත් ගුණ ඇති මිනිසකු තීර්මාණය වන බවත් මෙහිදී සම්බුදු හිමියන් දේශනා කර ඇත. එසේම ගැටලු ඇති කර නොගෙන සාමය තුළ හැසිරීමට “සජ්න ජට්ඨ” සූත්‍රයේදී සම්බුදු හිමියන් කරුණු පැහැදිලි කර ඇත. අප නියමාකාරයෙන් මිනිසුන් හඳුනා ගත යුතු ය. එවිට ඇතිවන සංජානනය තුළින් තීරණ නීත් ද ගැනීම පහසු කරවන අතර, ඒ තීරණ බොහෝ දෙනාගේ හිතසුව පිණිස වෙයි.

සංයුක්ත නිකායේ “වේපවිත්ති” සූත්‍රයේ දැක්වෙන පරිදි උතුම්ම ඉවසීම වන්නේ බලය ඇති අය දුබලයා කෙරෙහි ඉවසීම ය. දුබලයා ඉවසන්නේ තැනි බැර කමටය. පුබලයා ඒ බව තේරුම් ගත යුතු ය.

සංයුක්ත නිකායේ ම “රජ්‍ය” සූත්‍රයේ විස්තර වන පරිදි තොතසමිත්, තොතස්වමිත්, පැහැර තොගනිමිත්, පැහැර තොගත්වමිත්, ශෝක තොකරමිත්, ශෝක තොකරවමිත්, බොරු තොකරමිත්, බොරු තොකරවමිත්, අනුන් දේපළ නොගනිමිත්, නොගත්වමිත්, ධර්මයෙන් රාජ්‍ය පාලනය කළ හැකි බව සම්බුදු හිමියන්

පැහැදිලි කර ඇත. “අධම්මික” සූත්‍රය මෙසේ දැක්වෙයි. “ගව රැළක ප්‍රධානියා ඇදට ගමන් කරයි නම් ඔහු පසුපසින් එන සෙසු ගවයෝ ද ප්‍රධානියා අනුකරණය කරති. එසේම පවුලේ ප්‍රධානියා වැරැදි ලෙස හැසිරෙන්නේ නම් ඔවුන්ගේ අනුගාමිකයෝ ද ඊටත් වඩා වැරැදි ලෙස හැසිරෙති. එසේම ගවරැළේ මුදුනා සාජුව ගමන් කරන විට සෙසු ගවයන් ද ඔහු අනුකරණය කරන්නාක් මෙන් ප්‍රධානීන් හරි මග හරියට යන්නේ නම් මිනිසුන් ද ඔවුන් අනුකරණය කරනු ඒකාන්ත ය.

පංචශීල ප්‍රතිපත්තිය, සජ්න අපරිහානි ධර්ම, දස රාජ ධර්ම, දස සක්විති වත්, සතර සංග්‍රහ වස්තු, සතර බමු විහරණ, “පඨ මවක්කානු වත්තන” සූත්‍රයේ සඳහන් පංච විධි ගුණ, සතර අගනියෙන් තොර වීම සහ මෙමතිය භාවනාව, යහපත් සක්‍රීය ආහරණ වේ.

අශෝක රජතුමාගේ ගිරිනාරි ලිපි අංක හයෙහි එතුමා විසින් මහජන සේවාව කළ යුතු ආකාරය මෙසේ සඳහන් කර ඇත.

“මහජන සුබසිද්ධිය සඳහා අප්‍රතිහත ධෛර්යයෙන් කටයුතු කිරීමේදී මම කිසිවිටෙක නෘප්තියට නොපැමිණියෙමි. මගේ රටේ ජනතාවගේ යහපත සඳහා වැඩකිරීම මගේ පරම යුතුකම හා වගකීම යැයි මම සිතමි. නොපසුබස්නා උත්සාහයෙන් තීරණ වැඩ කරමින් රටවැසියාගේ යහපත පිණිස වැඩ කිරීමට වඩා වෙනත් ශ්‍රේෂ්ඨ කර්තව්‍යයක් මට නැත. මා ගන්නා සියලු උත්සාහයන්ගේ පරම පිවිතුරු අරමුණ වන්නේ මගේ ජනතාව සුවපත් කිරීමයි. මගේ පුත්‍රයෝ ද ඔවුන්ගේ පුත්‍රයෝ ද මේ රජ දහම අනුකරණය කෙරෙත්වා”

කාලිංග ගිරිනාරි ලිපි අංක හතෙහි

උතුර, උතුරුමැද දෙපළාතේ සංඝභායක ආචාර්ය නුගේතැන්නේ පඤ්ඤානන්ද හා හිමි.

ධර්මාශෝක රජතුමා විසින් මෙසේ සඳහන් කර ඇත.

“සවේ මනුසා මම පජා” මගේ රටේ සියලු ජනතාව මගේම දරුවෝය. මගේ දරුවන් ගැන මා සිතන අකාරයටම මගේ රටවැසියන් ගැනද මම සිතමි. දරුවන් වෙනුවෙන් මවිපියන් ඕනෑම දෙයක් කරන්නේද? එපරිදිදෙන්න මගේ රටවැසියන්ගේ යහපත පතා මම ඕනෑම දෙයක් කරමි.”

සම්බුදු පියාණන් ජාතක පාලියෙහි මෙසේ දක්වා ඇත. යම් ආකාරයකින් මවිපියන් සිය දරුවන්ගේ

දියුණුව පතන්නේ ද එසේම රාජ්‍ය පාලකයා සියලුම රට වැසියන් තමන්ගේ දු පුතුන් ලෙස සලකා කටයුතු කළ යුතු ය.

යටකි බුදු බණෙහි අදහස මෙයයි. බලය සඳහා අසමගීය වපුරන සමාජයක් බුද්ධ ධර්මයෙන් ඉඳුරාම ප්‍රතික්ෂේප කරයි. සාමය සමානාත්මතාවයන් ඇති සමාජයක් ගොඩනැගීම බුද්ධ ධර්මයේ ප්‍රතිපත්තියයි. මෙබඳු සමාජයක වැරදුම් පිදුම් ලබන්නේ නමා විසින් තමාම දිනා ගන්නා අයයි.

මෙහිදී චෛරය මෙමතියෙන් ද, අධර්මය ධර්මයෙන් ද ජය ගනිමින් “දහමින් දැහැමියා රකි” යන සම්බුදු දහම මුදුන්පත් වෙයි.

මිනිසා තමා විසින් ගොඩනගා ගත් තත්වයන් තුළින් වෙනත් මිනිසුන්ට සේවය කළ යුතු ය. “මිනිසාට සේවය කිරීම මිනිසාගේ පරම යුතුකම යැයි” මෙහිදී සම්බුදු දහමින් පෙන්වා දී ඇත.

සාමය, මිත්‍රත්වය, හොඳ හිත තුළ මිනිසාට සේවය කිරීම පරමාදර්ශය කරගත් විට තමන් වෙනුවෙන් ද අනුන් වෙනුවෙන් ද ඵලදායක ගමනක් යා හැකිය.

අංගුත්තර නිකායෙන් 16

ඒකක නිපාතය

සූත්‍ර අංකය - 58 පමාද සූත්‍රය

මහණෙනි, යම් කරුණක් හේතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ අකුසල ධර්මයෝ උපදින්නම්, උපන්නා වූ කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙන්නම් ප්‍රමාදය (සිහිමුලාව) වැනි අත් එක ධර්මයකුද මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ප්‍රමාද වූ පුද්ගලයා තුළ (පෙර) නූපත් අකුසල ධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ කුසල ධර්මයෝ වෙන් ද පිරිහෙත්.

අටුවාව - මෙහි ප්‍රමාදය (සිහිමුලාව) කවරේද? කාය හෝ වචි හෝ මනෝ හෝ දුශ්චරිතයන්හිදී, පඤ්චකාම ගුණයන්හිදී හැසිරීමට සිතට ඉඩදීමය. තවද කුසල ධර්මයන්ගේ වැඩීමට ඉඩ නොදීම ය.

සූත්‍ර අංකය - 59 අජ්පමාද සූත්‍රය

මහණෙනි, යම් කරුණක් හේතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ කුසල ධර්මයෝ උපදිත් ද, උපන්නා වූ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අත් එක ධර්මයකුද මම නො දකිමි. අප්‍රමාද වූ පුද්ගලයා හට, නූපන්නා වූ ද කුසල ධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ අකුසල ධර්මයෝ වෙන් ද පිරිහෙත්.

සටහනකි - බුද්ධ භාෂිත 84,000 ක් ධර්මස්ඛන්ධයෝ මේ එක් දහම පදය තුළ සංග්‍රහය වී ඇත. පිරිනිවන් මඤ්චකයේ වැඩ සිටි භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ “මහණෙනි දැන් ඔබලා අමතමි. සංස්කාරයෝ (සියල්ල) නැසෙන සුඵභ. (එබැවින්) නො පමායෙන් (එළැඹුම් සිහියෙන්) කළ යුතු දෑ (රහත් බව පිණිස) සපුරන්න,” යනුවෙන් වදලේ මේ උත්තරිතර “අජ්පමාද” දහම පදයේ ශ්‍රේෂ්ඨතර බව ය. (දීඝ නිකාය 2 පිට 244)

සූත්‍ර අංකය - 60 කෝසජ්ජප සූත්‍රය

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ අකුසල දහම ඉපදීමටත් උපන්නා වූ කුසල දහම පිරිහීමටත් හේතුවේ නම් මහණෙනි, කුසිත (අලස - කම්මැලි) බව වැනි අත් එක ධර්මයකුද මම නොම දකිමි. මහණෙනි, කුසිතයාට හට නූපන්නා වූ අකුසල ධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සයවෙති පහස්සර වර්ගය නිමි.

සංක්ෂිප්ත ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ පරිවර්තන මණ්ඩලයේ ලේකම් කේ. කේ. සුගතපාල

ඓතිහාසික ධර්මදූත මෙහෙවරක උදාහරණය

තුන්වන ධර්ම සංගායනාවෙන් පසු මොග්ගලියුත්ත නිස්ස මහ රහතන් වහන්සේගේ අනුශාසනා පරිදි ධර්මාශෝක මහා අධිරාජයා ප්‍රත්‍යන්ත දේශ නවයකට ධර්ම දැනගන් ලෙස හික්මුණ් වහන්සේලා වැඩම කරවීමට රාජානුග්‍රහය ලබා දුන්නේ ය.

එසේ යැවූ ධර්ම දූතයන් අතරින් සාර්ථක ම ප්‍රතිඵල ලැබුවේ එදා සිංහල දේශයට වැඩම කළ මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ ය. අධිරාජයාගේ පුත්‍රයා වීම නිසා දෝ උන්වහන්සේ විදේශ දූත මෙහෙවර පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇතිව සිටියහ. දූත මෙහෙවර පැවරී තුන් මසක් ම භාරතයේ රැඳී සිටියේ අන් කිසි හේතුවක් නිසා නොව සිංහල දේශයේ භාෂාව හැදෑරීමට විය යුතු ය.

මීට වසර 2328කට පමණ පෙර හික්මුණ් වහන්සේලා හතරනමක්, සාමනේර නමක් හා ගිහි උපාසකයෙක් ද සමග පොසොන් පොහෝ දාක මිහින්තලාවට වැඩි උන්වහන්සේට එදා රටේ නායකයා වූ දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා සමග සාකච්ඡා කිරීමට හා ඔහුට ධර්ම දේශනා කිරීමට හැකි වූයේ උන්වහන්සේ සිංහල භාෂාව දැන සිටි නිසයි.

අදත් අප රටට පැමිණෙන චීන භාරුසියන් නානාපතිවරු සිංහල භාෂාව දැන සිටීම විදේශ දූත මෙහෙවරෙහි වැදගත් ලක්ෂණයක් ලෙස සඳහන් කළ හැකිය.

මිහිඳු මාහිමියන් රජු හමුවට පැමිණියේ රජු සතුන් දඩයම් කිරීමට කැලයට ගොස් සිටි අවස්ථාවක යි.

රජ මාලිගාවට වැඩම නො කර එවැනි තැනකට වැඩම කිරීමක්, අත් කිසිවෙක් හමුවට නොවී රජු හමුවට ම වැඩම කර ඔහු පහදවා ගැනීමත් උන්වහන්සේගේ ධර්මදූත මෙහෙවරේ නවත් වැදගත් ලක්ෂණයකි.

රජු තනිවම හමුවීමෙන් ඔහු තම වචනයට තතු කර ගැනීමට හැකි උපාය මාර්ගයක් ලෙස සැලකුවා විය යුතු ය. රජතුමාට පළ මුවෙන් ම දහම වටහා දුන් විට රට වැසියන් සියලු දෙනාම එම දහම පිළිගැනීමට යොමු වන බවද උන්වහන්සේ දැන සිටියහ.

මිහිඳු හිමියන් දෙවන පැනිස් රජු හමුවී ප්‍රශ්න දෙකක් රජුට ඉදිරිපත් කළහ. එකක් නම් අඹ ප්‍රශ්නය යි. අනෙක ජැනි ප්‍රශ්නය යි. එම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දුන් ආකාරයෙන් රජුගේ බුද්ධිය කවර මට්ටමක පවති දැයි වටහා ගැනීමට උන්වහන්සේට හැකි විය. ඒ අනුව ගැඹුරු දහමක් දේශනා කළ විට එය වටහා ගත හැකි තුළුණක් රජුට ඇති බව දැනගත් උන්වහන්සේ වූල්ලහත්ථි පදෝපම සූත්‍රයෙන් රජතුමාට ධර්මය දේශනා කළහ.

එම සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි කරන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ උන්වහන්සේගේ දහම හා හික්මුණ් සංඝයා වටහා ගත යුතු ආකාරය යි.

එයද සරල සුගම දෙසුමක් නොව ගැඹුරු දෙසුමකි. එහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධ, ධර්ම, සංඝ යන තුනුරුවන් පිළිබඳ ජාතූස්සෝණී බමුණාට කළ දේශනය මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ දෙවන පැනිස් රජතුමාට දේශනා කළහ.

එසේ දේශනා කළේ තුනුරුවන් යනු කවුරුන්දැයි රජුට මැනවින් වටහා දීමට යි. එසේ වටහා ගත් රජතුමා මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ ඇතුළු පිරිස ඉමහත් ගෞරවයෙන් පිළිගෙන උන්වහන්සේලාට වැඩ සිටීමට පහසුකම් සලසා දුන්නේ ය.

දෙවනුව රජ ගෙදර පිරිසට ධර්මය දේශනා කළේ පේතවත්ථු, බාලපණ්ඩිත වැනි එතරම් ගැඹුරු නොවූ කරුණු ඇතුළත් සූත්‍ර දේශනා ඇසුරු කරගෙන යි. ධර්ම දේශකයාණන් කෙනකු තුළ තිබිය යුතු මූලික ලක්ෂණයක් වන ශ්‍රාවක පිරිස පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇතිව ධර්ම දේශනා කිරීමේ හැකියාවද උන්වහන්සේ තුළ පැවති බව මෙයින් පැහැදිලි වෙයි.

එයද ධර්ම දූතයාණන් කෙනකු තුළ තිබිය යුතු වැදගත් ලක්ෂණයකි. මිහිඳු මාහිමියන්ගේ උපදෙස් පරිදි හික්මුණ් වහන්සේට වැඩ සිටීමට සුදුසු තැන් හා පිරිවෙතක් හා දාන ශාලා ද සකස් කළ රජතුමා දිනක්

“ස්වාමිනි, දැන් මගේ රටෙහි බුදු සසුන මැනවින් පිහිටියේදැයි” විචාලේ ය. ඊට පිළිතුරු දුන් උන්වහන්සේ “තැන මහරජ, ඔබේ රටෙහි නවමත් බුදු සසුන මැනවින් පිහිටියේ තැනැයි” පිළිතුරු දුන්හ.

ඒ සඳහා කුමක් කළ යුතුදැයි රජතුමා ඇසූ විට “රජතුමනි, ඔබගේ දේශයේ දෙමව්පියන්ගේ දරුවකු පැවිදි කර, උපසම්පදා කරවන දේශනා කරන තුරු ඔබේ රටෙහි බුදු සසුන මැනවින් පිහිටන්නේ තැනැයි” මිහිඳු හිමියෝ වදාළහ.

ඒ අනුව අර්ථික කුමාරයා පැවිදි කරවා උපසම්පදා කිරීමටද කටයුතු යෙදූ රජතුමා මිහිඳු හිමියන්ගේ උපදෙස් පරිදි අනුරාධපුර මහමෙවුනා උයනේ මහා විහාර සීමාව ලකුණු කර එහි අලංකාර මණ්ඩපයක් තනවා එම මණ්ඩපය තුළ වැඩ සිටි අර්ථික හිමියන් ලවා විනය දේශනා කිරීමට ද කටයුතු යෙදී ය.

කර එහි අලංකාර මණ්ඩපයක් තනවා එම මණ්ඩපය තුළ වැඩ සිටි අර්ථික හිමියන් ලවා විනය දේශනා කිරීමට ද කටයුතු යෙදී ය.

මෙහිදී මිහිඳු හිමියන් බුදු දහම රට තුළ තහවුරු වීමට ඉටු කළ මහා මෙහෙවර අප හොඳින් වටහා ගත යුතු ය. උන්වහන්සේ කළේ බුදු සසුන රැක ගැනීමේ වගකීම සිංහලයන්ට පැවරීම යි. සිංහලයන් දිවි දෙවැනි කොට බුදු සසුන රැක ගන්නේ මිහිඳු හිමියන්ගේ එම බුද්ධිමත් සැලසුම නිසා යි. එයද ධර්ම දූතයාණන් කෙනෙකු ලෙස උන්වහන්සේ තුළ පැවති ශ්‍රේෂ්ඨ ලක්ෂණයකි.

සැදැහැවත් බොද්ධියක්ට තම ශාස්තෘ වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවට වැඳුම් පිදුම් කිරීමට යමක් තිබිය යුතු බව වටහාගත් මිහිඳු හිමියෝ සර්වඥ ධාතු දඹඳිවෙන් වැඩම කරවා එම ධාතු නිදන් කොට වූ පාරාමය ඉදි කිරීමට රජුට උපදෙස් දුන්හ.

එදා මෙරට සිටි මිනිස්සු ස්වභාව ධර්මයට, ගස් වැල් වලට ප්‍රිය කළහ, ගරු කළහ. ඒ නිසාම වෘක්ෂ වන්දනාව ද රට තුළ පැවතුණි. මිනිසුන්ගේ එම මානසිකත්වයට අදාළව විශිෂ්ට ආදේශකයක් ලබාදීමටද මිහිඳු හිමියෝ ක්‍රියා කළහ. බුද්ධගයාවේ ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ ශාඛාවක් ලක්දිවට වැඩම කරවා දෙන ලෙස කියා දේවානම්පියතිස්ස රජු ලවා ධර්මාශෝක අධිරාජයාට හසුන්පත් යැවීමට කටයුතු කළේ ඒ අනුව යි. ඒ හසුන්පත ලැබුණු අධිරාජයා ඒ වන විට පැවදිව රහත්ව සිටි තම දියණිය වූ සංඝමිත්තා මහ රහත් මෙහෙණින් වහන්සේ අත ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ ශාඛාවක් ලක්දිවට වැඩම කරවීමට කටයුතු

යෙදී ය. අද දක්වාම අනුරාධපුරයේ මහමෙවුනා උයනේ උඩමලුවේ වැඩ සිටිනුයේ එදා එසේ වැඩම කරවූ දෙවන පැනිස් රජතුමා විසින් එදා රෝපණය කරන ලද ශ්‍රී මහා බෝධි ශාඛාව යි. එම බෝධි රෝපණයද බුදු සසුන බොහෝ කල් රට තුළ ස්ථාවරව පැවතීමට උපකාර වූවකි. එයද ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්ම දූතයන් වහන්සේ තමන් ලෙස මිහිඳු මා හිමියන්ගේ උපදෙස් මත සිදු වූ ඓතිහාසික කාර්ය භාරයකි.

මෙවන් ඓතිහාසික ධර්මදූත මෙහෙවරක් ඉටු කළ නිසාම දෙවැනි බුදුන් ලෙස, එනම් අනුබුදු මිහිඳු හිමියන් ලෙස මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේට ගරු කිරීමට හෙළයෝ පෙළඹුණහ. මිහිඳු මා හිමියන් මෙරටට වැඩම කළ පොසොන් පොහොය දා උන්වහන්සේ සිහිපත් කරමින් උත්සව හා පින්කම් පවත්වන්නේ ඒ නිසා යි. බුදු පෙරහර හැරුණු විට මෙරට බොද්ධියන් මිහිඳු පෙරහර පවත්වන්නේ ද ඒ නිසා යි. මුළු මහත් ලෝකයට ම බුදු දහම ආරක්ෂා කොට තැබූ රට ලෙස සිංහල දේශය එනම් අද ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රවලිත ව ඇත්තේ ද එදා මිහිඳු මා හිමියන් ඉටු කළ ඓතිහාසික ධර්මදූත මෙහෙවර නිසා යි.

එම ඓතිහාසික මෙහෙවර සිහිපත් කරමින් සැම වසරකදීම පොසොන් උත්සව හා පින්කම් පැවැත්වීම පින් සිදු කරගැනීමට මෙන් ම බුදු සසුන මතුවට ද ආරක්ෂා වී පැවතීමට හේතුවන බව කිව යුතු ය.

බෙංගමුවේ නාලක අනු නා හිමි

වෘක්ෂ උපමාවෙන් පුද්ගලයන් හඳුනා ගනිමු

අංගුත්තර නිකායෙහි, චතුක්ක නිපාතයෙහි දැක්වෙන රුක්ඛ සූත්‍රයෙහි වෘක්ෂයන් උපමා කරමින් පුද්ගලයන් පිළිබඳ විග්‍රහයක් සිදු කොට ඇත. මෙම සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන ආකාරයට වෘක්ෂයන් සතර ආකාර ගනිමි. එම සතර ආකාර වූ වෘක්ෂයන් නම්,

නිසරු වෘක්ෂ පිරිවරා ඇති නිසරු වෘක්ෂය, සරු වෘක්ෂ පිරිවරා ඇති නිසරු වෘක්ෂය, නිසරු වෘක්ෂ පිරිවරා ඇති සරු වෘක්ෂය සරු වෘක්ෂ පිරිවරා ඇති සරු වෘක්ෂය වේ.

මෙම සතර විධ වූ වෘක්ෂයන් අපට එදිනෙදා දක්නට ලැබෙන්නකි. එසේ පරිසරයෙහි දක්නට ලැබෙන වෘක්ෂයන් උපමාවට ලක්කරමින් බුදුන් වහන්සේ පුද්ගලයන් පිළිබඳ දේශනා කර ඇත. මෙසේ එදිනෙදා ජීවිතයෙහි පරිසරයෙහි දක්නට ලැබෙන වෘක්ෂයන් සේ ම මිනිසාට එදිනෙදා ජීවිතයෙහි දී මුණගැසෙන පුද්ගල කණ්ඩායම් සතරකි. බුදු දහමෙහි හඳුන්වා දෙන එම පුද්ගලයන් නම් නිසරු පිරිස් පිරිවරා සිටින නිසරු පුද්ගලයා, සරු පිරිස් පිරිවරා සිටින නිසරු පුද්ගලයා, නිසරු පිරිස් පිරිවරා සිටින සරු පුද්ගලයා හා සරු පිරිස් පිරිවරා සිටින සරු පුද්ගලයා යන සතර විධ පුද්ගලයන් ය.

මෙලෙස සමාජයේ විද්‍යාමාන වන පුද්ගල කොට්ඨාශ සතරක් බුදු දහමෙහි පෙන්වා දී ඇත්තේ එම පුද්ගලයන්ගේ මානසික ගුණාංග අනුව වීම සුවිශේෂීත්වයකි.

මෙම සූත්‍රයෙහි විග්‍රහ වන නිසරු පිරිස් පිරිවරා සිටින නිසරු පුද්ගලයා, නිසරු වෘක්ෂ පිරිවරා වෘක්ෂයකට සමාන කොට දක්වයි. මෙම පුද්ගලයාගේ ස්වභාවය නම් දුස්සිල්වත් අයහපත් කටයුතු වල නිරත වන අයකු වීමයි. මොහු තමාටත් අන්‍යයන්ටත් යහපතක් සුගතියක් වන ලෙස ජීවත් නොවේ. තිරන්තරයෙන් දුගතිගාමි වන දේ කිරීමට මෙම පුද්ගලයා පංච දුශ්චරිතයන්හි නිරත වෙයි.

මෙම උපමාවෙහි දැක්වෙන නිසරු ජීවිතයක් ගත කරන මෙම පුද්ගලයා ආශ්‍රිතව සිටින පරිවාර පිරිස ද අයහපත් දේ සිදු කරමින් තමාට මෙන්ම අන්‍ය පර්ෂදයන්ට ද යහපතක් නොවන නිසරු දේහි නිරත වෙයි.

නූතනය තුළ බොහෝ සෙයින් මෙවැනි සමාජ කණ්ඩායම් දැකිය හැකිය. ඇතැම් පුද්ගලයන් මන්ද්‍රව්‍ය ආදිය භාවිත කරන විට ඒ අය වටා එම කාර්යය සඳහා බොහෝ පිරිසක් එකතුවන අයුරු දැකිය හැකිය. මෙතුළින් තමාගේ කායික මෙන්ම මානසික සෞඛ්‍යය ද පිරිහී යන බව ඔවුන්ට වටහා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති වේ. එසේ වටහා දීමට තරම් කලාණ මිත්‍රයන් ද නොමැති වෙයි.

නිසරු වෘක්ෂයක් සරු එළඳුවක් සමාජයට නොදෙයි. එසේම ඒ වටා ඇති නිසරු වෘක්ෂයන් ද සමාජයට සරු එළයක් ඇති නොකරයි. එලෙසම මෙවැනි පුද්ගල වර්ග ද සමාජයට යහපතක් සිදු නොකරයි.

ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වන තවත්

පුද්ගලයකු නම් සරු පිරිස් පිරිවරා සිටින නිසරු පුද්ගලයා ය. ඇතැම් පිරිස් ඉතාම දුස්සිල්වත් ය. තිරන්තරයෙන් පස් පවි සිදුකරමින් දුගතිගාමි දිවියක් ගත කරයි. දානමානාදි පින්කම්වල නිරත නොවෙයි. සිල්වතුන් දැකීමට පවා අකමැති වෙයි. තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවක් ඇති නොකර ගනිති.

මෙවැනි ලක්ෂණ වලින් යුක්ත වූ නිස්සාර දිවියක් ගත කරන ඇතැම් පිරිස් වටා යහපත් ගුණාංග වලින් හෙබි සාරවත් පුද්ගලයන් සිටියි. ඔවුන් දස කුසල්හි යෙදෙයි. තිරන්තරයෙන් යහපතෙහි ම යෙදෙයි. මෙසේ තමා වටා සිටින පිරිස කෙතරම් යහපත් වුව ද තමා එසේ වීමට උත්සහ නොගන්නා මෙම පුද්ගලයන් සමාජයෙහි නිතර අවමානයට පත් වෙයි.

අකුසල විපාකයන්හි ප්‍රබලත්වය නිසා තමා වටා කෙතරම් යහපත් පිරිසක් සිටිය ද ඔවුන් සේ ධාර්මික වීමට උත්සාහ නොගනිති. මෙවැනි වර්ග බුදුන් වහන්සේ සමාන කරන්නේ සරු එළ සහිත වෘක්ෂ පිරිවරා සිටින නිසරු වෘක්ෂයකට ය.

සමාජයෙහි තවත් පිරිසක් ඉතා සිල්වත් ය. දානාදි පුණ්‍ය කර්මයන්වල නිරත වෙයි. තෙරුවන් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාවකින් යුක්තව කටයුතු කරයි. සමාජයට යහපතක් වන දේ ම සිදු කරන්නට ඔවුන් යොමු වෙයි. මෙවැනි සිල්වත් ව ජීවත් වන ඇතැම් අයෙක් පිරිවරා දුස්සිල්වතුන් සිටින අවස්ථා සමාජයෙහි දක්නට ලැබේ. එම පිරිස් දානාදි පින්කම් සිදු නොකරයි. පංච සීලය ආරක්ෂා නොකරයි. තිරන්තරයෙන් තමාටත් අන්‍යයන්ටත් අයහපතක් වන අයුරින්ම ජීවත් වෙයි. තම මිත්‍රයා කෙතරම්

පුණ්‍යවත්ත දිවියක් ගත කළ ද එසේ ජීවත් වීමට ඔවුන් උත්සාහ නොගනී. මෙම නිසරු පුද්ගලයන් පිරිවරා සිටින සරු පුද්ගලයා බුදු දහමෙහි නිසරු ගස් පිරිවරා සිටින සරු වෘක්ෂයට උපමා කර ඇත. මෙවැනි පුද්ගලයන් ද ඕනෑම සමාජයක දැකිය හැකිය. ඇතැම් මිනිසුන් සිටිනවා තම මිතුරන් මන්ද්‍රව්‍ය ආදියට කෙතරම් යොමු වී සිටියත් තමා එවැනි ක්‍රියාවලට නොයයි. තමාගේ යහපත් ජීවිතයට එය හානියක් නොකර ගනියි. එම පුද්ගලයා අපමණ වීර්යයකින් යුතුව තම ආධ්‍යාත්මික ජීවිතය අරක්ෂා කර ගැනීමට උත්සාහ දරයි.

බුදුන් වහන්සේ වෘක්ෂයන් උපමාවට බඳුන් කරමින් සමාජයෙහි ජීවත් වන පුද්ගලයන් පිළිබඳ මැනවින් විවරණය කර තිබේ. එසේ සවිස්තර ව දක්වන ලද පුද්ගලයන් අතර පුණ්‍යවත්ත ලෙස ජීවත් වන සරු සාර පිරිසක් සිටියි. සරු වෘක්ෂ පිරිවරා සිටින සරු සාර වෘක්ෂයකට බුදු දහම උපමා කරන්නේ සිල්වත් ජීවිතයක් ගත කරමින් යහපත් ලෙස ජීවත් වන පිරිස් පිරිවරා සිටින සිල්වත් පුද්ගලයාට ය.

මෙම පුද්ගලයා මානසික වශයෙන් සතුටින් ජීවත් වෙයි. තමාගේ ලෞකික දියුණුව ධාර්මිකව ඇති කර ගනියි. පරලොභ සුගතිය පිණිස තිබඳව ධර්මයෙහි හැසිරෙන මෙම පුද්ගලයා තෙරුවන් කෙරෙහි දක්වන්නේ අවල ශ්‍රද්ධාවකි.

තමාගේ ලාභ ප්‍රයෝජන වෙනුවෙන් අධාර්මික නොවෙයි. සංසරන්තයෙහි ගුණයන් දකින මෙම පුද්ගලයා තමාගේ යහපත මෙන්ම අන්‍යයන්ගේ යහපත පිණිස තිබඳව ම කැප වෙයි. මෙම

පුද්ගලයා පිරිවරා සිටින අය ද තෙරුවන් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාවෙන් කටයුතු කරයි. දානාදි පින්කම්වල නිරන්තරයෙන් යොමු වෙයි. පන්සිල් සුරකීමත් තම ආධ්‍යාත්මික ජීවිතය දියුණු කර ගැනීමට වෙහෙසෙයි. ධර්ම පදයෙහි දැක්වෙන්නේ යම් පුද්ගලයකු සරු දෙය සරු ලෙසත්, නිසරු දෙය නිසරු ලෙසත් දකින්නේ නම්, ඔවුන් සාරවත් නිර්වාණයම සාක්ෂාත් කර ගන්නා බවයි. බුදු දහමේ පරම සැපත නම් තිවනයි. එම නිර්වාණගාමි ප්‍රතිපදාව වෙත යාමට මෙම පුද්ගල කොටසට පහසු වෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ ස්වභාවික පරිසරයෙහි උපමා යොදා ගනිමින් පුද්ගලයන් පිළිබඳ විස්තර කර ඇත්තේ මිනිසුන්ට ඉතා පහසුවෙන් අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස වේ.

මෙම සතර ආකාරයෙහි පුද්ගල කොට්ඨාශයන් අපට එදිනෙදා ජීවිතයෙහි මුණගැසෙයි. එසේම බුදු දහමෙහි ඉගැන්වෙන මෙම පුද්ගල බෙදා දැක්වීම මැනවින් අවබෝධ කරගෙන තමා කවර කොටසකට අයත් වන්නේ දැයි නුවණින් විමසිය යුතුය. එසේ නුවණින් විමසා බලා තමා ද සරු වෘක්ෂයක් සේ වී තමා අවට සිටින අය ද එසේ සරු පුද්ගලයන් බවට පත් කිරීමට හැකි අයුරින් උපකාර කළ යුතුය. බුදු දහමට අනුව තිවත් මාර්ගය වඩන උත්තරීතර පුද්ගලයාගේ ස්වභාවය නම් එය වේ.

වෘද්ධ ශ්‍රී විද්‍යාතිලක
මහ පිරිවෙණ ආචාර්ය,
එන්.තුසිත රාජපක්ෂ

ජීවිතයේ සැලැස්ස සමය

සතුවන් ගෙවන්නට නම්...

දිගු සසර ගමනේ ගමන් කරන අප සැවොම මිනිස් ආත්මයක උපදින්නේ පූර්වයේ කළ පිනකට ය. එම වටිනාකම නො හඳුනන බොහෝ පිරිස් වෙති. අයහපත් දේ තම ජීවිතයට රැගෙන විනාශ වෙන පිරිස් ගැන ද අපට අසන්නට ලැබේ. අප කරන වැරදි, අයහපත් දේ නිසා පසුතැවීමට සිදුවන අවස්ථා බහුල ය.

උසස් ජීවිතයක් ගත නො කිරීමෙන්, යොවුනු යෑමට මනස නො ලබයි. එවිට මසුන් තැනි විලෙක අහරක් නොමැතිව මඩෙහි සිටින මහලු කොස්වාලිගිණියකු සේ පසුතැවීමට සිදු වෙයි. බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ ගාථාර්ථය දේශනා කළේ අසු කෝටියක් මනස තිබූ තරුණ යුවලක් එම මනසෙන් විනෝද වෙමින්, කමින් බොමින් ජීවත් වී අවසානයෙහි මනස අවසන් වූ කල්හි මහලු විසේ දී යාවකයන් බවට පත්ව පේතවතාරාමයට ගිය අවස්ථාවක දී ඔවුන්ගේ ජීවිතය අරමුණු කරගෙන ය.

මෙම ගාථාවෙන් ඉස්මතු කෙරෙන සාරාර්ථය තුනක ඇතැම් සුබෝපහෝගී ජීවිත ගත කරන අයගේ මෙන්ම අධාර්මික ව ජීවත් වෙන අයගේ වුවත් දැස් දල්වන්නට හේතු වේ.

පරලොවක් ගැන නො සිතා මිනිස් බව හා සැප සම්පත් පූර්ව පිනෙන් ආ බව නො සිතා කර්මය සිහි නො කර සිහි මුද්‍රාව ගෙවන්නේ මහලු කල තම ජීවිතය ගැන සිතා මහලු කොස්වාලිගිණියන් සේ දුකට පසුතැවිල්ලට පත්වෙති. මෙසේ පසුතැවිල්ලට පත්වන අවස්ථා දහයක් පිළිබඳ ජනසන්ධ ජාතකයෙහි දැක්වෙයි.

තරුණ කල මනස අතිසි ලෙස පරිභෝජනය කර වයසට ගිය පසු වියදම් කිරීමට මනස නොමැති බැවින් පසුතැවිල්ලට පාත්‍ර වීම.

ලමා කාලයෙහි ශිල්ප ශාස්ත්‍ර

ඉගෙන නො ගෙන උදසින ව හිඳ, ශාස්ත්‍ර ඉගෙනගෙන සැප විඳින අය දෙස බලා පසුතැවිල්ලට ලක් වීම.

බොරුවෙන්, වංචාවෙන්, අල්ලසින් අධාර්මික ව ජීවත් ව මරණාසන්න කල තමා කළ දේ ගැන සිහිපත් කර මරණ මංචකයේ දී පසුතැවිල්ලට පත් වීම.

ප්‍රාණඝාත කරමින්, අනුත් සතු දෑ කඩා වඩා ගනිමින් ජීවත් ව මරණාසන්න මොහොතේ මරණින් මතු අපට කුමක් වේදෝදසි සිතමින් පසුතැවිල්ලට පත් වීම.

අතිසි කම් සැප සොයා ගොස් පරදර සේවනයෙහි හිඳ ජීවත් ව මරණාසන්න මොහොතේ ඒ ගැන දුක්වෙමින් පසුතැවිල්ලට භාජනය වීම.

අධාර්මික ව ජීවත් වන බොහෝ පිරිස් තමා කළ කී දෙය ගැන පසුතැවිල්ලට පත් වෙති. ජීවිතයෙහි අවසාන කල පසුතැවිල්ල බිහිසුණු ය. එවිට සිහිය මුද්‍රාවට පත් වේ. එය ඊළඟ භවයට හරක විය හැකි ය.

බොහෝ භව හෝග මනස තිබී ඒවා දැනකට පිනකට නො යොදා ජීවත්ව අවසන් කාලයේ දැන් පින් කරමින් සැතපෙන අය දෙස බලා දුකට පත් වීම.

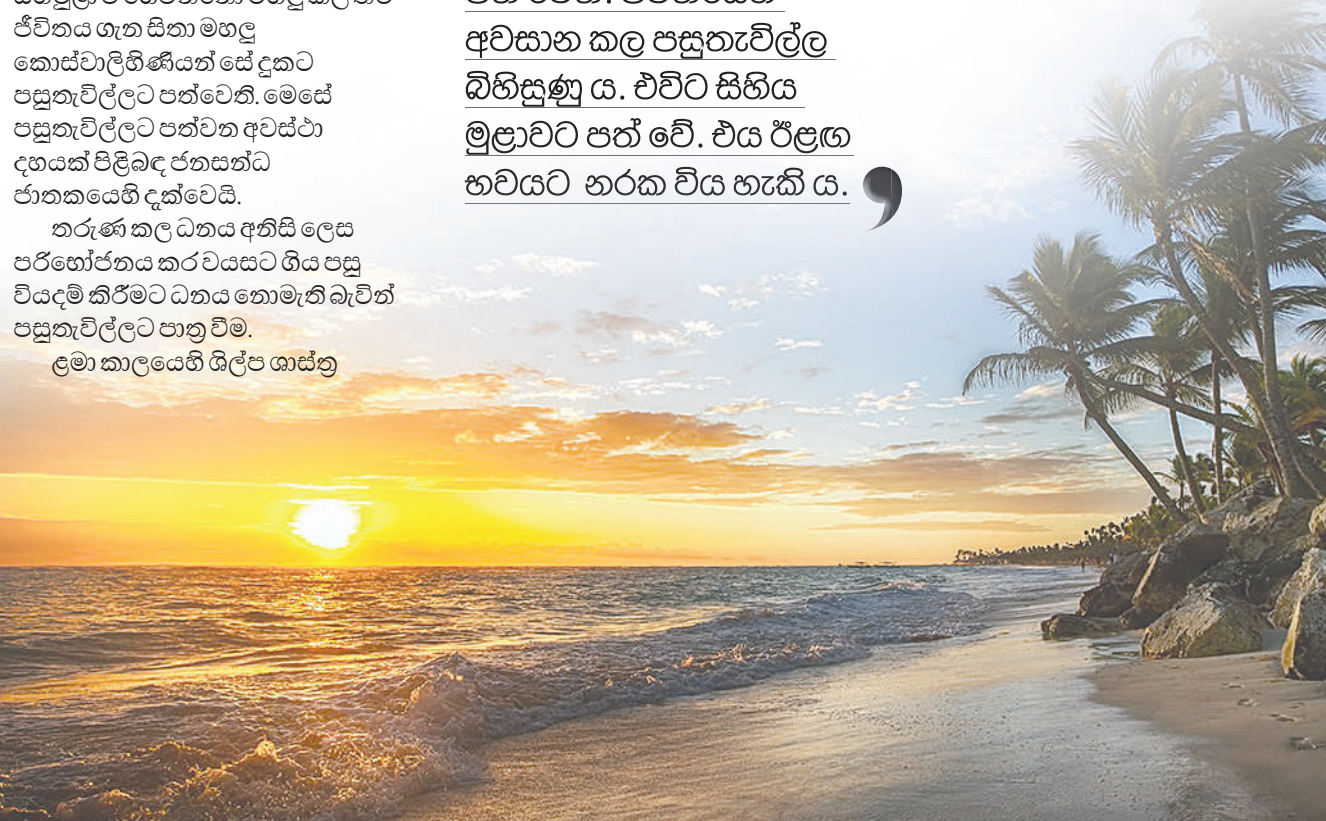
මව්පියන්ට නො සලකා හැර තමන් වයසට ගිය පසු තම මව්පියන්ට උපස්ථාන නො කළේ යැයි සිහි වී පසුතැවිල්ලට පත් වීම.

තමන් කෙරෙහි පිය සෙනෙහසෙන්, හොඳ දේ කියා දෙන පියකු හා සමාන පුද්ගලයන්ගේ අවවාද නො සලකා හැරීම නිසා පසුකාලීන ව පශ්චාත්තාපයට පැමිණීම.

ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණාදීන්ට කළ යුතු දූත මාතෘදිය නොදී ඔවුන් විවේචනය කොට ජීවත් වී මරණාසන්න ව තමා කළ වැරදි සිහිපත් වී පසුතැවිල්ලට හා සිල්වතුන් වෙත, ගුණවතුන් වෙත නො ගොස් ඔවුන්ගේ අවවාද අනුශාසනා නොලබා හිතුවමෙන් ජීවත් වී මරණාසන්නයෙහි ඒ ගැන සිතා පසුතැවිල්ලට පත් වීම ය.

මෙලෙස අධාර්මික ව ජීවත් වන බොහෝ පිරිස් තමා කළ කී දෙය ගැන පසුතැවිල්ලට පත් වෙති. ජීවිතයෙහි අවසාන කල පසුතැවිල්ල බිහිසුණු ය. එවිට සිහිය මුද්‍රාවට පත් වේ. එය ඊළඟ භවයට හරක විය හැකි ය. එබැවින් මෙම පසුතැවිල්ලට හේතු කරුණුවලින් මිදී ජීවිතය අර්ථවත් කර ගැනීමට හැමදෙනාම කල්පනා කර ගත යුතු ය.

අත්තනගල්ල රාජමහා විහාරවාසී, රාජකීය පණ්ඩිත දෙහිගම යසස්සි හිමි

ප්‍රභේලිකා අංක 20

බුදුසරණ ප්‍රභේලිකාව ඉදිරිපත් කිරීම මහාචාර්ය කිවුල්ලේගෙදර නාරද හිමියන්ගේ අනුශාසකත්වයෙන් කේ. එල්. ඒ. රණසිංහ විසිනි.

1			2		3
		4		5	
6	7		8		
9				10	11
			12		

හරහට

- 1. විදුර ජාතකයෙහි සඳහන්වන යක්ෂයාගේ නමයි
- 4. බුදුබව ලබා ගැනීමට බෝසතුන් මෙම ගුණාංග දහයක් පුරන ලදී
- 6. මෙම සම්ප්‍රදායික ජ්‍යෙෂ්ඨයා නොරතුරු පත්‍රය ගුහ, අගුහ කාල සහ පොහොය දින යනාදිය දක්වයි.
- 8. මාර්ගය යන අර්ථය දෙන වචනයකි.
- 9. ආශිර්වාදයක් ප්‍රබන්ධයක් වන මෙම වචන සැකැස්ම තම නහඬුවල ලියා ගර්චයෙහි පැළඳීම ද කරති.
- 10. ගෘහ සේවිකාවන් සඳහා වන පැරණි භාවිත නාමයකි.
- 12. පන්සලකට සම්බන්ධ එහි අවශ්‍යතා සපයන ගිහියන් තම කරන අයුරුයි.

පහළට

- 1. අරහං යන බුදුගුණය අලලා ලියූ සුප්‍රසිද්ධ පැරණි සිංහල ග්‍රන්ථයකි.
- 2. ගල් ගුහා තුළට පර්වත බිත්තියෙන් ගලායන ජලය වලකාලීමට කර ඇති නිර්මාණයයි.
- 3. ඉතා නුවණැති කාන්තාවක් ලෙස මෙම දේවියගේ නම සිංහල සාහිත්‍යයෙහි කියැවෙයි.
- 5. මුවන්ට අහස භූමියක් වූ නිසා බරණැස ඉසිපතනයට මෙම නම යෙදිණි.
- 7. හින්දු ධර්මයට අයත් ග්‍රන්ථ කාණ්ඩයකි.
- 11. ශික්ෂා යන අරුත් දෙන වචනයකි.

පිරුවාහා පොත් වහන්සේ, සජිත බොජ්ඣංගය, මහාචාර්ය වල්පොළ රාහුල හිමියන් විසින් රචිත බුදුන් වදාළ ධර්මය ඇතුළු ධර්ම ග්‍රන්ථ කට්ටලයක් පිරිනැමීම.

බුදුසරණ කර්තෘ, ලේක්හවුස්, ඩී. ආර්. විජයවර්ධන මාවත, කොළඹ ලිපිනයට ප්‍රභේලිකාව පුරවා තැපැල්පතක අලවා, එහි දුරකතන අංකයක් ද සඳහන් කර එවීමට අමතක නොකරන්න.

ඉදිරිපස

35, ඩී. ආර්. විජයවර්ධන මාවත, ලේක්හවුස් - කොළඹ.
ෆැක්ස් - 2429598, 2429429 ෆැක්ස් - 2429329, 2449069

පොසොන් අව අටවක 2021.07.01

දැන යා යුතු මග

දිනක් ගවයන් රැක බලා ගන්නා පුද්ගලයකුට මහ වන මැද දීමග වැරදුණි. අතර මං ව නිසි අරමුණකින් තොරව ඒ මේ අත ඇවිද ගිය ද මග සොයා ගත නොහැකි වුණි. රැ බෝ වී දසනින් අඳුර ගලා ආවේ ය. මග දැක ගත හැකි වේයැයි සිතා ඔහු අසල කඳු ගැටයකට ගොඩවීය. අඳුරේ ම එහි ඇවිද යන්නට වූයේ සිදු වුණේ නොසිතූ දෙයකි. පය ලිස්සා ගොස් ඔහු පහලට පෙරළී ගියේ ය.

අනිගය බියට පත් ගොපල මිනිසා අතට හසු වූ වැල් පටක් අල්ලා ගත්තේ ය. ඒ ද කටුවැලකි. අත සීර් ලේ ගලන්නට ද, වේදනා දෙන්නට ද විය. හේ අතෙක් අතින් ද කටුවැල අල්ලා ගත්තේ ය. දැන් දැන ම වේදනා දෙයි. එහෙත් ජීවිතාශාවෙන් කටුවැල අත නොහැර හේ දෙපසින් ද එය සිර කොට ගත්තේ ය.

මෙසේ වේදනා විඳිමින් ම රැය පහත් වුණි. හිරු උද විය. පහල බැලූ ගොපල මිනිසාට දැක ගත හැකි වූයේ පුදුමයකි. ඒ තමන් එල්ලී සිටින්නේ පොළොවට ඉතාම ආසන්නයේ බව ය.

අප බොහෝ දෙනෙක් දුකට වේදනාවට පත්ව සිටින්නේ ද මේ ගොපල මිනිසා මුහුණ දුන්නා හා සමාන අත්දැකීම් නිසා ය. සරලව ම කියතවා තම අත් නොහැර සිටීම නිසා ය. දැඩිව අල්ලා ගැනීම නිසා ය. එය විවිධ විය හැකි ය.

පොදුවේ ජාතියක් ලෙස මෙකල අප බරපතල අර්බුදයකට මුහුණ දී සිටිමු. ඒ ජීවත්වීම සඳහා වස විසෙන් කුස පුරවා ගැනීම නිසා ය. බොහෝ කලකට පෙර සොබා දහමෙන් ම ලැබුණු දයාදයන්ගෙන් සාර වූ මේ මහ පොළොව ආන්මාර්ථකාමී මිනිසුන් නිසා නිස්සාර විය. ලාබය ම සිතූ ඔවුහු ස්වභාවික අමුද්‍රව්‍ය වෙනුවට රසායනික වස විස මහපොළොවට දමා එහි ජීවත්වන ජීවීන්ට පමණක් නොව ඒවායේ සාරයෙන් හැදෙන ආහාර වර්ග පරිබෝජනය කරන මිනිසුන්ට ද විස ග්‍රහණය කර ගැනීමට සැලැස් වූහ.

එහි ප්‍රතිඵලය ලෙස අපට හිතකර පාංශු ජීවීන් විනාශ විය. අවට පරිසරයේ බොහෝ සතුන් වඳ වී යන්නට විය. අද රෝහල් පිරී ඉතිරි යන තරමට කුඩා දරුවාගේ සිට වැඩිහිටියා දක්වා පිලිකා, වකුගඩු රෝග ආදී බෝනොවන රෝගීන් බහුල ය.

වස විස බව දැන දැන දැඩි තණ්හාව නිසාම ඇතැමෙක් වස විස අල්ලාගෙන ම සිටිති. බව බෝග සරු කළ හැකි එකම මග එය පමණක් බව සිතා සිටින්නාක් මේ මිනිසුන් ද අර කටුවැල අල්ලාගෙන සිටින මිනිසා හා සමාන ය. තමන්ට, තම දරු පැටවුන්ට වේදනාව ඉතිරි කරන බව දැන දැනත් ඔවුහු එය අත් නොහරිති.

අනුන්ගේ බසට තොරව විචාරශීලී වන්නට කාලය එළඹ ඇත. සෘජුව හෝ වක්‍රව මිනිසුන්ට වස කැවීම, ප්‍රාණඝාතය බුදු දහමෙන් සපුරා ප්‍රතික්ෂේපිත ය. ජීවිතය මහ දැන යා යුතු ගමනකි.

දියුණුවේ දොරටු විවර කර ගනිම

මෙලොව ජීවත් වන සෑම දෙන තම ජීවිතය දියුණුව වෙත ගෙන යෑමට කැමැති ය. බොද්ධයන් හැටියට ලෝකික සම්පත්වලින් දියුණුව පමණක් තිබීම ප්‍රමාණවත් නැත. ආධ්‍යාත්මික දියුණුව ද තිබිය යුතු ය. නිරෝගීකම ද, සීලය ද, වෘද්ධියන්ගේ මත ඇසීම ද, පණ්ඩිත බව ද, දැනුම බව ද, අලස නො වීම ද දියුණුව සඳහා අවශ්‍ය කරුණු හයකි.

මේ දියුණුවේ දොරටු සසින් ඇතුළුවීම ලදරුවාගේ සිට වැඩිමලා දක්වා එක සේ ප්‍රතිඵල ලබා දෙන්නකි.

නිරෝගීකම

මිනිසුන්ට ලෙඩ හැදෙන ක්‍රම දෙකක් ඇත. එනම්, හිතේ හැදෙන ලෙඩ සහ ගෙන් හැදෙන ලෙඩයි. මෙලොව සහ ආධ්‍යාත්මික ව දියුණු වීමට තම මේ දෙකින් ම නිරෝගී විය යුතු ය.

ගතේ හැදෙන ලෙඩ යනු, මෙලොව වශයෙන් අපිට වැළඳෙන විවිධ වෛර්‍යාබාධයන් ය. මේවායෙන් සුවවීම ඉතා වැදගත් වේ. හිතේ හැදෙන ලෙඩ යනු ඉරිසියාව, වෛරය, ක්‍රෝධය, මාතය, උද්ධවිච්ඡකම ආදිය යි.

ගතේ ලෙඩවලට වඩා මේවා ඉතා හයානක ය. අද සමාජය දෙස බලන විට පෙනී යන කරුණක් වනුයේ තව්න විද්‍යාව අතින් මිනිසුන් දියුණු වූව ද සඳවාරය අතින් පරිහානියට පත්ව ඇති බව ය. මෙයට හේතුව වනුයේ ඉරිසියාව, ක්‍රෝධය, වෛරයන් සමග මිනිසුන් ජීවත්වීම යි. මේ නිසා ගතේ ලෙඩත් හිතේ ලෙඩත්, මේ දෙකෙන්ම නිරෝගීකම ඇතිකර ගැනීම දියුණුවට මගයි.

සිල්වත්කම

සීලය යනු ආකල්ප සංවර්ධනය යි. මිනිසාගේ හැදිවීමකම ද සීලය ලෙස දැක්වේ. පුද්ගලයකුගේ දියුණුව ඇති කර ගැනීමට සීලය බෙහෙවින්ම උපකාරී වෙයි. සිතීන්, කසීන්, වචනයෙන් මිනිසා සිල්වත් විය යුතු ය.

යමකුගේ අතට සිල් නැති වූණොත් ඔහු අත පාවිච්චි කරනුයේ නො තිසී විඳිනට ය. යමකුගේ කටෙහි සිල් නැත් ද එතැන දී ඔහුගේ කට අවැඩ දයක වන්නේ ය. යමකුගේ සිතෙහි සිල් නැති වූවහොත් ඔහුගේ ආරෝග්‍ය හා ශක්තිය පිරිහී යනවා පමණක් නොව දියුණුව කරා යන්නට ද නොහැකි වෙයි. මේ නිසා අප ජීවත්වන විට සිල්වත් වීම හා සීලය ආරක්ෂා කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. සීලය හා ප්‍රඥාව යන මේ දෙකම තිබුණු විට තම ජීවිතය ජයග්‍රහණය කරා ගෙන යා හැකි ය.

වැඩිහිටියන්ගේ මත ඇසීම

වැඩිහිටියන් අත්දැකීම් අතින් බොහෝ ඉදිරියෙන් සිටියි. මෙහිසාම පුද්ගලයකුට දියුණුවීමට තම වැඩිහිටියන්ගේ අවවාද අනුශාසනා ඉතා වැදගත් වේ. අද සමාජයේ ජීවත් වන බොහෝ තරුණ තරුණියන් වැඩිහිටියන්ගේ කීම

නොඅසා තමන්ගේ ජීවිතය, අසාර්ථක කර ගත් අවස්ථා අප අසා ඇත. මෙහිසා දියුණුවට වැඩිහිටියන්ගේ අවවාද අනුශාසනා අවශ්‍ය ය.

පණ්ඩිත බව

නුවණ තැනිව කිසි දෙයක් කළ නොහැකි ය. දැන, සීල, භාවනා ආදී මේ සියල්ල ම සිදු කිරීමට අපට නුවණ අවශ්‍ය ය. නුවණැත්තා යනු උපාධිත් සමත් උදවියම නොවෙයි. උපාධි නොගත් ඒ අයට වඩා දැනුමෙන් ඉහළට ගිය කොතෙක් අය සිටිත් ද? ශාස්ත්‍රීය ඥාණය මෙන්ම ධාර්මික ඥාණයෙන් යුතු පුද්ගලයා සමාජයේ කැපී පෙනෙන කෙනෙක් බවට පත් වේ. උගතා සහ බුද්ධිමතා යනු දෙදෙනෙකි. සමාජයේ ජීවත් වන විට උගතෙක් නොව බුද්ධිමතෙක් විය යුතු ය.

දැනුම බව

“ධම්මානුධම්ම පටිපත්තිය” ධර්මයට අනුව යෑම මෙයින් අදහස් කරයි. සමාජය හදුන්වන නම තමන් ප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදී අත් අය ඒ මගට ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතු ය. එය එසේ නොවීම නිසා අද සමාජය තුළ බොහෝ ගැටලු මතුව ඇත. භෞතික අතින් මිනිස්සු දියුණු වුවද ධර්මයට අනුව ජීවත් වීම අද සමාජය තුළ දක්නට නොමැත. බොහෝ අධම ක්‍රියාවන් සිදුවීමට ප්‍රධාන හේතුව මෙය විය හැකි ය. මෙහිසා අධාර්මික බවින් මිදී ධාර්මික දිවි පැවැත්ම අනිශ්චිත ම වැදගත් වේ.

බෝසනාණන් වහන්සේ බුදු බව ලැබීමට උත්සාහ කරන විට කෙ තරම් බාධක පැමිණියේ නමුදු උත්වහන්සේ නො පසුබස්නා විර්යයෙන් ඒ සියල්ල විද දරාගෙන සම්බුද්ධත්වයට පත් විය. සමාජයේ ජීවත් වන හැම කෙනෙකුටම දියුණු විය හැකි ය. අලස නොවී ක්‍රියා කිරීම එයට වැදගත් වේ.

අප කරන රැකී රක්ෂා හෝ වෙනත් කටයුත්තක් හෝ බණ භාවනාවක් උත්සාහයෙන් තොරව කළ නොහැකි ය. කෙ තරම් හිරිහැර කරදර පැමිණුනත් ඒවා තමන්ගේ දියුණුවට සැලසෙන ආශීර්වාද සේ සැලකිය යුතු ය.

අද පොසොන් අව අටවක පොහෝ දින මෙම කරුණු සිත්හි ධාරණය කරගෙන ජීවිතයට ප්‍රායෝගික කර ගන්නට අදිටත් කරගත යුතු ය.

උතුම් වූ ශ්‍රී සද්ධර්මයේ අනුහසින් දැනුම් සමාජයක් තිර්මාණය වේවා.

මහනුවර, වත්තේගම, ඉහළ යටවර,
ශ්‍රී බේත්තාරාම මූල මහා විහාරවාසී, රාජකීය
පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රපති
වත්තේගම රතනසාර හිමි.

මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව පැවැති ඇදහිලි හා පුද සිරිත්

බුද්ධ කාලීන භාරතය තුළ මිට්‍යා දෘෂ්ටික ආගම් සැරදේ දෙකක් තිබූ බව බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සඳහන් වේ. මෙකී ආගම් අතර බ්‍රාහ්මණගම, ජෛනාගම, ආජිවක පරිබ්‍රාජක හා අවේලක යන ආගමික කොටස් දඹදිවින් පිටස්තර දේශවල ද ශිෂ්‍ය ලෙස පැතිර ගිය බවට ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි. ඒ අනුව මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව පැවැති ද දඹදිව පැවැති එකී ආගමික ඇදහිලි හා පුද සිරිත් බව විශ්වාස කළ හැකි ය.

ලක්දිව දඹදිවට ඉතා සමීපව පිහිටි රටක් වීම එරට පැවැති ඇදහිලි හා පුදසිරිත් මෙරට පැතිර යාමට මූලික වශයෙන් බලපා ඇත. එසේම දඹදිවින් පැමිණි ජන කොට්ඨාසයකින් ලක්දිව ජනාවාසවීමත්, ආසන්න පිහිටීමත් හේතුවෙන් දෙරට අතර සිදුවූ වෙළඳ, සැකි මිත්‍ර හා තානාපති වශයෙන් විවිධාකාර වූ සබඳතා රැසක් ඇතිවීම ද ඊට තවත් හේතුවකි.

මෙම සබඳතා ලක්දිව ජාතික, ආගමික හා සාමාජික යන අංශයන් කෙරෙහි බෙහෙවින් බලපා ඇති බව පෙනේ. මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව පැවැතියේ ද සමකාලීන දඹදිව ව්‍යාප්තව පැවැති ආගමික ඇදහිලි හා පුදසිරිත් යැයි පැවසිය හැක්කේ එබැවිනි.

බුදුරදුන් ජීවමාන සමයෙහි ම ලක්දිව පිහිටුවා වදල බුදුදහම ශතවර්ෂ කිහිපයක් ඇවෑමෙන් මෙරටින් අතුරුදහන් වීමට මූලික වශයෙන් බලපා හේතු සාධක කවරේදැයි තීශ්චිත වශයෙන් ම ප්‍රකාශ කිරීම අපහසු ය.

යක්ෂයින් ඇදහීම

මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව පැවැති ප්‍රධාන ආගමික විශ්වාසයක් නම් යක්ෂයින් ඇදහීමයි. පණ්ඩුකාභය රජු අනුරාධපුරයෙන් නැගෙනහිර දිසාවෙහි කාලවේල යක්ෂයාටත් අභයවැවෙන් පහල ප්‍රදේශයෙහි චිත්තරාජ යක්ෂයාටත් දේවාල ඉදිකරවා වාසය කරවා ගත් බව මහාවංශයේ විස්තර වේ.

පණ්ඩුකාභය රජු උපතේ සිට ම ඔහුට ආරක්ෂකයන් ලෙස මෙම යක්ෂයින් දෙදෙනා සිට බව එකල විශ්වාසය විය. ඔහු රාජ්‍යත්වයට පත්වීමෙන් පසුව මෙම දෙදෙනාට විශේෂ ගරු සැලකිලි දක්වා වාසය සඳහා ද පහසුකම් සලස්වා දුන්නේ ඊට කෘතගුණ සැලකීමක් ලෙසයි.

චිත්තරාජ යක්ෂයා උදෙසා පුද සත්කාර කිරීම එකල දඹදිව ජනතාව ද තදින්ම හුරුපුරුදු වී සිටි ඇදහිල්ලකි.

පුරාතන ලක්දිව යක්ෂ වන්දනාව පිලිබඳ විමසීමක යෙදෙන මහාවාර්ය වල්පොල රාහුල හිමියෝ ලක්දිව බුදු සමයේ ඉතිහාසය කෘතියෙහි දක්වා ඇත්තේ චිත්ත රාජ හා කාලවේල ලක්දිව ආදිවාසීන්ගේ හෝ වැද්දන් ගේ හෝ නායකයින් දෙදෙනෙකු වත්, පණ්ඩුකාභය සැබවින්ම සියැසින් දක හඳුනන ප්‍රාණීන් වත් නොව අද දවසේ පවා මිට්‍යා විශ්වාසීන්ගේ මනාකල්පයෙහි වෙසෙන යක්ෂ භූතාදීන් මෙන් එකල මිනිසුන්ගේ මනා කල්පයට අරක්ගෙන සිටි ප්‍රේතාත්මයන් බවයි.

මළුවන් පිදීම

මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව සිටි අතර මළුවන් පිදීමේ ඇදහිලි ක්‍රමය ද තදින්ම

ව්‍යාප්තව පැවතිණ. ප්‍රේතාත්ම ඇදහිල්ල හෙවත් මියගිය නායකයින් හා විශිෂ්ට ආදී පුරුෂයන් පිදීම බණ්ඩාර ඇදහිල්ල වශයෙන් ආදී කාලයේ පටන් අද දක්වාම ලක්දිව පැවත එන සිරිතක් බව වල්පොල රාහුල හිමියෝ පෙන්වා දෙති.

මළුවන් පිදීම පිලිබඳ වාර්තූය ලක්දිව තදින්ම මුල්බැස තිබූ බවට ප්‍රබලම සාධකයක් වන්නේ මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ලක්දිවට සැපත්වීමෙන් පසු දේශනා කළ ධර්ම කොට්ඨාසයන් ය.

ලක්දිව ජනතාව ප්‍රේතාත්ම ගැන විශ්වාසය තබා ඇති බව දන් මිහිඳු මාහිමි ඔවුන්ගේ මිට්‍යා විශ්වාස තුරන් කිරීමේ අරමුණෙන් ජේතවත්තුවූ, විමානවත්තුවූ ආදිය මුල් කරගෙන ධර්ම දේශනා කළ බව පැහැදිලි ය.

නාග ඇදහීම

මහින්දගමනයට පෙර පැවති ඇදහිලි හ පුදසිරිත් ගැන සඳහන් කරන මහාවංස කතුවරයා නාගයින් ඇදහීම ගැන කිසිදු තොරතුරක් ඉදිරිපත් නො කරයි. එහෙත් එහි නාග ගෝත්‍රිකයන් ගැන විස්තර හමුවෙයි. පුරාතන ලංකාවාසීහු නාග නමැති භූතයන් විශේෂයකට වැදුම් පිදුම් කළහ. වූලෝදර

ඌරගමුවේ අස්සපී හිමි

මහෝදර යන තාරජුන්ගේ අරගලයක් සංසිඳවීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ වරක් ලක්දිව නාගදීපයට වැඩම කළ බව අපි දනිමු. මෙම නාගදීපය හෙවත් නාග දිවයින නාග ගෝත්‍රිකයින් විශාල වශයෙන් පදිංචිව සිටි ප්‍රදේශය විය යුතු ය.

නාග ඇදහීම දකුණු ඉන්දියාවේ දැනුදු පවතින ආගමික පිලිවෙතකි. පුරාතන ලක්දිව ගල් කැටයම්වල නාග රූප බෙහෙවින්ම යෙදීමෙන් පෙනී යන්නේ නාගයින් පිලිබඳ විශ්වාසය ලංකාවාසීන්ගේ සිටවලින් බැහැර නොගිය

බවයි. දෙරටුපාල රූපවලින්, බුදුරුවෙහිත් නාග රූප මුද්‍රිතමත් කර තිබීමෙනුත් එම අදහස තහවුරු වෙයි.

වෘක්ෂ වන්දනාව

පණ්ඩුකාභය රජු වෛශ්‍රවණ නමැති යක්ෂ රාජයා තගරයේ බටහිර වාසල නුග රූකක වාසය කරවූ බව කියවෙයි. ඒ අනුව ප්‍රාග් මහින්ද යුගයේ වෘක්ෂ වන්දනාවට ද ප්‍රමුඛස්ථානයක් හිමිව තිබේ. නුතනයේ පවා විශාල ලෙස වැඩුණු නා, නුග, ඇසතු යනාදී වෘක්ෂයන්ට අරක්ගත් දෙවිදේවතාවුන්

ඇතැයි ඇතැමෙක් විශ්වාස කරති. එම ගස් කපා විනාශ කිරීම හෝ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම මහත් අනතුරුදයක විපත් ගෙනදෙන අශුභ දෙයක් කොට සලකති. ඇසතු වෘක්ෂය බෞද්ධ ලෝකයා ගෙන් වැදුම් පිදුම් ලබන පූජනීය වස්තුවක් බවට පත් වූයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ එකී වෘක්ෂ මූලයෙහි වැඩ සිට බුද්ධත්වය අවබෝධ කළ හෙයිනි.

දෙවියන් ඇදහීම

එක් එක් කර්මාන්තවලට ප්‍රධාන වූ කිසියම් දෙවි කෙනෙක් සිටින බවක් එකල ජනතාවගේ සිත් සතන් තුළ තදින්ම මුල් බැසගත් විශ්වාසයකි. ස්වකීය කර්මාන්තවලට යාමට පෙර ඒ ඒ දේවතාවා වෙනුවෙන් පුද සිරිත් ඉටුකර යාම සිරිතක් ව පැවතිණි. උපුල්වත්, සමන්, වීචිෂණ, සතරවරම්, ස්කන්ධ කුමාර ආදී දෙවියන් ද තවත් දේවතාවියන් ද වෙනුවෙන් එකල ජනතාව පුද සත්කාර කළ බවට සාධක තිබේ.

බ්‍රාහ්මණ ආගම

එද ලක්දිව ජන සමාජයේ බමුණාට ඉතා උසස් තැනක් හිමි වී තිබුණු බව වංසකතා විස්තරවලින් හෙළි වෙයි. උගත් බමුණෝ පාලක පක්ෂයට අවවාද අනුශාසනා කරමින් පුරෝගීත තනතුර ඉසිලූහ. විජය කුමරු සමග පැමිණි උපනිස්ස බමුණා ඔහු ලක්දිව රජබවට පැමිණි පසු පුරෝගීතයා විය. පණ්ඩුකාභය ශිල්ප උගත්තේ ත්‍රිවේදයේ පරතෙරට පත් 'පණ්ඩුල' නම් බ්‍රාහ්මණයාගෙනි. දෙවන පැනිස් රාජ්‍ය සමයේ ශ්‍රී මහා බෝධි ශාඛාව මෙහි වැඩමවා ගෙන ඒමේ දී තිවක්ක බමුණු ගමේ පුද සත්කාර පිණිස වඩා හිඳ වූ බව සඳහන් වෙයි. එහිනිසා සෙල්ලිපි කිහිපයකම බමුණන් ගේ නම් සඳහන් වෙයි. මේ නිසාම බ්‍රාහ්මණ ඇදහීම් ක්‍රම ද ලක්දිව ව්‍යාප්තව තිබූ බව සිතාගත හැකි ය.

ජෛනාගම

මහින්දගමනයට පෙර සමයේ ලක්දිව ජෛනාගම ද සුළු වශයෙන් හෝ ව්‍යාප්තව පැවතිණ. වන්දනා ජන සමයේ උතුරු ඉන්දියාවට පැමිණි ජෛන මහාචාර්යගේ අනුගාමිකයන්ගෙන් කොටසක් ලංකාවට ද සංක්‍රමණය වන්නට ඇතැයි, සිතිය හැකි බව මහාවාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන ශූර්හු පෙන්වා දෙති.

ශිව ඇදහීම

ශිව දෙවියා හා ශිව ලිංග වන්දනාව මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව පැවැති බවට සාක්ෂි තිබේ. පණ්ඩුකාභය රජු ඒ ඒ නත්ති සිව්කා ශාලා හා සොන්ටි ශාලා කරවූ බව මහාවංසයෙහි සඳහන් වෙයි. සිව්කා යනු ශිවලිංග පිහිටුවා තිබූ ශාලාව වශයෙන් මහාවංස විකා කරුවෝ අරුත් සපයති. මහසෙන් රජු ලක්දිව සැම තැනෙකම තිබූ ශිව දේවාල හා ශිව ලිංග විශාල කළ බව වංසකතාවෙහි සඳහන් ය. ශිව ලිංග වන්දනාව දක්ෂිණ භාරතීයන්ගේ ජනප්‍රිය ආගමික ඇදහිල්ලක් වූ හෙයින් මහින්දගමනයට පෙර එම වන්දනා ක්‍රමය ලක්දිව ද පවතින්නට ඇතැයි, විශ්වාස කළ හැකි ය.

මෙම කරුණුවලට අනුව ඉඳුරාම නිගමනයකට බැසිය යුත්තේ මහින්දගමනයට පෙර ලක්දිව සිටි මෙම ඇදහිලි හා පුදසිරිත් අනුගමනය කළ බවත් එහෙත් ඔවුන්ගේ ජීවිතය හා බලපෑ සැබෑ ආගමක් නොතිබුණු බවත් ය.

දැඩි ජ්‍යෙඛ්‍යාරක්ෂිත ක්‍රමවේද මධ්‍යයේ පැවැති මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවයෙන්...

ඓතිහාසික මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් පැවැත්වූ රාජ්‍ය පොසොන් මහා පින්කම හා මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවයට සමගාමී ව පොසොන් පොහෝදා (24) ලෝකවූස් ආයතනය මගින් ආගමික වැඩසටහන් රැසක් සිදු කෙරුණි.

ඓතිහාසික මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපති හා භාරකාර පූජ්‍ය ආචාර්ය වළවාහංගුණවැවේ ධම්මරතන නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි සීමා සහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ සභාපති ජනාධිපති නීතිඥ ඩබ්ලිව්. දයාරත්න මහතා ඇතුළු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය හා නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීන්ගේ මාලාගායනවලින් සහභාගිත්වයෙන් සිලි සමාදන්වීම සිදු කෙරුණි. ධර්ම දේශකයාණන් වහන්සේ වූ පූජ්‍ය උඩුවේ ධම්මාලෝක නාහිමියන්ට පොහෝදා මුද්‍රණය සුවිච්ඡාදන හා දිනමිණ සුවිච්ඡාදන පිළිගැන්වීමද සිදු කෙරුණි.

ආචාර්ය වළවාහංගුණවැවේ ධම්මරතන නාහිමියන්ට මුද්‍රණය සුවිච්ඡාදන පිළිගැන්වූ මොහොත...

අනුමුද්‍රිත මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් පැවැත්වූ රාජ්‍ය පොසොන් මහා පින්කම හා මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවය පසුගිය පොහෝදා (24) ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැත්වුණි. අග්‍රාමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මැතිතුමා ද පුණ්‍ය මහෝත්සවයට සහභාගි විය.

පහස් තවැනි වරටත් පැවැත්වූ මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජාව ඓතිහාසික මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපති හා භාරකාර

ආචාර්ය වළවාහංගුණවැවේ ධම්මරතන නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි සිදු කෙරුණි. රට තුළ පවතින කොරෝනා වෛරසය ව්‍යාප්තවීමත් සමග වෛරස පොසොන් මහා පින්කම සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිත ක්‍රමවේද අනුගමනය කරමින් ජනතා සහභාගිත්වයෙන් තොරව සිදු කිරීමට කටයුතු යොදා තිබිණි.

මේ අනුව මිහින්තලා ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවය සඳහා ශ්‍රේණිකායික මාගිමිපාණන් වහන්සේලා අනුශාසනා සිදු කරමින් ආශීර්වාද කිරීම සිදුවිය. නෙදිතක් පුරා පැවැත්වූ මිහින්තලා

-ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පින්කම පසුගිය 23 ද ආරම්භ වූ අතර එය (24) සහ (25) වන දිනයන්හි පැවැත්වීමෙන් අවසන් විය.

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ සම අනුග්‍රහකත්වයෙන් පැවැත්වූ ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවය සඳහා ධයලෝග් ආයතනය බැතිබර ආයතනවලින් ලබා දුණි. සීමා සහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ සභාපති ජනාධිපති නීතිඥ ඩබ්ලිව්. දයාරත්න මහතාගේ උපදෙස් පරිදි සහභාගි වූහ.

මෙම ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවය සිදු කෙරුණි. මිහින්තලා පුදබිමේ මැද මලුවේදී පැවති ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවය සඳහා ජනමාධ්‍ය ඇමැති ආචාර්ය කෙනෙලිය රමුක්වැල්ල, ඉඩම් ඇමැති එස්. එම්. වන්දනේ, වෙළෙඳ කටයුතු ඇමැති ආචාර්ය බන්දුල ගුණවර්ධන, රාජ්‍ය ඇමැති ගෙනාන් සේමසිංහ යන මහත්වරු ඇතුළු මහජන නියෝජිතයින් රැසක් ද සීමා සහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ සභාපති ජනාධිපති නීතිඥ ඩබ්ලිව්. දයාරත්න මහතා ඇතුළු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ නිලධාරීන්ද සහභාගි වූහ.

අප රට ශිෂ්ටාචාරය, සංස්කෘතිය, සිරිත් විරිත්, කලාව, සාහිත්‍ය, ගෘහ නිර්මාණයන් ඇතුළු සියලු අංශයන්ගෙන් පෝෂණය වූ ශිෂ්ට සම්පන්න ජාතියක් බිහිවන්නේ මිහින්තලා මතය නිසා බව ඓතිහාසික මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපති හා භාරකාර ආචාර්ය වළවාහංගුණවැවේ ධම්මරතන නාහිමියෝ සඳහන් කළහ.

වසර 2329ට පෙර මිහිසාට මෙන්ම සියලු සත්වයාට අහස ලැබේවා, සෙන ගාන්තිය ආශීර්වාද ලැබේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කළ මේ ඓතිහාසික මිහින්තලා පුණ්‍ය භූමිය අද වනවිට පවතින කොරෝනා වෛරසය දුරුවී අහස ලැබේවායි ප්‍රාර්ථනා කරන්නට හැකි හොඳම ස්ථානය බව ද උත්වහන්සේ පැවසූහ.

පහස් තවැනි වරටත් ඓතිහාසික මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් පැවැත්වූ රාජ්‍ය පොසොන් මහා පින්කම මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය උත්සවයේ අවසන් දින (25) අනුශාසනාව සිදු කරමින් උත්වහන්සේ මේ බව පැවසූහ. ඓතිහාසික මිහින්තලා රාජමහා විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපති හා භාරකාර පූජ්‍ය ආචාර්ය වළවාහංගුණවැවේ ධම්මරතන නාහිමියෝ අනුශාසනා පරිදි සීමා සහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ සභාපති ජනාධිපති නීතිඥ ඩබ්ලිව්. දයාරත්න මහතාගේ උපදෙස් පරිදි ආලෝක පූජා පුණ්‍ය උත්සවය සිදු කෙරුණි.

නෙදිතක් (03) පුරා පැවැත්වූ මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පින්කමෙහි අවසන් දින (25) අනුරාධපුර මහාදිසාපති ආර්. එම්. වන්තිතායක මහතා ඇතුළු රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සිදු වූණි.

මිහින්තලා - ලෝකවූස් ආලෝක පූජා පුණ්‍ය මහෝත්සවයේ පළමු වන දිනය වූ 23 ද වාරමාර්ග ඇමැති එම්. ඊ. රාජපක්ෂ, ජනමාධ්‍ය ඇමැති ආචාර්ය කෙනෙලිය රමුක්වැල්ල, විදුලිබල ඇමැති ඩබ්ලිව්. දයාරත්න මහතාගේ මහත්වරු ප්‍රමුඛ මැති ඇමැතිවරුන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් විවෘත වූ අවස්ථාව.

මෙම ලිපියේ මුල්කොටස පසුගිය පොසොන් පෝද පත්‍රයේ පළ විය

පෙර භවයෙහි ඇඳුම් ඇති ව සිටි සුලසා සමග කම් සැප විදුමට සිතා ඇය උපායකින් ගෙන්වා තම වාස භවනයෙහි රඳවා දින හතක් ගත කොට පසු ව ඇයගේ ඉල්ලීම නිසා රැක්දෙවියා බුදුරජාණන් වහන්සේ රජගනුවර වේලුවනාරාමයෙහි දම් දෙසන අවස්ථාවේ දී එතැනට දෙදෙනාම පැමිණියා.

දිව්‍ය සම්පත් ලැබීමේ වාසනාව හිමි වන හැටි

මේ අවස්ථාවේ එතැනට රැස් ව සිටි පිරිසට සුලසාව තමන් සමග සිටී රැක් දෙවියා පිළිබඳ සියලු පුවත් පෙන්වා දුන්නා.

ඒ අවස්ථාවේදී අරතරුණ, ධනයෙන් පිරිහී, දුක් සහිත දිවි ගෙවමින් සිටි සිටු පුත්‍රයා මරණයට නියම ව ධකස්ථානයට ගෙන යද්දී සුලසාව ඔහු වෙත එවූ රසකවිල්ල හදිසියේ තමා ඉදිරියේ පහළ වූ මුගලන් මහරහතන් වහන්සේට පිදීමෙන් දුක්බිත ජීවිතයෙන් පහ ව රැක් දෙවියාගේ බවට පත් වූ පුවත පෙන්වා දුන්නා.

පළමු කාරණය නමා අසීමිත ධනය මුහුකුරා ගිය බුද්ධියක් තැනි නුගත් අයකුට හිමි වූවොත් ඔහු එය විනාශයට පත් කර ගන්නා ආකාරය. විශේෂයෙන් කම් සැප විදීමින් තොර හොබිතා ජීවිත ගත කරමින් තමන් පිරිහී අවසානයේ ජීවත් වන්නට පවා ක්‍රමයක් තැනිව මහමහට වැටෙන ආකාරය මෙම කථා පුවතින් මොනවට පැහැදිලි වෙනවා.

මේක නමා සැබවින් ම ප්‍රේතාත්මය. දෙවැනි ව අපි අපේ ජීවිතය පවත්වා ගෙන යාමේ දී තාවකාලික ව මේ ගෙවන ජීවිතය අවසන් වන විට ජීලහ භවය සුවපත් කර ගන්නට නම් කෙතරම් අරපරිස්සමෙන් පුණ්‍ය සහගත ජීවිතයකට හුරු විය යුතුද? යන මේ කාරණය.

ඒ අනුව අවසාන වූ නිසි ගතකිරීමත් වන ආකාරයෙන් අකුසල් සිතිවිලි වලට ඒමට අවකාශ තොර නොකුසල මනසිකාරයක් පවතින ආකාරයෙන් ජීවිතය හසුරුවා ගත යුතු බව. තෙවන කාරණය වන්නේ සුඵ දෙයක් වුව ද ගුණවත් සිල්වත් උතුමන්ට පිදීමෙන් ඒ පිලිබඳ පින් සිත් පහළ කර ගැනුමෙන් ජීල ග භවය සුවපත් කර ගත හැකි ආකාරය. ඉතින් මේ කරුණු කීපය ම අපේ ජීවිතවලට අතිශයින් අද දවසේ වැදගත් සේ බලපානවා.

ඒ වගේ ම මිහිඳු මාහිමියන් ලක්දිවට වැඩම කළ එ දවස වුව ද බෞද්ධාගමික වත් පිලිවෙත් අනුව පින පව පිලිබඳ කරුණු ගැඹුරට නොගොස් සරල ලෙස වටහා ගැනීමට එවැනි කථා පුවත් හේතු වන බව උන්වහන්සේ තේරුම් ගෙන සිටි බව ද පෙනී යනවා. මේ ආකාරයෙන් පේතවත් වූ කථා පතස් එකක් එම දේශනාවන්හි දක්නට ලැබෙනවා.

ඉතින් මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ රජ ගෙදර දී ජීලගට දේශනා කළේ විමානවත් වූ කථා සි. පේතවත් වූ කථාවන්ට ප්‍රතිවිරුද්ධ අර්ථ ඇති

දේශනාවන් එහි ඇතුළත් වෙනවා. ඉතින් ප්‍රේතාත්ම ලබා සත්වයා දුක් විදින්නේ පාපකර්ම ගෙවත් අකුසල ක්‍රියාවන්හි තීරන වීම නිසා සි. ඊට ලැබෙන්නේ දුක් විපාක කියන එක ඔප්පු කරන කථා සමුදාය පේතවත් වූ ලෙස පෙන්වා දෙනවා.

පෙර අත්බැවිහි දී සුවර්තයෙහි යෙදීම නිසා ඊට විපාක වශයෙන් ඒ භවයෙන් ඉකුත්වීමත් සමග විපාක වශයෙන් යොදුන්, දෙයොදුන් විමාන සහිත ව මහත් වූ දිව්‍යමය සැප සම්පත් ඇති විමානයන්හි පහළ විමෙන් සැප විපාක ලබන බව පෙන්වන කථා පුවත් මීට ඇතුළත් වෙනවා.

මේ කථාව සතුවල දක්වා තිබෙන්නේ දිව්‍ය ලෝක විසතර, එහි සැප සම්පත් හා එවැනි සම්පත් පරිභෝග කරන්නට තරම් වාසනා ගුණ ඇති වූයේ කුමන කුමන පින්කම් පෙර අත්බැවිහි කළ නිසා ද යන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් වගේ ම මුගලන් ආදී මහරහතන් වහන්සේලා විසින් ද, ශක්‍රයා විසින් පෙන්වා දෙන තොරතුරු මෙම විමානවත් වූ කථාවන්හි දක්නට ලැබෙනවා.

එක දවසක් මුගලන් මහරහතන් වහන්සේට මෙබඳු සිතක් පහළ වුණා. "සමහර විට මේ කාලයේ ජීවත්වන ඇතැම් කෙනෙකුට මිල මුදල් වැය කරලා ලොකුවට පින් දහම් කර ගන්නට අවස්ථාව තැනි වෙනවා. හැබැයි එහෙම වුණත් එසේ අගහිඟ ඇති අය තමන්ගේ සිතේ ඇති ශ්‍රද්ධාව පෙරදැරි කරගෙන තෙරුවත් සරණ ගොස් සිත් පහදවාගෙන කුසල් සිත් ඇති ව වාසය කරමිය ගිහින්දිව්‍ය ලෝකවල පහළ වෙලා සැප සම්පත් බහුල ව විදින්නට අවස්ථාව උදා කර ගන්නවා.

ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අවසර ලබා ගෙන එසේදිව්‍ය ලෝකවල උපත ලබා ඇති අය පිලිබඳ විමසා දැන ගන්නටදිව්‍ය ලෝකවල සංචාරයක් කර ඔවුනොවුන් හමු වී සිත් පැහැදීමෙන්

පමණක් මන්දිව්‍ය සම්පත් විඳින බව දැන කියා ගෙන ආපසු එන්නට අවශ්‍ය සි කියලා. ඒ විදියට ම උන්වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අවසර ලබා දිව්‍ය ලෝකවල සැරි සැරි ඒ තොරතුරු සපයා ගෙන වැඩමවා ඒ සියලු පුවත් බුදුරජාණන් වහන්සේට සැලකලා. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ තොරතුරු යම් යම් අවස්ථාවල ඒ ඒ පුද්ගලයාට

ගැලපෙන ආකාරයෙන් දේශනා කර සිත් මාත්‍රයක් පහදවා ගැනීමෙන් පමණක් කුසල සිතින් මිය ගිය විටදිව්‍ය ලෝකවල උපත ලබන ආකාරය නොයෙක් අවස්ථාවල දේශනා කර තිබෙනවා. ඉතින් එවැනි කථාවක් 84 ක් මෙම විමානවත් වූ දේශනාවේ ඇතුළත් වී තිබෙනවා.

එදා මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ මෙසේ පේතවත් වූ හා විමානවත් වූ දේශනා දෙවැනිදින යෙහි ම ලක්වැසි ජනතාවට දේශනා කරන්නට තරම් ඉක්මන් වූයේ මෙහි විසූ ජනතාව තුළ පවට බියක්

ඇති කර පිනට යොමු කිරීමට සි. ඒ තුළින් බුදු දහමේ මූලික ඉගැන්වීමක් වන ලෝක පාලක ධර්ම ලෙස ද ගැනෙන හිරි මතප් යන කුසල සිතිවිලි ජනතාව තුළ තහවුරු කර ඒ වන විට යම් යම් අකුසල ගණයට ගැනෙන ආහාරය පිණිස මෙන් ම විනෝදය පිණිස සිදු කළ සත්ව දඩයම වැනි හිංසක ක්‍රියාවන්ගෙන් ජනතාව දුරස්ථ කරලීමටත් උන්වහන්සේ මෙය අවස්ථාවක් කර ගන්නට ඇති. ඒ වගේ ම නිරොකුඩ්ඪ පේතවත් වූ දේශනා වැනි ධර්ම කථා තුළින් මලවූත් ඇදහීම වැනි නිෂ්ඵල මිත්‍යා ඇදහීම් වලින් ජනතාව මුදවා සසර සත්වයා සිදු කරන විවිධ පාපකර්ම නිසා අපේ මලගිය ඥාතීන් ප්‍රේතාත්ම වැනි දුක්බිත අවස්ථාවන්ට පත් ව සිටී නම් කිසියම් සහනයක් ඔවුන්ට ලබා දීමේ අරමුණෙන් මලගිය ඥාතීන්ට පින් දීමත් එවැනි ක්‍රියාවන්ගෙන් ජනසමාජය තුළ කළගුණ සැලකීම, කරුණාව, දයාව වැනි මානව ගුණ ධර්ම වපුරාලීමටත් මෙම දේශනා යොදා ගත් බව අපට මෙහදී පැහැදිලි කරලා දෙන්නට පුළුවනි.

මේ සියල්ලෙන් ම මිහිඳු මාහිමියන් අපේක්ෂා කළේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ අවිහිංසක සුවර්තවත් සමාජයක් ගොඩනැගීම සි.

අස්ගිරි මහා විහාරයෙහි මහෝපාධ්‍යාය, කාරක සංඝ සභික, වයඹ පළාතේ ප්‍රධාන සංඝ නායක

මහාවාරිය තුමුල්ලේ ශ්‍රී සීලක්ඛන්ධ නාහිමි

සිහිපිය

තුරු හිස් මුදුන් පරදා ඉහළට මහ ගල් කුලකි, ජීවය සැමදා පල බර තුරු රැසින් වට වීමල් සිහිරි ගල දිලේ මහ වන මැද

නැගුණු පිරුණු පිරුණු පිරුණු තුරුණු

පරදන්නට මළනු මුගලන්ගේ සැදවා බලකොටුව තැබුවා අව් බඳවා දිය අගල් තබලා මුර ඔබ බිහි කළා එය ලෙස ඇතට

සේනා මානා සේනා පේනා

මුසු වි මද හලට උකහා සිසිල සුදු පෙණ වළා පාවෙයි අප හිසට වැටුණත් හිරු කිරණ ගිර මන මහත් නොදැනෙයි විඩාවක් සිසිල සහාත්

එයිත් උඩින් තදින් පසින්

හටබුන් ගොඩනැගිලි විසිරුණ ගල් තවමත් කුල මතෙහි ඇත තැන තැන වැස්සෙන් තෙමී සියවස් ගණනක් හිබුණත් සවිමත් ය හටබුන් ඇත

කැලි බේර වේළි බේර

මේ හටබුන් කියන්නේ සිර ලොව මවිතයට පත් කළ ඒ හිරිඳුන් මහ කසුප් කළ වැඩ අදටත් මේ පෙදෙසෙ මහ ජන

විතුනියයි අතීතයයි සමූහයයි සමූහයයි

හටබුන් වි ඇතත් මාළිග වැව් තවමත් මැවේ සිර එදවස තුළ දකිනා විටදි ගල මත ඇති වැව් විහිවිද දැකිය හැක රජුගේ මහ

පොකුණු හිබුණු පොකුණු හියුණු

- සුදන් විජේසුන්දර (අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය)

ධර්මානුකූල ව උසස් ජීවන දර්ශනයක් ගොඩනගා ගත යුතුයි

උදාර පැවිදි දිවියක පියසටහන් ඔස්සේ මෙවර සාකච්ඡා මණ්ඩපයට වැඩම කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ නිකාය සංවර්ධන සභාවේ වැඩ බලන ලේඛකාධිකාරී ජ්‍යෙෂ්ඨ අනුවර්ජිත කාරක සංඝ සභික ශාස්ත්‍රපති වාද්දුවේ ධම්මවංශ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ය.

අපේ හාමුදුරුවනේ, බහුශ්‍රත, ධර්මධර, විනයධර ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නමක් වශයෙන් ප්‍රකට ව වැඩසිටින ඔබ වහන්සේ ගුරු හාමුදුරුවන් වහන්සේලාගේ ආශ්‍රය ලබමින් කුඩා අවධිය ගත කළ ආකාරය පිළිබඳව අතීතාවර්ජනයක යෙදෙනවා නම්,

ඔබ වහන්සේ ලබා ගත් පාර්වේණික හා උසස් අධ්‍යාපනය වගේම ආගමික, ශාසනික, අධ්‍යාපනික හා සාමාජික වශයෙන් සිදුකළ සේවාවන් කුමන ආකාරයෙන්දැයි පහදා දෙන්න හාමුදුරුවනේ

මම පැවිදිවීමෙන් අතතුරුව ධර්ම ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපනය සඳහා මරදාන ශ්‍රී ලංකා මහ පිරිවෙතට ඇතුළත් වුණා. එහිදී ඉතාමත් වටිනා පාණ්ඩිතයකින් හෙබි විශාරද සංඝ නේතෘන් වහන්සේලා වෙතින් භාෂා ශාස්ත්‍ර ඉගෙන ගැනීමට ලැබීම ජීවිතයේ අමතක නොවන අවස්ථාවක්. ඒ වගේම අතිපූජ්‍ය අනුතාසක බද්දේගම විමලවංශ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ යටතේ නේවාසික ශිෂ්‍යකු ලෙස පාර්වේණික අධ්‍යාපනය ලැබුවා. බලන්ගොඩ පඤ්ඤවංශ හිමි, කන්තිමහර සුමංගල නා හිමි, පැණිගෙල සිරිසම්බෝධි නා හිමි, බෙලිදෙණියේ සිරිධම්මවංශ නා හිමි, මාපලගම සෝමස්සර නා හිමි වැනි වියන් පඬිවරුන් යටතේ ධර්මය භාෂා ශාස්ත්‍ර ඉගෙන ගත් බවත් බොහොම ගෞරවපුර්වක ව කෘතවේදීව මේ අවස්ථාවේදී සිහිපත් කළ යුතුයි. උන්වහන්සේලා යටතේ වර්ගපටිපාටියෙන් ධර්මශාස්ත්‍රෝද්‍රව්‍යණය සිදුකරමින් 1968 වර්ෂයේදී පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළත්ව බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය විෂයය පංති සාමාර්ථයක් සහිතව ගෞරව උපාධිය ලබා ගත්තා.

අතතුරුව 1976 වර්ෂයේදී තංගල්ල විරකටිය ප්‍රදේශයේ කැප්පෙටියාව පාසලට වැඩම කරමින් ගුරු සේවය ආරම්භ කරමින් වාද්දුව මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේත් වසර ගණනාවක් ගුරුවරයකු වශයෙන් කටයුතු කලා. ඒ වගේම කථනරදීපත්‍රිකයේ බුද්ධ ධර්මය විෂය පිළිබඳ ගුරු උපදේශකවරයකු වශයෙන් බොහෝ කාලයක් කටයුතු කර තිබෙනවා. ගුරු සේවයේ යෙදී සිටින කාලය තුළ අධ්‍යාපන ඩිප්ලෝමා විභාගය සමත් වුණා වගේම පාලි බෞද්ධ විශ්ව විද්‍යාලය තුළින් ශාස්ත්‍රපති උපාධියත් ලබා ගත්තා.

එම කාල වකවානුවේදී වාද්දුව ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරාධිපතිව වැඩ සිටි චෝහද්දර මුල්ලේ ධම්මරුවී ගෞරවනීය නායක ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ අපවත්වීමත් සමඟ එම විහාරස්ථානය ඇතුළු විහාරස්ථාන කිහිපයකම විහාරාධිපතින් වහන්සේ වශයෙන් ශාසනික කාර්යභාරයක නියැලෙමින් ගුරු සේවය අඛණ්ඩව සිදුකලා. 2004 වර්ෂයේදී මම විශ්‍රාම ලැබුවා. ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් ග්‍රන්ථ කිහිපයක් රචනා කර තිබෙනවා.

ඒ වගේම 2001 වර්ෂයේ සිට පානදුර ශාසනාරක්ෂක මණ්ඩලයේ ලේකම් වශයෙන් වසර 10 ක් කටයුතු කර තිබෙනවා. ඒ වගේම

අඛණ්ඩව නිකායේ කටයුතුවලට සම්බන්ධව කටයුතු කළ නිසා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ ප්‍රාදේශීය සංඝ සභාවේ නියෝජ්‍ය ලේකම්, ප්‍රධාන ලේකම්, දිසා පාලක, පාලක සභික, අධිකරණ අංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ අනුවර්ජිත, අනුවර්ජිත මණ්ඩලයේ සභාපති, ආදී වශයෙන් පුළුල් ශාසනික කාර්යභාරයක නියැලීමට අවස්ථාව ලැබුණා. වර්තමානය වන විට නිකායේ සංවර්ධන සභාවේ නියෝජ්‍ය ලේඛකාධිකාරී වශයෙන් ශාසනික අභිවෘද්ධිය වෙනුවෙන් කටයුතු කරනු ලබනවා. විහාරස්ථානයේ ධර්මරාජ දහම් පාසලේ ප්‍රධානාචාර්ය වශයෙන් බොහෝ කාලයක් යහපත් දරු පිරිසක් දැයට දායාද කිරීමට කටයුතු කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 1991 වර්ෂයේදී තරුණ බෞද්ධ සංගමය විසින් ධර්මරාජ දහම් පාසල හොඳම දහම් පාසල බවට තෝරා ගත්තා. ඒ වගේම ප්‍රදේශයේ පවතින දුරාවාරයන්ට විරුද්ධව උද්ඝෝෂණ කරමින් ලොකු සටනක් දියත් කලා. ඒ සමාජ සඳාචාරය ඇති කර ගැනීමට වගේම සුඛිත මුදිත සමාජයක් තීර්මාණය කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තුව ඇතිවයි. තවදුරටත් ප්‍රදේශයේ සමීච් සංගමවලට අනුශාසකත්වය ලබා දෙමින් යහපත් පරිසරයක් තීර්මාණය කිරීමට ආයතනත්වය ලබාදුන්නා.

සාමාජික, දේශපාලනික, හා ආගමික වශයෙන් පුළුල් අත්දැකීම් සම්භාරයකින් හෙබි ඔබ වහන්සේ නූතන ශාසනික ප්‍රවණතාවයන් පිළිබඳව දක්වන ආකල්පය කෙබඳුද?

ඇත්ත වශයෙන්ම ලංකාවේ තරුණ හික්ෂුන් වහන්සේලා භාෂා ශාස්ත්‍ර ඉගෙන ගනිමින් උපාධි ලබා ගනිමින් ශාස්ත්‍රීය අංශයෙන් ඉතාම දියුණු තත්වයකට පත්වෙමින් ඉතා හොඳ මගක ගමන් කරන ආකාරය දකින්න පුළුවන්. ඒ වගේම මේ කාලය තුළ පවතින ධර්මය විකෘති කිරීම වලට විරුද්ධව තම තමන්ට හැකි ආකාරයෙන් සංවිධානය වෙන ආකාරයකින් දකින්නට තිබෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ආකල්පයන්ට අනුව හික්ෂුන් වහන්සේ සෘජු දේශපාලනයට නොපැමිණිය යුතුයි. පසුගිය කාලය තුළ හික්ෂුන් වහන්සේලා දේශපාලනයට පැමිණීම තුළ විශාල පරිහානියක් අපි දකිනවා. ඒ තුළ හික්ෂුන් වහන්සේ පැල්ලුවට ලක්වුණා. හික්ෂුන් වහන්සේලාට අයත් වන්නේ

අනුශාසනාව පමණයි. එවකට වැඩ සිටි හික්ෂුන් වහන්සේලා ජන්ද ආයතනයන් වුණත්, පාක්ෂිකයන් වුණේ නැහැ. ඇතැම් විට ජන්ද පාවිච්චි කළේ නැහැ. පක්ෂාග්‍රාහී වුණේ නැහැ. හික්ෂුන් වහන්සේට තිබෙන හොඳම ආහරණය අල්පේච්ඡතාවය යි. උන්වහන්සේලා ප්‍රාතිමෝක්ෂ සීලය වගේම ආදිසමාවර්ක සීලය ඉතාම හොඳින් ආරක්ෂා කරගෙන බහුශ්‍රතභාවය ඇතිකර ගැනීම අත්‍යවශ්‍යයි. දිනකට පැය කිහිපයක් ශාස්ත්‍රීය පොතපත පරිශීලනය කරමින් විශ්ලේෂණ, විමර්ෂණ සඳහා කාලය කැප කිරීමට වගබලාගත යුතුයි. නූතන සමාජ ගැටලුවලට බුදු දහම තුළින් විසඳුම් ලබාදන්නේ කුමන ආකාරයට ද යන්න කල්පනාකර නිවැරදිව කටයුතු කළ යුතුයි. පවතින ගැටලුවලට විසඳුම් තවමත් බුදු දහම තුළින් ලබාගත හැකියි. ප්‍රශ්න පැමිණියත් ඒ සඳහා පිලිතුරු දීමට ධර්මානුකූල ව ශක්තිමත් ව උසස් ජීවන දර්ශනයක් ගොඩනගා ගැනීම අවශ්‍යයයි. වැරදි අඩුපාඩු පෙන්වාදෙමින් ඒවා නිවැරදි කරගැනීමට කටයුතු කිරීමට තරම් ආත්ම ශක්තියක් ඇතිකර ගත යුතුයි. ඒ වගේම වැඩිහිටි හික්ෂුන් වහන්සේලා තවදුරටත් ශාසනය ආරක්ෂා කරගෙන යනවා. විහාරස්ථාන දසදහසක පමණ ප්‍රමාණයක වැඩ සිටිමින් ස්වාමීන් වහන්සේලා වශයෙන් උන්වහන්සේලා කිසිම දෙයක් බලාපොරොත්තු නොවී විශාල සමාජ සේවාවක නිරත වනවා. ලංකාවේ සෑම පාසලකටම හික්ෂුන් වහන්සේ තමන් ඉගැන්වීම් කටයුතු කරනවා නම්, ඉතා හොඳ ප්‍රවණතාවයක් ඇති වෙයි කියා මම අදහස් කරනවා. ඒ වගේම තරුණ හික්ෂුන් වහන්සේලා පාලි, සංස්කෘත, සිංහල භාෂාවන්ට අමතරව වර්තමානයට ගැලපෙන ආකාරයට භාෂා දැනුම ප්‍රගුණ කරගැනීම අවශ්‍යය යි.

මෙම ලිපියේ මුල්කොටස පසුගිය පොසොන් පුර පසළොස්වක පෝද පත්‍රයේ පළ විය

දෙවැනි පරාක්‍රමබාහු රජතුමා දළදා වහන්සේ දඹදෙනියට වැඩමවා අතිශය බුද්ධාලම්භන ප්‍රීතියෙන් යුක්තව දළදා වහන්සේ සියතට ගෙන, බිම්බිසාර ආදී රජවරු ද ඉන් පසුව ධර්මාශෝක රජතුමා ද, දුටුගැමුණු රජතුමාද කහිටුතිස්ස රජතුමා ද, බුදුරදුන් සියසිත් දුටුවාක් මෙන් තමන්ට ද දැකීමට ලැබේවා'යි සත්‍ය ක්‍රියා කළේ ය.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ රූපය සියසිත් දැක අසීමිත බුද්ධාලම්භන ප්‍රීතියට පත්ව සම්බුද්ධ ශාසනය වැඩිදියුණු කරමින් රජකිය කඩින පිත්තම් ආදිය සිදු කරමින් පැරකුම්බා රජතුමා ශාසනයේ වීරපැවැත්ම සඳහා ඇති කළ කටිකාවතක් මෙන් දඹදෙනී කටිකාවතක් ද ඇති කොට සුවිශාල සේවයක් සිදු කළහ. මේ අයුරින් සම්බුද්ධ ශාසනයේ අනාගත සුරක්ෂිතතාවත්, පැවැත්මත්, වැඩිදියුණුවත් ප්‍රාර්ථනා කරමින් තිතිරිති පතවමින් පමණක් නොව ඒවා ශිලා ලේඛනවල පිහිටුවමින් දඩ නියම කරමින් (කහවනු පත්සියයක් හෙවත් රන් පවුම් භාරදහසක් වර්තමාන මුදලින් රුපියල් කොටි හතරක්) මති අගිය රජමහ වෙහෙර මති අගිය පොහොන කර දඩපවශන මෙ සහ අරබ) මති අගිය රජමහාවිහාරයෙහි (වර්තමාන සෝමවතිය විහාරය) පොහොය ගෙහි රාජකාරී නොකළොත් දඩය කහවුනු පත්සියයකි.

(මිත්විලු සෙල්ලිපිය, කණිට්ඨකීස්ස රජතුමා) ක්‍රි.ව. 164. හතරවන මිහිඳු රජතුමා ක්‍රි.ව 975 අනාගතයේ රජදරුවෝ සංඝලාභයෙන් හෝග නොගනිත්වායි ගලක කොටවා (ශිලාලේඛනය) තැබීය.

මහනුවර සමය වන ගක වර්ෂ 1680 මැදපිටිය සන්නසේ කිරිති ශ්‍රී රාජසිංහ රජතුමා ලියවා ඇත්තේ, “මේ කුඹුරු බුදුන්ට පූජා කරන ලදී. මින් මතු කිසිම රජ කෙනකු හෝ කුමරකු හෝ ඇමතිවරයකු හෝ ඒවා හිමි නොකර ගැනීම පිණිස තඹ සන්නස ලියවා ප්‍රදානය කොට ඇත. එහි සඳහන් වන්නේ මින් මතු කිසිවෙක් මෙම කුඹුරු වතුපිටිවලට ආසා කරමින් ඒවා හිම කර ගන්නට උත්සාහ නොකළ යුතුය.

එසේ කරන තැනැත්තා සතර අපායෙන් එකක ඉපි ද දුක් විඳිනු ඇත. මතු පරපුර විසින් මෙම පුණ්‍ය ක්‍රියාව ආරක්ෂා කරමින් එහි ආනිසංසයෙන් දෙවි සැප හා නිවන් සැප ලබා ගනිත්වා යනුවෙන් ද සඳහන් කර ඇත. උරුමවත්ත සන්නසේ සඳහන් වන්නේ රජතුමා හෝ අන්කිසිවෙකු විසින් පුදක ලද විහාර ගම් බිම් බලෙන් අසිති කර ගන්නා තැනැත්තා අසූවි කන්දක පණුවෙක් වී ඉපි ද අවුරුදු හයදාසක් පසු වන බව ය.

යම් කිසිවකු කෝටුවක්, දරලියක්, තණපත්, ගෙඩියක් හෝ මලක් පවා ගත හොත් යොදුන් පනහක් හෝ හැටක් උස සිරුරකින් යුක්තව ඊට ම සර්ලන උදරයකින් යුතුව දුක් වේදනාවෙන්

වැලිවිට අසරණ සරණ සරණාංකර සිරි සංඝරාජ මා හිමි

02

323 වන ජන්ම සංවත්සරය, 243 වන අනුස්මරණය හා මහා විහාරවංශික සත්‍යමෝපසම්පදාවට වසර 268ක් සම්පූර්ණ වීම නිමිත්තෙනි.

පෙළෙමින් සුසුම් හෙලමින් තෙතින් කඳුදු වගුරුවමින් ඉවතලන ආහාර බිඳක් හෝ තොලබමින් ගංගා හා යමුනා ජලප්‍රවාහය උගුරෙන් ගලා ගියත් පිපාසය බිඳක් හෝ තිවා ගත නොහැකි වෙසි ආදී වශයෙන් දක්වමින්, විහාර දේපල ආරක්ෂා කරන ඒවා වැඩිදියුණු කරන, තැනැත්තා සතර අපායේ නූපදී. ඒ වෙනුවට සුගතියක ඉපදී දෙවිමිනිස් සැප විඳිනු ඇත.

තව ද දායකයා දෙවිලොව උපදින අතර ආරක්ෂකයා නිවන් සැප ලබනු ඇත. ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ රජතුමා කොටිකාපොළ ශ්‍රී සෝහිත මහානායක හිමියන් වෙත සිරිමල්වත්ත රජමහා විහාරය පුදකළ සන්නස පත්‍රය අවසානයේ,

“තිණං වා යදි වා කට්ඨං - පුප්ඵං වා යදි වා එලං යො හරෙ බුද්ධ හොගස්ස - මහා පෙනො හවිස්සති” “ස්වදන්තං පර දන්තං වා - යො හරෙති වසුන්ධරං සෂ්ඨි වර්ෂ සහග්‍රාහි - විට්ඨායාමි ජායනේ ක්‍රිමිගා” යනුවෙන් උක්ත විහාර සන්නස

ඉඩමවල තණකොළ හෝ දර හෝ මල් හෝ ගෙඩි හෝ බුදු රදුන් සඳහා නොදී පැහැර ගන්නේ නම් මහා ප්‍රේතයෙක් වන්නේ ය. තමන්ට හෝ අනුන්ට දෙන ලද ඉඩකඩම් ආදී පොළවය මෙක් පැහැර ගන්නේ නම් වසර හයදාහක් අවිච්ඡේද පණුවෙක් ව ඉපදෙන්නේ ය.

මේ අයුරින් දේවානම්පියතිස්ස රජතුමාගේ පටන් සිංහලේ අත්තිම රජ වූ

ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ රජතුමා දක්වා ම (රා.ව. 1815) රාජ රාජමහාමාත්‍යාදී සැදැහැවනුන් විසින් වසර දෙදහස් එකසිය විසි දෙකක් මුළුල්ලෙහි සම්බුද්ධ ශාසනයේ වැඩිදියුණුවටත් සුරක්ෂිතතාවයටත් (උපසම්පදා හික්ෂුන් වහන්සේගේත්) සම්බුද්ධ ශාසනය සඳහා වෙහෙර විහාර ඉදිකොට ඉඩකඩම්, වැව් ඇළදෙල ආදිය පූජා කරමින් මතු වට ඒවා ආරක්ෂා විය යුතු ආකාරයක් ඒවායේ උරුමය සම්බුද්ධ ශාසනයට ම හිමි විය යුතු යැයි සහතික කර ඇති ආකාරය පැහැදිලි වෙයි.

මහාවිහාර උපසම්පදාව

මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කළ දින සවස ම මිහින්තලේ දී හණ්ඩුක කුමාරයා ඇතුළු පහස් හය දෙනෙක් පැවිදි කොට උපසම්පදා කිරීමෙන් ආරම්භ කළ සම්බුද්ධ ශාසනය සියවස් ගණනාවක් (වසර 1300ක් පමණ) නිරුපදිතව පැමිණි අතර 11 වන සියවසේ දී සොළී ආක්‍රමණ හා පාලකයන්ගේ අභ්‍යන්තර ගැටුම් නිසා ජාතික ආගමික සංස්කෘතික දියුණුව නැවතිණ. මහලු විජබා රජතුමාගේ යැනාත්චිත පාලනය හා මහ පෙත්වීම නිසා සොළීන් පලවා හැර රට නිදහස් කර

සෝමවතිය රාජමහා විහාරාධිපති මහා විහාරවංශික සත්‍යමොපාලී මහා හිකායේ මල්වතු මහා විහාර පාර්ශ්වයේ වැඩ බලන ලේඛකාධිකාරී

පහමුණේ සුමංගල නාහිමි

ගැනීමට හැකි විය. සම්බුද්ධ ශාසනය ද පිරිහී උපසම්පදා හික්ෂුන් සොයා ගැනීමට නොහැකි අවස්ථාවක රක්ඛංග දේශයෙන් හික්ෂුන් ගෙන්වා උපසම්පදාව නැවත ඇති කරලීය.

මහාපරාක්‍රම බාහු රජතුමා ද රට එක්සේසත් කොට මහාවිහාර, අහයගිරි, ජේතවන යන තුන් නිකායම සමඟි කරවා උපසම්පදාව වැඩිදියුණු කරවීය. දඹදෙනී යුගයේ දී දෙවැනි පරාක්‍රම බාහු රජතුමා මහාවිහාර උපසම්පදාව මහවැලි ගඟ දහස්තොට දී පවත්වා දඹදෙනී කටිකාවතක් ද ඇති කොට මහාවිහාර උපසම්පදාව රාජ සම්මතයෙන් එක ම ස්ථානයක පැවැත්විය යුතු යැයි නියම කළේ ය.

යාපහු නුවර පළමු වැනි බුවනෙක බා රජු කල ද, ඇතුගල් පුර දෙවන බුවනෙක බා රජු කල ද, ගම්පොළ යුගයේ තුන්වන බුවනෙක බා රජු කල ද, ගම්පොළ මෙහෙණවර විජයබාහු රජු කල ද, ජයවර්ධන පුර කෝට්ටේ හයවන පැරකුම්බා රජු කල ද උපසම්පදා උත්සව පැවැත්වූ අතර සෙණිකඩගල විසූ වීර වික්‍රම රජතුමා රාජ්‍ය වර්ෂ 1542 දී රජගෙට දකුණු දෙසින් පාත්‍රා ධාතුන් වහන්සේ තිදත් කොට දාගැබක් බැඳ විය.

දෙමහල් පෝය ගෙයක් සාදවා පෝයමලු විහාරය යැයි නම් කොට තාතා දිසාවත්ති විහාර 86ක් ඇතුළු ශාසනික කටයුතු සිදු කළ ආකාරය මහාවංශයේ 92 වැනි පරිච්ඡේදයේ සඳහන් වේ.

එමෙන්ම පළමු වන විමලධර්ම රජු කාලයේ දී ද, දෙවන විමලධර්ම රජතුමා කාලයේ දී ද, උපසම්පදා උත්සව පැවැත්වූ අතර දෙවැනි විමලධර්මසූරිය රජතුමාගේ කාලයේ දී සිදු කළ උපසම්පදාවේ දී පෝයමලු විහාරයේ වටපුළු මෙහතෙර ද අස්ගිරි විහාරයේ හුලංගමුවේ ජිතදාස තෙර ද උපසම්පදා වූ බව සඳහන් වේ.

ඒ අනුව පෝයමලු අස්ගිරි විහාර දෙකේ වැඩවාසය කළේ ගම්පොළ යුගයේ දී ලංකාතිලක විහාරයේ විසූ උග්‍රහය විහාරයේ හික්ෂුන් ගෙයින් මිහිඳු මාහිමියන්ගෙන් ආරම්භ වූ මහාවිහාරවංශික හික්ෂුන් වහන්සේ බව පැහැදිලි වේ.

මේ අයුරින් ධර්මාශෝක රජතුමා භාරත දේශයේ පමණක් නොව රටවල් තවයක ම ශාසනය පිහිටුවීමට කටයුතු කළේ වෙහෙර විහාර අසූහාරදහසක් ඉදි කරමින් ස්වකීය පුතණුවන් හා දියණියන් පැවිදි උපසම්පදා කොට

ලක්දිවට එවා ලක්දිව සම්බුද්ධ ශාසනය ඇති කළේත් ලෝකයාට ඉමහත් ශාන්තියක් සිදු වන නිසා ම ය.

ඇති වී හැති වන ජීවිතයක හැටි

“තණ අග රැඳී පිහි බිඳු හිරු උදාවත් ම සිඳි යයි. ජීවිතය ද වචනි මය. අස්ථිරය. බොහෝ දුක් ගෙන දෙන්නේ ය. දැඩි ආයාස ඇති වන්නේ ය. ඒ බව ප්‍රඥාවෙන් දැන කුසල් කළ යුතු ය. බඹසර හැසිරිය යුතුය. උපන්නට පීචන් වී පලක් නැත. මෙහි හුවණින් දැක ගත යුතු වදන් පෙළක් වේ.

“තණ අග නිබ්බේන පිහි බිඳු හිරු උදාවත් ම වහාම නැති ව යන්නේ ය. එලෙසම මනුෂ්‍ය ජීවිතයත් ඉතාම අල්පයි. කෙටියි. කෙටි වූ, අල්ප වූ පමණක් නොවෙයි බොහොම දුක්වලින් පිරී ඇත.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කළ සූත්‍ර දේශනාවල, මේ දුක පිලිබඳව සඳහන් කරන තැනදී කෙළවර කරන්නේ ‘ඡානි, ඡරා, මරණ, සෝක, පරදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාසා සම්භවන්ති’. ඡානිය, උපත හා සමගම දිරාගෙන යෑම, ව්‍යාධිය, මරණ ශෝක පරදේව, දුක්ඛ දෝමනස්ස උපායාස මේවායින් පිරී පවතින්නේ. මනුෂ්‍ය ජීවිතය අල්පය. අප සෑම කෙනෙකුටම බුද්ධ දේශනාව ගලපා බලන්න පුළුවනි.

මනුෂ්‍ය ජීවිතය අල්පය, කෙටිය, යම්විටෙක වර්තමානයේ හැටියට අවුරුදු සියයක්, එකසිය විස්සක් වුවත් එය බොහොම කෙටි කාලයකි. මේ කෙටි කාලය තුළ ඡරා, මරණ ආදී ඉහත විස්තර කළ දෑ සමගින් බොහෝ දුක්වෙයි. අවුරුදු සියයක් ජීවත්වන මනුෂ්‍යයෙක් වුවත් ඒ එක් දවසක් ගෙන බැලුවොත්, ඒ දවස තුන්සිය හැටපස් දවසක් සෑම දවසකම, මේ ශරීරය හෙවත් ජීවිතය පවත්වන්න මොන තරම් දුකක්, ආයාසයක් ඒ වෙනුවෙන් ගන්න ඕනෑ ද?

හරියාකාර තින්දක් නොගතහොත් මේ කයට මොන තරම් ආබාධ ඇතිවන්න පුළුවන් ද? අඩුම තරමේ පහසුවෙන් කය හා මනස පවත්වා ගන්න නම් පැය පහක් හයක්වත් තින්දදිය යුතු නොවේද? ඒ වගේ ම සෝආ පිරිසුදු කිරීම ආදී වශයෙන් ලෙඩ දුක්, ආහාර පාන ආදියෙහි කෙළවරක් නැත. වෙලාවට එය නොලැබුණොත් දරාගන්න බැරකරම් අපහසුය. ආහාර ලබා දුන්නට පසුව එය නිසිලෙස දිරවූවේ නැතිනම්, ඉන්පසුව ඊට වඩා දුකකට පත්වෙන්න පුළුවන්. දිරවූ ආහාරයද දුකක් බවට පත්වේ. නැවතත් වේදනාවක් හටගනී.

මේ ආදී වශයෙන් කෙළවරක් නැත. සීමාවක් නැත. ප්‍රමාණයක් නැත. ඒ වගේම නැගීටින්න, හිඳගන්න, හාත්පිටෙන්න, දෙපා දිගු කරන්න, දෙපා හකුලන්න මේ ආදී වශයෙන් අප මේ සැප, සැප යනුවෙන් සිතුවත්, සොයාගෙන ගියත්, මේ හැම දෙයක්ම දුකෙහි ම එක් එක් අංග ලක්ෂණයි, අප මේ සැප ලෙසින් දකින්නේ. ඒ නිසා මනුෂ්‍යයින්ගේ ජීවිතය අල්පයි.

මහසීන් ඇතිවන දුක්ඛ වේදනා විඳ දරා ගන්න බැරව ශෝක කරනවා. කෘ ගහලා හඬනවා, කායික ව ඇතිවන වේදනා නිසා හඬනවා. ඒ වගේ ම මහසීන් ඇතිවන වේදනා දරාගන්න බැරවුණා ම විලාප නඟමින් කෘ ගසා හඬන්නට පටන් ගන්නවා

කෙටියි. මහ දුකකින් පිරිලයි තියෙන්නේ. දැඩි ආයාසයක් ගත යුතුයි. එයයි උපායාස යනුවෙන් සඳහන් කළේ. බලවත් සිත් තැවුල්, කායික දුක්ඛ වේදනා, මානසික දුක්ඛ වේදනා, මොනතරම් නිබ්බේනවා ද? මහසීන් ඇතිවන දුක්ඛ වේදනා විඳ දරා ගන්න බැරව ශෝක කරනවා. කෘ ගහලා හඬනවා, කායික ව ඇතිවන වේදනා නිසා හඬනවා. ඒ වගේ ම මහසීන් ඇතිවන වේදනා ඒවා දරාගන්න බැරවුණා ම විලාප නඟමින් කෘ ගසා හඬන්නට පටන් ගන්නවා. කායික වේදනා මනසට දැනුණේ නැති නම් ශෝක

හුලක් බවට පත්වුණේ නැතිනම්, එය මනසින් විලාප දෙන තත්ත්වයට පත් නොවී පාලනයකට එන්නට පුළුවනි. එහෙත් මනසටත් මේ ශෝකය හුලක් බවට පත්වූ විට මේ ශෝක හුලෙන් මනසටත් ඇතෙන්න පටන් ගත් විට එහි වේදනාව දෙගුණ තෙගුණ හෝ ඊටත් වැඩි වෙන්න පටන් ගන්නවා.

මේ නිසා මානසික ව ශෝකය ඇති වෙනවා. පරදේවය ඇතිවෙනවා. නැතිනම් කෘ ගසා විලාප දෙමින් හඬනවා. ලයේ අත් ගසමින් හඬනවා. ක්ලාන්තය ඇතිවෙනවා. මුලාවට පත්වෙනවා. මේ නිසා දුක් විඳින ආකාරය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැහැදිලි කළේ මේ ආකාරයටයි.

මූලින් සඳහන් කළ උපමාව නම් ‘තණ අග නිබ්බේන පිහි බිඳු වගේ හිරු උදාවත් ම මොනයම් වෙලාවක හෝ එය වියළී යන්නා සේ, එනම් අනිත්‍යය සේ, බිමට වැටෙන්නා සේ, මනුෂ්‍යයන්ගේ ජීවිතත් ඉතාම අල්පයි. ඉතා කෙටියි. බොහොම දුකින් පිරිලා. දැඩි ආයාසයන්ගෙන් පිරී පවතින්නේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ආරාධනා කළේ, යම් අයෙක් මේ ජීවිතය තමා ලැබූ ජීවිතයක් ලෙස හිතනවා නම්, කිසිම අවස්ථාවකවත් අමතක කරන්න එපා, පරමාර්ථ ධර්මයට අනුව මේ ජීවිතය කෙටියි. මේ කෙටියි යන අදහස මෙසේ විග්‍රහ කරන්න පුළුවනි.

මව් කුසයේදී නැතිවෙන්න පුළුවනි. ඉපදෙන අවස්ථාවේ නැතිවෙන්න පුළුවනි. මෙලොවට බිහි වී මිනිත්තු කිහිපයකින්, පැයකින්, දෙකකින් මේ ආදී වශයෙන් ඕනෑම වෙලාවක සිදුවිය හැකියි. හරියට කුඹුල් කරුවකු විසින් හඳුනා ලබන මැටි බඳුනක් ඕනෑම අවස්ථාවක බිඳෙන්න පුළුවන් සේ, මව් කුස තුළ පිලිසිඳ ගත් මොහොතේ පටන්, මව් කුසින් බිහිවුණු මොහොතේ පටන් මේ ජීවිතය පවත්වනවා කියන ඕනෑම අවස්ථාවක බිඳී ගොස් මරණයට පත්වීමේ අවස්ථාව තිබේ.

ඒ නිසයි තණ අග පිහි බිඳුවක් වගේ අනිත්‍ය ම යැයි පවසා සිටියේ.

කවරයේ කතාව

සිය පිය රජුගේ මරණයෙන් පසු අජාසත් රජුට කිසිම දිනක සුව සේ නිදා ගත නොහැකි විය. තිදත්තෙම ‘සී සීතා ඇස් පියා ගත්තේ ද බිය වී පිබිඳේ. දෙවිදත් තෙර පොළොව ගිලීම ඇසූ අජාසත් රජු වඩ වඩාත් බිය විය.

සඳ රැස් හොඳින් පැයු රැයක ‘යම් උතුමකු දක්නට යම් ‘සී සීතා ඇමැතියන්ගෙන් ඒ පිලිබඳ විවාළේ ය. ඇමැතිවරු “නිගණ්ඨතානපුත්තාදීන් ගේ නම සඳහන් කළහ. ඒ මොහොතේ රජු පුදුමයට පත්විය. ඒ කොමාරහවිව ජීවක වෙද හුද “බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්නට යෑම මැනවැ” යි පවසා තිබුණි.

අජාසත් රජු සිය පිරිස් කැටුට ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක පිලිසඳර කතා කොට මහණ දම් පිරීමෙන් මෙම අත්බවයෙහි ලැබෙන ඵල විමසා සිටියේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විස්තර කොට වදාළ සේක. අජාසත් රජු ඒ ධර්ම කතාව අසා පැහැදී තෙරුවන් සරණ ගිය උපාසකයෙක් විය.

තමා පියාට කළ දෝහිකම් සඳහන් කොට ඒවාට ක්ෂමාව ඉල්ලා සිටියේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ක්ෂමාව දී ආයතිසංවරයෙහි පිහිටීමේ අගය වදාරා රජු සැනසූ සේක. එදා සිට රජුට රාත්‍රියේ සුව තින්දක් ලැබීය. පියා ඝාතනය නොකළේ නම් රජු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනා අවසානයේදී සෝවාන් විය හැකි ව සිටියේ ය. අජාසත් රජු ලෞකික ශ්‍රද්ධාවෙන් අග්‍රස්ථානයේ විය.

දීපා

ජඹුරේගොඩ ශ්‍රී සුමනනිස්ස නා හිමි

වේපතඉර වදන්දරතන නා හිමි

ධර්ම විනයට අනුගතව තම පැවිදි ජීවිතය සුසංවර කරගත් හික්මුන් වහන්සේලා සම්මුදු සසුන ශෝභාමත් කරන බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නොවේ. මෙයට තෙමසකට පෙර අපවත් වී වදළ ජඹුරේගොඩ ශ්‍රී සුමනනිස්ස නායක හිමිපාණන් වහන්සේ ද වචනි මහායතිවරයන් වහන්සේ හමකි.

ලබාගෙන සිටි සුමනනිස්ස හිමියෝ එමගින් ගිහි පැවිදි අපමණ පිරිසකට සුවසෙන ලබා දුන්හ. තම ගුරු දේවයන් වහන්සේලාගේ අපවත් වීමෙන් විහාරස්ථාන දෙකෙහි ම විහාරාධිපති පදවියට පත්ව එම විහාරස්ථානවලට තව අංග එක් කරමින් රමණීය පුණ්‍ය භූමි බවට පත් කළහ. ශාසනයේ අනාගත පැවැත්ම සුරක්ෂිත

කිරීම පිණිස රාජකීය පණ්ඩිත හල්ල සාසනරතන හිමියන් ඇතුළු වටිනා ශිෂ්‍ය පිරිසක් ද ශාසනයට ලබා දී ඇති සුමනනිස්ස හිමියෝ විවිච්චු ධර්ම දේශකයන් වහන්සේ නමක් ලෙස ද ගෞරවය දිනාගෙන සිටියහ. ධර්ම විනයට අනුගත සරල අපිස් පැවිදි ජීවිතයක් ගත කළ උන්වහන්සේ ලොකු කුඩා සෑම දෙනාටම කාරුණික ප්‍රියමනාප ලෙන්ගතු ආදර්ශ සම්පන්න මහා යතිවරයාණන් වහන්සේ නමක් වූහ.

තම දයක දැයිකාවන්ගේ ආගමික කටයුතු ඉතා කැපවීමෙන් ඉටුකර දීම ද උන්වහන්සේ තුළ තිබූ වටිනා ලක්ෂණයකි. සුමන නිස්ස හිමිපාණන් වහන්සේගෙන් සිදුවන උදර සේවාව අගය කළ මහනුවර මල්වතු මහා විහාරයේ මහා නායක මා හිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රධාන කාරක සංඝ සභාව මගින් ගාලු මාතර දෙපළාතේ ප්‍රධාන සංඝ නායක පදවිය ද පිරිනමා තිබුණි. පහතරට කීර්තිමත් සහ පරපුරක් වන අගලකට සහ පරපුර ගෝභාමත් කරමින් පුරා වසර හත්තැ එකක උතුම් පැවිදි ජීවිතයක් ගත කළ ජඹුරේගොඩ සුමනනිස්ස නා හිමිපාණන් වහන්සේ 2021.02.01 දින අපවත් වූහ.

උන්වහන්සේගේ තෙමස් පූර්ණ ගුණ සමරු පින්කම් මාලාව මැයි මස 01, 02 යන දිනවල දී පැවැත්විණි.

ජඹුරේගොඩ ශ්‍රී සුමනනිස්ස නා හිමිපාණන් වහන්සේට උතුම් නිවන් සුව ලැබේවා.

වැලිගම, කොක්මාදුව ශ්‍රී පූර්වාරාමාධිපති වැලිගමී කෝරළේ ප්‍රධාන සංඝනායක ශාස්ත්‍රපති කැටවල ඉන්දසාර නා හිමි

මාතර, හක්මන, වේපතඉර ග්‍රාමයේ දී අධිවිකුම බමුණුසිංහ කංකානම්ගේ කරුණාවතී මාතාවට සහ අතුකෝරළ ආරච්චිගේ සාමි අප්පුහාමි මහතාට පුත්‍ර රත්නයක් ලෙස සහෝදර සහෝදරියන් හව දෙනකුගෙන් යුක්ත පවුලේ තුන්වැනියා ලෙස 1951 ජූනි මස 15 වන දින අතුකෝරළ ආරච්චිගේ ආර්යදස කුල දරුවා මෙලොව එළිය දුටුවේ ය.

වූ උන්වහන්සේ 1987 වසරේ දී උඩුගම විද්‍යා නිකේතන පිරිවෙනේ ආචාර්යවරයකු ලෙස පත් වූහ. 1987 ඔක්තෝබර් මස 18 දින මූලන ශ්‍රී ආනන්දරාම විහාරස්ථානයේ විහාරාධිකාරී ධුරයට පත්ව එම විහාරස්ථානයට විදුලිය සහ දුරකතන පහසුකම් ලබාදීම, ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍රයක් ලබා දීම ආදී විහාරස්ථානයේ දියුණුවට වටිනා සේවාවක් සිදු කළහ. 1990 වසරේ දී මාතර වෙහෙරහේන සිරිවෙණ මහ පිරිවෙනේ ආචාර්යවරයකු ලෙස පැමිණි 1997 වසරේ සිට 2009 ජූනි මස 15 වන දින විශ්‍රාම යන තෙක් නියෝජ්‍ය පරිවේනාධිපති ධුරයෙහි කටයුතු කළහ.

දඹුදිව බුද්ධ භූමි වන්දනා කිරීම 2000 වසරේ දී ඕස්ට්‍රේලියාවේ මෙල්බර්න් නුවර කෝට්ටේ සත්තින්ද්‍රිය හිමියන්ගේ අනුශාසකත්වයෙන් පවත්වාගෙන ගිය දහම් නිකේතනයට වැඩිම කොට ධර්ම දූත සේවාවේ ද නිරත වූහ.

පිලියන්දල, වැවල උද්යෝගිපුර ශ්‍රී විජයාරාමාධිපති ශ්‍රී රෝහණ පාර්ශවයේ බස්නාහිර පළාතේ ප්‍රධාන සංඝනායක, ශාස්ත්‍රපති වේපතඉර හේමාලෝක නාහිමියන්ගේ ආරාධනාවෙන් 2011 ජනවාරි මස 01 වන දින වේපතඉර ශ්‍රී සුදර්ශනාරාම පුරාණ පොත්ගුල් මහා විහාරස්ථානයට පැමිණ විහාරාධිපති ධුරයට පත්ව විහාරස්ථානයට තව ජීවයක් ලබා දීමට වන්දරතන නාහිමියෝ සමත් වූහ.

පැවිදි දිවියට ඇතුළත්ව පහස් හත් වසරක් ද උපසම්පදාවෙන් 47 වසරක් ද උපතින් වසර 70 වක් ද සපුරාණ අප නායක මාහිමියන් වහන්සේ පරෝපවාද රහිත නිකැලැල් හික්මු ජීවිතයක් ගත කරන සංඝ සෝභන ගුණයන්ගෙන් හෙබි මහ තෙර නමකි. වේපතඉර වන්දරතන නාහිමියන්ගේ සහ නාගොඩ, මූලන ශ්‍රී ආනන්දරාමාධිපති, ශ්‍රී රෝහණ පාර්ශවයේ ගාලු ගහබඩ පත්තුව ඇතුළු බෙත්තර වලල්ලාටිට කෝරළයේ ප්‍රධාන අධිකරණ සංඝ නායක, නියාගම වන්දවීමල නාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍යවරයෙකු ලෙස 1973 මැයි මස 18 වන දින මහනුවර මල්වතු මහා විහාරයේ දී උපසම්පදාව ලබා ගත්හ.

සියම් මහා නිකායේ ශ්‍රී රෝහණ පාර්ශවයේ උපසම්පදා කාරක සංඝ සහිත සහ කර්මවාගාචාර්ය ශාස්ත්‍රවේදී ත්‍රිපිටකාචාර්ය, ත්‍රිපිටක විශාරද පණ්ඩිත, බද්දේගම කුසලධම්ම හිමි

මව්පිය සෙනෙහස හා දයාව ඇසුරෙහි වැඩෙන කුමරු සුදුසු කල අධ්‍යාපනය සඳහා වේපතඉර ගුණසේකර මහා විද්‍යාලයට ඇතුළත් විය. පුරාතන පුණ්‍ය මහිමය නිසාම පැවිද්දට ආශා කළ මේ කුල දරුවා වේපතඉර ශ්‍රී සුදර්ශනාරාම පුරාණ පොත්ගුල් මහා විහාරය වෙත පැමිණ පැවිද්දට අවශ්‍ය මූලික වත් පිලිවෙත් ඉගෙන, විහාරාධිපතිව වැඩ විසූ අක්ෂි වෛද්‍ය විශේෂඥ වේපතඉර සාරානන්ද කිරිඳි සෝමානන්ද යන නාහිමිවරුන්ගේ ශිෂ්‍යවරයකු ලෙස 1964 මාර්තු මස 05 වන දින වේපතඉර වන්දරතන හිමි නමින් පැවිදි දිවියට පත් විය.

නාකියාදෙණිය ශ්‍රී සරණපාල මහ පිරිවෙන කුඹල්වැල්ල ශ්‍රී රේවත මහ පිරිවෙන යන විද්‍යාස්ථාන තුළින් පැවිදි අධ්‍යාපනය ලබා ගාල්ල, බෝගහගොඩැල්ල ශ්‍රී සුදර්ශන පරමානන්ද මහා විහාරයට පැමිණ තත් විහාරාධිපති ගාලු දිස්ත්‍රික්කයේ ද්විතීය අධිකරණ සංඝනායක, ශාස්ත්‍රවේදී පණ්ඩිත ගෝතදෙණියේ හේමාලෝක නාහිමියන්ගේ සහ නාගොඩ, මූලන ශ්‍රී ආනන්දරාමාධිපති, ශ්‍රී රෝහණ පාර්ශවයේ ගාලු ගහබඩ පත්තුව ඇතුළු බෙත්තර වලල්ලාටිට කෝරළයේ ප්‍රධාන අධිකරණ සංඝ නායක, නියාගම වන්දවීමල නාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍යවරයෙකු ලෙස 1973 මැයි මස 18 වන දින මහනුවර මල්වතු මහා විහාරයේ දී උපසම්පදාව ලබා ගත්හ.

රත්මලාන පිරිවෙන් ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාලයට ඇතුළත්ව ද අවුරුදු ගුරු පුහුණුව නිම කරමින් ප්‍රවිණාචාර්යවරයකු බවට පත්

වෛද්‍යාචාර්ය කර්මාචාර්ය සාමවිහිසුරු බෝගමුවේ ඉන්දරතන හිමි

අපවත් වී වදළ සනාමෝපාලි මහ නිකායේ අස්ගිරිය මහා විහාර පාර්ශවයේ කර්මාචාර්ය තෝරදෙණිය වෙද පන්සලේ විහාරාධිපති හිටපු පරිවේනාචාර්ය වෛද්‍යාචාර්ය සාමවිහිසුරු බෝගමුවේ ඉන්දරතන හිමියෝ සුපේශල ශික්ෂාකාමී ධර්ම ධර, විනය ධර සමාජශීලී තෙර හමකි.

දහම් අධ්‍යාපනික, ආයුර්වේද සංරක්ෂණ හා විවිධ සමාජ සත්කාර සේවාවන් රැසක් ඉටුකර මහජන සෙන සලසා ඇත. තවත් විශේෂතාවයක් වූයේ මහනුවර ඇසල මහා පෙරහර සමයේ දවල් පෙරහර දින ඓතිහාසික ගෙඩිගේ රාජමහා විහාරයේ පවත්වන ලද දන්සලයි. සුනාමි ව්‍යසනයට පත්වූ අයට පින් අනුමෝදන් කිරීම වස් දෙසැම්බර් මස ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ මහා දළද පූජාවක් පවත්වා මහා සංඝරත්නය උදෙසා සපිරිකර සංඝගත දක්ෂිණාවක් පැවැත්වීම ද අබණ්ඩව සිදු කළහ. උන්වහන්සේ ශාසනිකව සිදුකරන ලද සේවාවන් විශාල ය.

ශ්‍රී දළදා සම්මුදු උදෙසා අවස්ථා ගණනාවක දී ම දළදා සම්මුදු තේවාට සිදුකර ඇති අතර කඩින පින්කමේ ආනිසංග මැයිත් පොත් පිංව ගණනාවක් එළි දක්වා ඇත. මහනුවර මහ රෝහලේ පිලිකා රෝගීන් වෙනුවෙන් සංග්‍රහ කිරීමත්, පාසල් දරු දරියන්ට පාසල් පොත් පත් උපකරණ ලබාදීම, ආයුර්වේද වෛද්‍ය සායන පවත්වා රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර සැලසීම වැනි වෛද්‍ය සේවාවන් ද නිරෝගිමත් ගිහි සමාජයක් ඇති කිරීමට කටයුතු කරන ලද මහනුවර ගහටට කෝරළයේ ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සභාවේ සභාපති වශයෙන්

ඉන්දරතන හිමියෝ වෛද්‍ය සේවය අගය කළ ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සභාව අවුරුදු ගණනාවක්ම ඉන්දරතන හිමි එහි සභාපති පදවියට තීරණයෙන් පත් කර ගන්නා ලදී. සිය ජීවන ගමනේ දසහ හතරක පමණ කාලයක් තිස්සේ සිදුකරන ලද පින්කම්වල පින්බලයෙන් ඉන්දරතන හිමිපාණන්ට අජරාමර නිවන් සුව ප්‍රාර්ථනා කරමු.

අස්ගිරි මහා විහාරාලිය සමාජ සත්කාර පදනමේ භාණ්ඩාගාරික සාමදන විහිසුරු එල්.එච්. හරිස්චන්ද්‍ර

අස්ගිරිය මහා විහාරාලිය සමාජ සත්කාර පදනමේ නිර්මාතෘ වූ ඉන්දරතන හිමි එම පදනම මුල්කරගෙන ආගමික, ශාසනික,

ආධ්‍යාත්මික ශක්තියෙන් වසංගත හා අභියෝග ජය ගනිමු

ජීවිතයට අභියෝග රාශියකි. බුදුරදුන් දුක්ඛ සත්‍ය ලෙස පුළුල් ව දේශනා කළේ උපතේ දී හා ජීවත්වීමේ දී මුහුණ දෙන ගැහැටියන් පිළිබඳව ය. එම දුක්ඛයන් අතර ලෙඩවීම, ප්‍රියයන්ගේ වෙන්වීම සහ පතන දේ සිදු නොවීම ප්‍රධාන ය. රෝග, සාගත, දුර්භික්ෂ තුළින් ඉහත සඳහන් කළ කාරණාවන්ට අඩුවැඩි වශයෙන් මුහුණදීමට සිදුවේ.

මෙවැනි තත්වයකට මුහුණ දීමට සිදුවීම අතවශ්‍ය කළකිරීමට හේතු කරගත යුතු නොවේ. ඒ මත ආතතිය හෝ ඉවිඡා හංගත්වය ඇතිකර ගැනීම නුසුදුසුය. අසුබවාදීව සිතීම හෝ යතාර්ථයෙන් ඉවත්වීම තුළ කිසිදු ගැටලුවකට විසඳුම් නොලැබේ.

අද දවසේ පමණක් නොව අතීතයේ නොයෙක් සාගත වසංගතයන්ට අපි මුහුණ දී ඇත්තෙමු. ඒ වෙනුවෙන් කළයුතු කාර්යයන් පාලක පාලිත දෙපක්ෂයම නොපිරිහෙලා ඉටුකිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

සාගත, වසංගත, රෝග, අමනුෂ්‍ය බිය කියූ සෑතින් අපේ සිතියට එන්නේ විශාලා මහනුවර ඇති වූ තුන්බිය අවස්ථාවයි. මීට අමතරව ලංකාව තුළ මෙවැනි අවස්ථා රාශියක් හඳුනාගත හැකි වේ. ඒ සියලු තත්වයන් මනා සිතියෙන් පාලනය කරගත් අවස්ථා නො අඩුව හඳුනාගත හැකිය. ඒ අතර ප්‍රධාන අවස්ථා කිහිපයකින් මේ කරුණ සනාථ කර ගැනීම යෝග්‍ය වේ.

සාගත පිළිබඳ හඳුනාගැනීමේ දී මුල්ම සාගතය පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් වන්නේ ගැමුණු රාජ්‍ය කාලයේ දී ය. මහාවංශයට අනුව සඳහන් වන්නේ ගැමුණු කුමරු කොත්මලේ ප්‍රදේශයේ කටයුතු කරන අවස්ථාවේ දී ය. මෙම සාගතය හැඳින්වූයේ අක්කන්වාසික සාගතය ලෙස ය. මෙම සාගතය දුරුවීම පිණිස ගැමුණු කුමරු තම කුණ්ඩලාහරණ විකුණා පස්සියයක් රහතුන් වහන්සේ සඳහා ඇඹුල් නතා සහල් කිරිබත් පුජාවක් කළහ. මහාවංශය එය දැක් වූයේ මෙසේ ය.

බිණාසවානං පඤ්චත්තං - මහාමේරානමත්තමො දින්නො පසන්න චිත්තේන - කඩගු අම්බල පිණ්ඩකො

රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික මට්ටමින් කළයුතු දෑ මෙන්ම ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය පදනම්

කරගෙන යමක් සිදුකිරීම එතුමා තදින් විශ්වාස කළේ ය. එසේම එවැනි අසීරු මොහොතක තමන් ද පරිත්‍යාගශීලීවීම වැදගත් කොට සැලකිය. යම් විටෙක නායකත්වය එසේ කටයුතු කරන විට අනුගාමිකයන් රටවැසියන් එය ආදර්ශයට ගනු ලබයි. මෙසේ සියල්ලෝ සාමූහිකව යහපත් ශක්තිය යෙදවීම යම් අභියෝගාත්මක අවස්ථාවකට ඉතා වැදගත් ය.

ක්‍රි.ව. 2 වන සියවසේ දී කුවාතාද රාජ්‍ය කාලයේ ඒක නාලික හෙවත් එක්තැලිසාය නිසා වසර දෙකක පමණ කාලයක් ජනතාව පීඩාවට පත්වූහ.

එය එතරම්ම පීඩාකාරී නොවූ අතර ධාර්මිකත්වයේ පිනෙන් කටයුතු කිරීම සහ දරා ගැනීමේ ශක්තිය මත ඉන් සිදු විය හැකිව තිබූ හානිය අවම කර ගත්හ.

සංඝබෝධි රාජ්‍ය කාලයේ සාගතයක් ඇති වූ අතර රජු සහ රටවැසියා එයට සාර්ථකව මුහුණ දුන්හ. විශේෂයෙන් වාර කර්මාන්තය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් එහිදී යොමුවිය.

රජු අධිෂ්ඨානශීලීව සහ කරුණා ගුණයෙන් සීලය මත පිහිටා කටයුතු කිරීම මෙහි ඇති සුවිශේෂත්වයයි. සීලයෙහි පිහිටා එය සත්‍ය ක්‍රියාවක් බවට පත්කරගත හැකි නම් බොහෝ ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් ලැබේ.

මෙවන් තත්වයක් තුළ පවා ඊර්ෂ්‍යාව, ක්‍රෝධය, පලිගැනීම, ආත්මලාභය අනෙකා පාහා දැමීම වැනි අයහපත් සිතිවිලි තුළ ජීවත් වන්නේ නම් අධිෂ්ඨානයක් සිදු කළ නොහැකිය. මේ තත්වය මනාව තේරුම්ගත යුතුව ඇත. සංඝබෝධි රජු එය මනාව තේරුම් ගත් බව මහාවංශය සාක්ෂි දරනු ලැබේ. එමෙන්ම මෙකල රක්තාක්ෂි තම් හයාතක රෝගයක් ද පැවතුණි. ඒ තුළ රෝග බිය ඇතිවිය. මෙය

යකෙකුගේ බලපෑම මත ඇතිවන්නක් බව ද විශ්වාස කළහ. ඇස් රතු වූ මිනිස්සු මරණයට පත්වූහ. මේ තුළ අමනුෂ්‍ය බියක් ද තීර්මාණය වූහ. දුර්භික්ෂය මත ජනයා පීඩාවට පත් වූ අවස්ථාවේ රජු මහ සෑම එවේදී මෙසේ අධිෂ්ඨානකොට වාඩි වූහ. “වැසි වැස මා ජලයෙහි පා වී ගියහොත් මිස මෙතැනින් නොනැගිටිමි” රජුගේ එම සත්‍ය ක්‍රියාවේ බලය මත වැසි වැස ඇතිවූ තිබූ තුන්බිය දුරු විය.

ක්‍රි.ව. 4 සියවසේ රාජ්‍ය විචාල උපතිස්ස රාජ්‍ය කාලය තුළ දුර්භික්ෂයක් ඇති වූ බව මහාවංශය සඳහන් කරයි. ඒ අවස්ථාවේ දී රජු මහ සහරුවනින් විමසා සිටියේ මෙවන් තත්වයකදී කුමක් කළ යුතු ද යන්නයි. හික්ෂුන් වහන්සේ රජුට අනුශාසනා කළේ ගංගා රෝහණ පුජාව සිදු කරන ලෙසයි. එහිදී උත්වහන්සේලා රජුට ගංගා රෝහණ උත්පත්තිය පැහැදිලි කළහ. එනම් රතන සූත්‍ර නිධානයයි. රජු එයට බොහෝ සතුටු වි රුවන්වැලි සෑ මලුවේදී රතනසූත්‍ර සප්ඤ්ඤානාච සිදුකොට පිරිත් පැන් ඉසීමට කටයුතු කළහ.

පෙර සඳහන් කළ සංඝ බෝධි රජු ද මෙසේම වී වී, වීචි පාසා පිරිත් පැන් ඉසීමටත් අනාගතයේ යම් උවදුරක් ඇතිවන්නේ ද මේ අයුරින් ක්‍රියාත්මක වෙන්න යනුවෙන් ආඥාවක් ද පැනවූහ. මෙසේ පිරිතේ බලය ලබා ගැනීමට නම් සියල්ලෝම ගුණයෙහි හා සීලයෙහි

පිහිටිය යුතු ය. උදහරණයක් ලෙස සඳහන් කළහොත් ජිත පඤ්ජර (බුදු කූටිය) පිරිත අපට ආරක්ෂාව ලබා දේ. එහෙත් හදයේ අනුරුද්ධොව ආදී වශයෙන් රහතන් වහන්සේලා තම ශරීරයේ පිහිටුවීමේ දී උත්වහන්සේලා පිහිටුවීමට හදවත ඇතුළු ශරීර කොටස් සුදුසු විය යුතු ය. එසේ නොවන විට පිරිත වුවද හුදු වචන බවට පත් වේ. උපතිස්ස මෙන්ම සංඝබෝධි රජවරු ඒ

ප්‍රතිපත්තියෙහි තමන් පිහිටා රටවැසියන් ද පිහිටවූහ. සියල්ලෝම එහි බැරැරුම් බව තේරුම්ගෙන වගකීමෙන් කටයුතු කළහ. වර්තමානයේ වුව ද තමන්ගේ ප්‍රමාණයෙන් එසේ සිදු කළ හැකිය. දවස 14 ක නිරෝධායන කාලයකදී වූවත් බලවත් ශාරීරික ආබාධයක් නොපෙන්වන්නේ නම් පෙහෙවස් සමාදන්ව සිටිය හැකිය. තතර කළ යුතුවන්නේ දෙතිස් කතා පමණි.

ක්‍රි.ව. හයවන සියවසේ දී සීලාකාල රාජ්‍ය යුගය මෙන්ම මේඝවර්ණාභය රජතුමාගේ කාලයෙහි සාගත තත්වයක් ඇති විය. මෙහිදී මේඝවර්ණාභය රජු වෙඩිරු පැණි කිරිබත් දනයක් පුජා කළ බව මහාවංශයෙහි සඳහන් වේ. මේ තුළ මහත් ආශීර්වාදයක් ලැබූ බව සඳහන් ය.

දෙවන උදය පස්වන කාශ්‍යප රාජ්‍ය කාලය තුළ ද වසංගත තත්වයක් ඇති විය. දෙවන පරාක්‍රමබාහු පළමු බුවනෙකබාහු රාජ්‍ය කාලය ද එසේම ය.

මේ සියල්ල අතරමහත්ම බලපෑම් ඇති වූ සාගතය බැමිණිටියා සාගතයයි. එය වසර 12 කි. වලගම්බා රාජ්‍ය සමය තුළ සිදු වූ මේ සාගතය නිසා රෝග බිය මෙන්ම අමනුෂ්‍ය බිය තීර්මාණය විය. මෙහි තිබූ ඉතා බැරැරුම් බව රසවාහිනිය මෙන්ම සම්මෝහවිනෝදනිය තුළ විස්තර වේ.

මෙය කෙතරම්ම බරපතල ද යන්න තේරුම් කර ගැනීමට බොහෝ සාධක ඉතිහාසය පුරාවට දක්නට ලැබේ.

සම්මෝහවිනෝදනිය දක්වන්නේ මේ ආකාරයේ අවාසනාවන්ත සිද්ධි ඒකාලය පුරාවට ඇති වූ බවයි. නියගය රෝග බිය, අමනුෂ්‍ය බියෙන් වෙලී ගිය ලංකා භූමිය එකම කෝලහාලයක් විය. මිනිස්සු ඉතා දුක්බිත වූහ. ස්ත්‍රීහු යකින්නියන් වැනි වූහ. ඒ ඒ නිවෙස්වල ගසන අවමගුල් බෙර හඬින් අඩන්නා වූ මිනිසුන්ගේ ප්‍රලාප ලක්දිව එකම කෝලහලයක් විය. නියගය කෙතරම්ම පීඩාකාරී ද පවසනොත් ඉසිදුන්න මහාසෝන හිමිවරු වරින්වර දීන 7 ක් මිගෙඩියෙහි පොතු මානෙල්දඬු මලීද කොළ කරකොල අනුභව කරමින් ජීවිතාව පවත්වාගත්හ. හික්ෂුන් වහන්සේ 24000ක් මේ බිමට අභිමි වූ අතර තව බොහෝ අලාභය සිදු විය.

මේ සියල්ල මෙලෙස සිදුවූවත් එය ජය ගැනීමට අතීත පුජාව සමත් වූහ. ඒ වෙනුවෙන් උත්සාහය කැපවීම මෙන්ම ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය ඉවහල් විය.

කොළඹ මහානාම විද්‍යාලයේ ආචාර්ය කොලොන්නාව පුරාණ විභාගවාසී සීයම්බාගොඩ ධම්මිණ්ද හිමි

“දැන් අප කළ යුතු ප්‍රධාන කාර්යයන් දෙකක් තිබෙනවා. පළමුව රජමාලිගයට ගොස් අමාත්‍ය මණ්ඩලය හමුවිය යුතුයි. දෙවනුව සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවට ගොස් මහා සෙනෙවි මණ්ඩලය හමුවිය යුතුයි. ගෙන්වා ගත හැකි උපරිම සෙනෙවිවරුන් පිරිස රාත්‍රී නවය වන විට ගෙන්වා ගත යුතු බව තීරණය වූ පවසන්න.”

“රජමාලිගේ ආදාහන කටයුතු හෙට දින සේදී සිටි රහ සේනා පමණක් යොදාගෙන කිරීම වඩාත් සුදුසු බවයි මගේ අදහස.”

“මම ඒ අදහස අනුමත කරනවා. තමුත් විහාරමහා දේවියන් අමාත්‍ය මණ්ඩලයත් හමුවී අදහස් පවසන්නට මිනේ. දුටුගැමුණු කුමාරයා එත තුරු දේහය ආදාහනය නොකළ යුතු බවට තීරණයක් ගැනුණොත් එය ගැටලුවක්.”

“කුමන තීරණයක් ගැනුණත් අප රජ මාලිගයට යමු.”

මහාසීව මාගිමිපාණෝත්, ත්‍රිපිටක නිස්සඟිමයෝත් ශෝකයෙන් පිරුණු හදවතින් රජමාලිගය දෙසට ගමන් කළහ. මාලිගය අභියසදී ආරක්ෂක හට පිරිසකුත්, සෙනෙවිවරුන් කිහිප දෙනෙකුත් මාගිමිපාණන් වහන්සේලාගේ දෙපා වැඳ පිළිගත්හ. අනතුරුව සියලු දෙනාම රජකුමා ගිලන් ව විසු කුටිය වෙත පැමිණියහ. විහාරමහා දේවියන්, නිස්ස කුමාරයාත් එහි වූහ. සියලු දෙනා තැගිට උන්වහන්සේලාට අසුන් පිළිගැන්වූහ.

“මේ අවස්ථාවේ දුටුගැමුණු කුමාරයා නොසිටීම විශාල පාඩුවක්. ඔහුට රජකුමාගේ මරණය ගැන දන්වන්නට කිසිවකු කටයුතු කර නැහැ තේද?”

“එහෙමයි මහා ස්වාමීන්වහන්ස, රජකුමාගේ රෝගී තත්වය නිසා ඒ ගැන වෙහෙසෙන්නට අවස්ථාවක් ලැබුණේ නැහැ. මහා ස්වාමීන්වහන්ස, රජකුමා මියයන්නට පෙර කළ ඉල්ලීම් දෙකක් තිබෙනවා. පළමුවැන්න එකතුමාගේ දේහය එක දිනකට වඩා තබා නොගැනීම. දෙවැන්න මහා රහතන් වහන්සේලාගේ සහභාගිත්වයෙන් ආදාහනය සිදුකිරීම.”

“දේවියනි, ඒ කාරණා දෙකම ඉටු කළ හැකියි.”

“මහා ස්වාමීන්වහන්ස, පිය

රජකුමාගේ අවසාන ඉල්ලීම් ඉටුවේ

දුටුගැමුණු මහ රජකුමා 37

රජකුමාගේ ඉල්ලීම අනුව හෙට හවස ආදාහන කටයුතු කිරීම හොඳයි. කැලණිය, දීඝවාපිය, සිතුල්පව්ව ඇතුළු විහාරස්ථාන වලින් වඩිත මහා සංඝයා වහන්සේලාට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීමට අපි අවශ්‍ය කටයුතු යොදවන්නමි.”

“ඔව් අපේ අදහස අනුව නම් මෙහි වඩිත භික්ෂුන් වහන්සේලාගේ සංඛ්‍යාව හැට දහසකට අධික විය හැකියි. උන්වහන්සේලා පිළිබඳ සියලු කටයුතු සිලාපස්ස පිරිවෙතේ සිදුවේවි. තුර්‍ය වාදක කණ්ඩායම් සහිත ඇත්, අස්, පාබල සේනාංකය බැගින් එම අවස්ථාවට ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුයි. සියලු ආදාහන කටයුතු ඉතා වාමි අයුරින් සිදු කිරීමයි අපේ අදහස. ඒ සඳහා විහාර භූමියේ තැහෙතහිර කොටස යොදා ගන්නට පුළුවන්. සියල්ල ඉතා සත්සුන්ව විධිමත්ව සිදුවිය යුතු බව අවධාරණය කරනවා. මිලුන පියවර කිහිපය ගැන කතා කරන්නට සෙනෙවිවරුන් සමඟ සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවට රැස්වන ලෙසට අපි තීරණය කළ පණිවිඩයක් යැවුවා.”

“මහා ස්වාමීන්වහන්ස, ඒ සියලු දෙනා දැන් රැස්වීම් ශාලාවට රැස්ව සිටිනවා. අමාත්‍යවරුන් එතැනට එක්වේවි.”

අනතුරුව මහා ස්වාමීන්වහන්සේලා දෙදෙනා රැස්වීම් ශාලාවට ඇතුළු වූහ. සියලු දෙනා ආසනවලින් නැගිට උන්වහන්සේලාට ගෞරව දැක්වූහ. මහාසීව මාගිමිපාණෝ කතාව ආරම්භ කළහ.

“රජකුමාගේ අභාවය පිළිබඳ පුවත රටවැසියන්ට දැනුම් දෙනවාද තැද්ද? යන්න තීරණය කළ යුතුයි. දුටුගැමුණු කුමාරයා මේ අවස්ථාවේදී ගෙන්වා ගැනීම කළ යුතුම කාරණයක්. කුමක්නිසාද යත් පිය රජකුමාගෙන් පසුව මාගම රාජ්‍යයේ හිමිකාරයා ඔහු නිසායි. දුටුගැමුණු කුමාරයා ගැන දන්නා කවුරුන්ම මේ සභාවේ තැද්ද?”

“ඇයි තැන්තේ “වැඩියෙන්ම දැන්තේ වේළුමන, ඊලගට සුරනිමල,” හරණ කතා කළේ කෝපයෙනි.

මේ ප්‍රකාශයෙන් සුරනිමල අපහසු තත්වයට පත්විය. රාජ්‍යයේ වරපුරුණ සේවය භාරව සිටින ඔහු තමා දන්නා සියලු තොරතුරු රජකුමාටත්, රජ බිසවටත් හැර පිටස්තර කිසිවකුටත් නොපැවසීම සිරිතකි. සේනාධිපතිවරුන්ට වුවද යම් තොරතුරක් දෙන්නේ රජකුමාගේ අවසරය මත පමණි.

“සුරනිමලගෙන් මේ විස්තර අහන එක වැරදියි. නමුත් අඩුම වශයෙන් දුටුගැමුණු කුමාරයා සිටින ප්‍රදේශයක්වත් දැනගැනීම මේ අවස්ථාවේ වැදගත්.”

“මහතෙරුන්වහන්ස, ලබාගත් තොරතුරු අනුව ගැමුණු කුමාරයා විවිධ තැන්වල විවිධ තම්වලින් පෙනී සිටිනවා. ඒ නිසා හඳුනා ගන්නට බැහැ. මා ඒ බව දැනුම් දී තිබෙනවා.”

“ඌරුපැලැස්සේ ගෙදර ගොවි නායකයාගේ හරක් බලා ගන්නා හිද්දලයා නම් තරුණයකු ගැන අහන්නට ලැබුණා. එහි ගොස් ඔහු ගැන සොයා බැලුවා. හිද්දලයා දැන් කුඹුරු කරන්න පටන් අරගෙනලු. ඒ ගෙදර බාල දියණිය රත් මැණිකා එක්ක දිග කනවලු. ඒ දුටුගැමුණු කුමාරයා විය නොහැකි නිසා අපි ආපසු ආවා.”

“දුටුගැමුණු කුමාරයා උත්තිය රජ මාලිගයට ගිය බවට තොරතුරු දැන ගන්නට ලැබුණා. ඒ අනුව අපේ වරපුරුණයන් එහි ගොස් සිටිනවා.”

මහාසීව මාගිමිපාණන් මේ සියල්ල සාවධානව අසා සිටියේය. අනතුරුව කතා කළේය.

“අපි හිතමු හිද්දලයා ගැමුණු කුමාරයා කියලා. ඌරුපැලැස්සේ ගෙදර බාල දියණිය සමග දිග ගියේ ගැමුණු කුමාරයා කියලා සිතමු. කාටද

සුළුවන් අපේ පණිවුඩය කුමාරයාට ගෙනියන්න.”

“ගිරිකුටුර ආචාර්යකුමාට රාජ්‍ය පාලනයට උපදෙස් ලබාදෙන භීෂණ් යවන්නේ ගුණනාහල කඳවුරෙන්ලු. වේළුමන සනී දෙකකට වරක් එහි යනවා. ඒ නිසා වේළුමනට කියමු ගැමුණු කුමරු හැකි ඉක්මනින් මෙහි කැඳවාගෙන එන්නට කියලා.”

“මාගිමිපාණන් වහන්ස, ඒ අදහස හොඳයි. ඒත් දෙවයේ සරදමක් ලෙසින් ඔහු අතුරුදහන් වෙලා.”

“අපට වගකිවයුතු රාජකාරි රාශියක් තිබෙනවා. ඒවා එකින් එක කතා කරන්නට දැන් කාලයක් නොවෙයි. සියලු දෙනාම හෙට හවස නිස්සමහා විහාර භූමියට පැමිණිය යුතුයි.”

මහා ඇමතිකුමාගේ නිවේදනයෙන් පසු සියල්ලෝම විසිර ගියහ. තන්දිමිත්‍රත්, සුරනිමලත්, මහනෙලත් මාගිමිපාණන් වහන්සේලාට පසු පසින් විහාරය දක්වා ගමන් කළහ. කතාවෙන් බහෙන් සියලු දෙනාම නිස්සමහාරාම විහාරයට පැමිණියහ. මහනෙල ආපසු එන්නට අවසර ගන්නට සුදානම් වූවා පමණකි. වේගයෙන් අසු පදවමින් විහාරය දෙසට එන වේළුමන ඔවුනට දක්නට ලැබිණි.

අසු පිටින් බැසගත් වේළුමන මාගිමිපාණන් වහන්සේලාගේ දෙපා වැඳ සමාව ඉල්ලා සිටියේය. “සමාවනු මැනවි මහා ස්වාමීන්වහන්ස, රජකුමාට අසාද්‍ය බව රාජකීය වෛද්‍යවරයාගෙන් දැනගත් වහාම ඌරුපැලැස්සේ මහා ගෙදරට ගියා. දුටුගැමුණු කුමාරයා හමුවන්නට බැරවුණා.”

“ඉතින් නොප ප්‍රමාද වූයේ ඇයි?” “කුමාරයා ගැන තොරතුරු දැන ගැනීමේ අදහසින් ගිරිකුටුරට ගියා. ආචාර්යකුමාට භීෂණ් හෝ දුටුගැමුණු කුමාරයා තමාගේ බැහැර යාම දන්වා ඇතැයි සිතුවා.”

“ආචාර්යකුමා හමුවුණා. දුටුගැමුණු කුමාරයා කලින් සිටි ප්‍රදේශයේ දැන් තැනි බව කීවා.” “රජකුමාට අසාද්‍යයි. රජකුමා මියයන විට දුටුගැමුණු කුමාරයා නොසිටියහොත් සිදුවන්නේ කුමක්දැයි මම ආචාර්යකුමාගෙන් විමසුවා. එවිට ඔහු දුන් පිළිතුර අසා මම පුදුමයට පත්වුණා.”

අයන්ති විතාන

සිරි සදහම් පාන විසඳුම්

බුදුපරිච්ඡේද

සතිගේ ප්‍රශ්නය - 56

දියුණුවේ දෙරට සය නම් කරන්න?

සතිපතා ජයග්‍රාහකයන් පස් දෙනකුට ත්‍යාග හිමිණ කෙරේ.

සතර පෝදාට ම පිදෙන බුදුසරණ පුවත්පතෙහි පළවන දහම් ලිපියකින් සැකසෙන ප්‍රශ්නයට නිවැරදි පිළිතුරු ලියා එවා ගුණසේන සහ සමාගමෙන් පිරිවැහා පොත් වහන්සේ හම් යුත් "මහ පිරිත් පොත් වහන්සේ" හිමිකර ගන්න.

ඔබේ පිළිතුර පහත සඳහන් ලිපිනයට යොමු කරන්න.

ඇම්. ඩී. ගුණසේන - බුදුසරණ සිරි සදහම් පාන විසඳුම්, බුදුසරණ පුවත්පත, ලේක්හවුස්, කොළඹ 10

පිළිතුර :
නම :
හිවසේ ලිපිනය :
.....
දුරකතන අංකය :

ස්තූපය තුළින් සංකේතවත් වනුයේ නිර්වාණ මාර්ගය බැවින් එම කලා කාතිය මගින් බුදු දහමේ අග්‍රතම සදාචාරාත්මක ධර්මය වන උත්කාශ්ටතම ඵලය වන නිර්වාණය පිළිබඳ අදහසක් ඉදිරිපත් වේ.

එසේම, සඳකඩ පහණ තුළින් ද සසර ගමන පිළිබඳ ගැඹුරු දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරන අතර සඳකඩ පහණ මැද පිහිටි තෙළුම් මලින් හා විහාරයට ඇතුළු වන දෙරටුවෙහි ඉහළින් ඇති මකර තොරණ තුළින් සංකේතවත් වනුයේ එම පූජනීය ස්ථානයට ඇතුළුවීමට පෙර තමාගේ බාහිර ශරීරය පිරිසිදු කර ගැනීමයි.

එසේම බොහෝ පූජනීය ස්ථානවල සඳකඩ පහණින් පසු දැකිය හැකි පියගැටපෙළ පහක් නිර්මාණය කර තිබීමෙන් සංකේතවත් වනුයේ, බාහිර ශරීරයේ පිරිසිදු බව මෙන්ම අභ්‍යන්තර සිතෙහි පිරිසිදුකම හෙවත් ආධ්‍යාත්මික පාරිශුද්ධත්වය සඳහා පංචස්ඵලය සමාදන් වීම නිරූපණය කිරීම බව සැලකේ. ඒ අනුව, ස්ඵලය යනු අභ්‍යන්තර පාරිශුද්ධත්වය හෙවත් සිතෙහි ඇති කර ගන්නා පරම පිවිතුරු බවයි.

එමෙන්ම ඔවුහු තම ජීවිතයන් සමග ලොව අතීතය බව මෙන්ම සෝර සසරෙහි ස්වභාවය හා බියකරු බව නිරතුරුවම සිහිපත් කළහ. එබැවින් ඔවුන් ස්තූපය, සඳකඩ පහණ, ධර්මවක්‍රය වැනි මෙවැනි හෙළ කලා කෘති තුළින් ලොව පවත්නා පොදු ධර්මතාවයන් නිර්මාණාත්මක ව ඉදිරිපත් කළහ. ඒ අනුව ස්තූපයෙන් ප්‍රකාශිත වනුයේ සියලු බොදුනුවන්ගේම ඒකායන අරමුණ වන නිර්වාණ මාර්ගය වන අතර සඳකඩ පහණින් සංසාර වක්‍රය හෙවත් භව වක්‍රය සංකේතවත් කරයි.

ධර්ම වක්‍රයෙන් ලොව සෑම තැනම පවත්නා අටලෝ දහම සංකේතවත් කරනු ලබයි. එසේම ඒ අටලෝ දහම නිරතුරු පෙරළෙමින් වක්‍රයක් මෙන් ජීවිතය තමාහි වාහනයට සමබන්ධ වන අයුරු අප හට මනාව ඒ තුළින් උගන්වයි.

කොළ පැහැති වන රොදු දැඩි නිල්වත් අහස්ගැබ කරා විහිදුණ සුදෝසුදු කොත් කැරැල්ල සහිත ආගැබක උපරිභාගය ඇත නිසා දකින සැදහැවත් බොද්ධයන්ගේ හදවත් ශ්‍රද්ධාවෙන් පිරි ඉතිරි යයි. ඔවුන්ගේ මුවගින් නිකුත් වන 'සාධු සාධු' හඬ තික්මෙයි. ඉතා වාමි වූත්, සමමිතික වූත්, කලාත්මක වූත් ආගැබක දර්ශනය අබොද්ධයන්ගේ පවා සිත් සතන් සතටු කරවන්නකි. ලක්දිව වඩාත් ජනප්‍රිය වී ඇත්තේ බුබුලාකාර හා සණ්ඨාකාර ආගැබ ය. විශේෂයෙන්ම ගර්භයේ හැඩය අනුව, ස්තූප ප්‍රධාන වර්ග කිහිපයකට මෙලෙස වර්ගීකරණය කළ හැකිය.

තණකොළ අග රැඳී පිහි බිඳක් වැනි ජීවිතය තවත් විටෙකදීය දහරක උපන්දිය බුබුලකි. එබැවින් බුබුලාකාර වෛත්‍ය ආකෘති තුළින් ලොව අනිත්‍යතාවය ප්‍රකාශ වේ.

එමෙන්ම සණ්ඨාකාර හැඩයේ ස්තූපවලින් ඉගැන්වෙනුයේ

හෙළ කලා කෘතිවලින් කියැවෙන බුදු දහමෙහි ගැඹුරු දහම් සංකල්ප

සාණ්ඨාවක් නාද කිරීමෙන් නිකුත් වන ශබ්දය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අඩු වී ගොස් තැනි වී යන්නාක් මෙන් අපේ ජීවිතයේ ආයුෂ ද ක්‍රමක්‍රමයෙන් අඩු වී ගොස් තැනි වී යන බවයි.

එසේම ධාතෘකාර හෙවත් වි ගොඩක හැඩයේ ස්තූප තුළින් ද ජීවිතය ක්‍රමක්‍රමයෙන් ගෙවී යන අයුරු ඉගැන්වෙයි. එය වී අටුවෙහි ඇති අස්වැන්න ක්‍රමක්‍රමයෙන් ගෙවී අවසන් වන්නාක් මෙනි.

තවද ස්ඨාකාර හෙවත් මැටි කළයක හැඩයේ ස්තූප තුළින් ඉගැන්වෙනුයේ මැටි කළයක් බිම වැටුණු කළු එසැණින් සුණු විසුණු වී යන්නාක් මෙන් අප ශරීරය ද වන සිඳෙන බිඳෙන ස්වභාවයෙන් යුක්ත වන බවයි.

පද්මාකාර හෙවත් තෙළුම් මලක හැඩයේ ස්තූප තුළින් ප්‍රකාශ වනුයේ ද පෙරදිග දිශාවෙන් උදුසන උදාවන සූර්යයාට අවනත වී විකසිත වූ පූෂ්පයේ තැවතන් සූර්යයාට අවනත ව සන්ධ්‍යා කාලයේ පරවී යමින් අප හට පසක් කරන ලොව අතීතය බවයි.

එසේම ලොව පවතින සියලු රසයන් එක් කළ ආමලාකාර හෙවත් තෙල්ලි ගෙඩියක හැඩයේ ස්තූප තුළින් ලොව පවතින අටලෝ දහම සංකේතවත් කරන අතර, ලෝකය හා ජීවිතය පිළිබඳ යථාවබෝධය ද එමගින් අප හට පහදා දෙයි.

මෙසේ ලොව තුරා බුදුරදුන්ගේ ජීවිතය ද අනිත්‍ය බව විදහා පාමින් උන් වහන්සේගේ ශාරීරික ධාතූන් වහන්සේ තිබත් කොට නිර්මාණය කරනු ලබන වෛත්‍යය වුව ද බොහෝ දුරට නිර්මාණය කෙරෙනුයේ අනිත්‍යතාවය සංකේතවත් කරන දිය බුබුලක ස්වරූපයෙනි.

තවද මුනි පුදට රැගෙන යන සුවදින් සුවදවත් වූ වර්ණයෙන් වර්ණවත් වූ මල් පූජා කිරීමේදී ප්‍රකාශ කරන ලද "පූජ්ථං මිලායාති යථා ඉදං මේ - කායෝ තථා යාති විතාස භාවං" යන ගාථා ධර්මයෙන් ද ජීවිතයේ අතීතය බව සිහිගන්වයි. එහි සරලාර්ථය වනුයේ "මවිසින් පුදන මේ පූෂ්පය යම් හෙයකින් මැලවීමට පත් වන්නේ යම් සේද, එපරිද්දෙන්ම මේ මාගේ ශරීරය ද විනාශ ස්වභාවයට පත්වන්නේ ය" යන්නයි.

එහෙත් අද අප මල් ටිකක් රැගෙන ගොස් බුදුරජාණන් වහන්සේ උදෙසා බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේ අභියස පූජා කළ මුත් එම ගාථාවෙහි අර්ථය දැන ඉගෙන මල් පුදන්නන් බොහෝ විරල ය.

එසේම අප ආදි මුතුන් මිත්තන් ගැඹු ජනක වි සාහිත්‍යය හා බොද්ධ ගීත සාහිත්‍යය තුළින් ද ඔවුන් මරණය හා ලොව අනිත්‍යතාවය පිළිබඳ හසල අවබෝධයක් ඇතිව ජීවත් වූවන් බවට සාක්ෂි දරයි.

එසේම වැසිකිලි හා කැසිකිලි වැනි ස්ථාන සඳහා ඉතා විසිතුරු මාලාකර්ම හා ලතාකර්ම යෙදීම තුළ ද අනිත්‍යතාවය සංකේතවත් කොට තිබේ. එමෙන්ම තණ්හාව දැක්වීම සඳහා ඉතා විසිතුරු ලියවැලක් දක්වා, එහි අවසානය හෙවත් කෙළවර මකරකුගේ කටින් අවසන් වීම නිරූපණය කොට ඇත්තේ, තෘෂ්ණාවේ කෙළවර මහන් දුක්ඛිත තත්ත්වයක් හෙවත් දුක් සහගත අවස්ථාවක් ලෙස නිරූපණය කිරීම සඳහා ය.

තවද, වාමන රූප හෙවත් බහිරව රූපවලින් සංකේතවත් කොට ඇත්තේ කෙලෙස් බරින් ජීවත්වීම තුළ, සසර ඉතා

රාජකීය පණ්ඨිත, ගෞරව ශාස්ත්‍රචේලී ශාස්ත්‍රපති ලේල්ඔයේ සෝභිත හිමි

වෙහෙසකර එකක් බව නිරූපණය කිරීම සඳහා වන අතර, එවැනි බහිරව රූප බොහෝ දුරට නිර්මාණය කොට ඇත්තේ විශාල ගොඩනැගිල්ලක් ඉතා අපහසුවෙන් උසුලා සිටින පිරිසක් ලෙසිනි.

මේ අනුව කෙලෙස් බරින් සන්වසා ඒ තුළින් සංකේතවත් කර ඇති බව ඒ පිළිබඳව මනාව පරීක්ෂා කර බැලීමේදී අප හට අවබෝධ වේ.

බොහෝ ජනකාව්‍ය තුළින් අපට ආදි මුතුන් මිත්තන් සතුව පැවැති ජීවිතය පිළිබඳව, ලෝකය පිළිබඳව හා සංසාර ගමන පිළිබඳව පැවති ජීවිත පරිඥානය කොතරම් වූවක් ද යන්න සක්සුදක් සේ මනාව පැහැදිලි කරයි. එහෙත් අද අපට දවසින් දවස මෙන්ම මොහොතින් මොහොත තොයෙක් විෂමාවාර අපරාධ කටයුතු සිදුකරමින් ජීවත් වන්නවුන් වැඩිවනු දැකීමට හැකි වී ඇත්තේ අපේ සිංහල බොද්ධ සංස්කෘතියේ තේමා පාඨය වූ "ගමයි - පත්සලයි, වැවයි - දාගැබයි, තිල් ගොයමයි - කහ සිවුරයි" යන සංකල්පය බොද්ධ හදවත් තුළින් ඉවත් වී, පත්සලක් සමග ඇත් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසිනි.

එසේම කුඩා කල තම පත්සල මුල් කරගෙන ලැබූ දහම් අධ්‍යාපනය වෙනුවට තරගකාරී වෛරී සහගත අධ්‍යාපන ක්‍රමවේදය තුළින් ද අප හුදෙක් වෙහෙසට පත්වූවන් පමණක් සිදුකොට තිබෙනු දැක ගත හැකිය.

ඒ අනුව අප කුඩා කල සිටම ගුණවත්කම්වලට ඇගයීමක් ලබා තොදී තැණවත්කම්වලට පමණක් මුල් තැනක් මෙන්ම විශේෂත්වයක් දක්වමින් ජීවත් වීම නිසාත්, මරණය පිළිබඳ සිහි නොකරමින් තොමැරෙන පුද්ගලයන් ලෙස සදාකල් ජීවත් වීමට යාම තුළ බොහෝ සෙයින් විවිධ සමාජමය ගැටුම් ද නිර්මාණය වී තිබෙනු දැකිය හැකිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පැන් පහසු වූ කැලණි ගඟබඩ කිත්සිරිමෙවන් කැලණිය රාජමහා විහාරය

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තුන්වන ලංකාගමනයේදී සම්බුද්ධ පාදස්පර්ශයෙන් සුපුප්ඵයත්වයට පත් කැලණිය රාජමහා විහාර සංකීර්ණයට ම අයත්වන කිත්සිරිමෙවන් කැලණිය රාජමහා විහාරය කැලණි ගඟෙන් එගොඩ පිහිටි හෙයින් සැදැහැවතුන් අතර එගොඩ කැලණිය ලෙසින් ප්‍රසිද්ධියට පත් වී ඇත. ගඟෙන් මෙගොඩ පිහිටි කැලණි රජමහා විහාරය සහ ගඟෙන් එගොඩ පිහිටි කිත්සිරිමෙවන් කැලණිය රාජමහා විහාරය යන විහාරද්වය කලාත්මක උනය රාජමහා විහාරය ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

ප්‍රියමනාප යන අරුත් සපයන හෙයින් ගංගාවේ වමන්කාරය නිසා කැලණි යන නම ලද බවට මතයක් පවතී.

බුද්ධත්වයෙන් පස්වන වර්ෂයේ බත් මස අව පොහෝ දින උත්තර ලංකාවේ නාගදීපයේ වූ ලෝදර මහෝදර නා රජවරුන් අතර මිණි පළඟක් වෙනුවෙන් ඇතිවීමට ගිය අරගලය සංසිඳුවනු වස් දෙවන වර ලක්දිවට වැඩම කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ එහි පැමිණ සිටි මණිඅක්ඛික නා රජතුමා විසින් සිදු කළ ආරාධනය අනුව බුද්ධත්වයෙන් අට වැනි වර්ෂයේ වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහෝ දින පන්සියයක් මහ රහතන් වහන්සේලා සමඟ කැලණියට වැඩම කළ සේක.

එසේම නාග ගෝත්‍රික ජනපදයක් වූ කැලණියේ නාග ගෝත්‍රිකයන් පිළිබඳ ගොඩනැගුණු විවිධ ජනප්‍රවාදයන් රාශියකි. ලක් ඉතිහාසයේ විවිධ වකවානුවල කැලණි පුරවරය හා සබැඳෙන සියලු සංසිද්ධීන් කිත්සිරිමෙවන් කැලණිය රජමහා විහාරස්ථානය සමඟ ද සබැඳුණේ යැයි අනුමාන කළ හැකිය.

අනුරාධපුරයේ රජකම කළ කිත්සිරිමෙවන් රජතුමා නවකමී කරවා පිළිසකර කරවූ හෙයින් කිත්සිරිමෙවන් විහාරය ලෙසින් නම් ලදැයි එක් මතයකි. පොළොන්නරුවේ දෙවන ගජබාහු රජ

අලගක්කෝනාර අමාත්‍යවරයා ලවා පිළිසකර කරවූ බව එහි සඳහන් වෙයි. මහා බෝධීන් වහන්සේ වටා කොත් දහතුනක් පළඳවන ලද බෝධි ප්‍රාකාරය පිළිසකර කරවා එහි මතු පැවැත්ම පිණිස රජ අණින් පාණ්ඩුන්තෙහි පොළොන්නරුවෙන් (කොලොන්නාව විය හැකි බව මතයයි) කුඹුරු සහ ඒ ආශ්‍රිත ගෙවතු, වන ලැහැබ, තුරු ලතා සහිතව දෙයාල පස් අමුණක් ඉඩ කඩම් පිරිනමා තිබේ.

පහළොස් දෙනකුගෙන් යුත් සේවක පිරිසක් හා රාත්‍රියේ ධර්ම දේශනා පවත්වා රාජ ප්‍රසාදයට පත් කොත්තන්දෙවා, වේදුන්, රකා, බොදා යන නම් ලද අය ඇතුළු පහළොස් දෙනෙක් වශයෙන් තිස් දෙනකු විහාරස්ථානයේ කටයුතු සඳහා පත් කොට ඇත. මෙම සියලු පුජා හිරු සඳු පවතිනා නාක් කල් පැවතිය යුතු බවට නියම කොට ඒ පින් අනාගතයේ ගනාරා පිරුවන්වැසි ඤාණි ශිෂ්‍ය හිමිවරුන්, ග්‍රාමවාසී වනවාසී යන උභයාවාසයන්හි මහා සංඝයා වහන්සේලා රාජ, යුවරාජ, අමාත්‍යාදීන් ඇතුළු සියලු දෙනා අනුමෝදන් විය යුතු බව පුවරු ලිපියෙහි සඳහන් වෙයි.

පෘතුගීසි ආක්‍රමණ හමුවේ මුළුමනින් ම විනාශයට පත් කැලණි විහාරයට පුනර්ජීවනය සලසනු ලබන්නේ කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජු දවස වැලිවිටි සරණාකර සංඝරාජ මාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරපුර විසිනි. වැලිවිටි සරණාකර සංඝරාජ මාහිමියන්ගේ සහ වේහැල්ලේ ධම්මදින්න නාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍යවරයකු වූ දෙහිගස්පේ අත්ථදස්සි මාහිමිපාණන් වහන්සේ කැලණි විහාරයේ අභිවෘද්ධියට මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළහ.

කැලණි රජමහා විහාරයට පුනර්ජීවනය සැලසූ වකවානුවේ දී ම කිත්සිරිමෙවන් කැලණිය විහාරස්ථානය ද පුනර්ජීවනය ලැබූ බව අනුමාන කළ හැකිය. කැලණි චෛත්‍යය නටබුන් ව පැවැති අවස්ථාවේ දී රාජකීය භාණ්ඩාගාරයෙන් අවශ්‍ය සම්පත් රැගෙන ගඩොල් ලක්ෂ පහ නමාරක් යොදා ගනිමින් සතළිස් රියන් කැලණි මහ සෑ රදුන් වහන්සේ ඇතුළු විහාරාංග පිළිසකර කළ දෙහිගස්පේ අත්ථදස්සි මාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍ය වූ මාපිටිගම බුද්ධරක්ඛිත නාහිමිපාණන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණු රජතුමා විහාරයේ ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරපුර වෙත ඉතිරි කටයුතු පිණිස අවශ්‍ය සම්පත් සහ මානියංගමින් වී දෙළොස් අමුණක් වර්ෂ 1780 දී තඹ සන්නසක් මඟින් පිරිනමා ඇත.

මාපිටිගම බුද්ධරක්ඛිත නාහිමියන්ට පසු පිළිවෙළින් මාපිටිගම ධම්මරක්ඛිත නාහිමි, මාපිටිගම සංඝරක්ඛිත නාහිමි, දෙමිපේ

බුද්ධරක්ඛිත නාහිමි, මාපිටිගම ධම්මරක්ඛිත නාහිමි, මාපිටිගම සංඝරක්ඛිත නාහිමි, තලේවෙල විජිත ධම්මරක්ඛිත නාහිමි වරුන්ගෙන් පසු වර්තමානයේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ හිටපු මහාචාර්ය, අග්ගමහා පණ්ඩිත කොල්ලුපිටියේ මහින්ද සංඝරක්ඛිත නාහිමිපාණන් වහන්සේ කලාත්මක උනය රාජමහා විහාරාධිපති පදවිය හොබවති.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පාදස්පර්ශයෙන් පුප්ඵයත්වයට පත් බිමක පිහිටි සේ ම සම්බුද්ධ පාරිභෝගික ජලසාටිකා ධාතුන් වහන්සේ නමක් නිධන් කොට දාගැබක් තනවා ඇති එකම ස්ථානය වශයෙන් කිත්සිරිමෙවන් කැලණිය රජමහා විහාරය සමිභාවනාවට පත් වෙයි.

කලාත්මක උනය රාජමහා විහාරාධිපති මහාචාර්ය කොල්ලුපිටියේ මහින්ද සංඝරක්ඛිත නාහිමි

දවස දක්විණ දේශය පාලනය කළ මානාහරණ කුමරුන්ගේ සහෝදර කීර්ති ශ්‍රී මේඝ මාහිමිපාණන් විසින් පිළිසකර කරවූ විහාරය යන අරුතින් එනම් වූයේ යැයි තවත් මතයකි.

විහාරස්ථානයේ නාමය කිත්සිරිමෙවන් විහාරය බව සඳහන් වන ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 1887 දී හෙවත් ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1344 දී පිහිට වූ පුවරු ලිපියක් විහාර බිමෙහි ශේෂ වී පවතී. තත්කාලීන සංඝරාජ පදවිය හෙබි වූ ශ්‍රීමත් ගඟතලා කරඹවලානේ ශ්‍රීවන්න විල්ගම්මුල මහා ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

වෙත කිත්සිරිමෙවන් රජ දවස සිට ශාසනික හා ඤාණි පරම්පරා දහයක් පුරා උරුමය හිමි වී පැවති කිත්සිරිමෙවන් විහාරයේ පිළිමගේ අසල උළුවාසල් තුන, දාගැබ, බෝධි කොටු දෙක, පවුරු පදනම්, පසු දෙරටුවේ තණගෙවල් පහ ඇතුළු ජරාවාස වී පැවති ඉදිකිරීම් තත්කාලීන ප්‍රභූ පෙළපතක් වූ නිශ්ශංක අලගක්කෝනාර අමාත්‍යවරයාගේ පරපුරේ දසවැන්නා වූ

දිමුතු පුන්සර කොළඹගේ